

INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE

APPLICATION
INSTITUTING PROCEEDINGS

filed in the Registry of the Court
on 16 September 2004

MARITIME DELIMITATION
IN THE BLACK SEA

(ROMANIA *v.* UKRAINE)

COUR INTERNATIONALE DE JUSTICE

REQUÊTE
INTRODUCTIVE D'INSTANCE

enregistrée au Greffe de la Cour
le 16 septembre 2004

DÉLIMITATION MARITIME
EN MER NOIRE

(ROUMANIE *c.* UKRAINE)

I. APPLICATION INSTITUTING PROCEEDINGS

I, the undersigned, duly authorized thereto by the Government of Romania, of which I am the Agent, have the honour to submit to the International Court of Justice, in accordance with Article 40 (1) of its Statute and Article 38 of its Rules, an application instituting proceedings brought by Romania against Ukraine in the following case.

I. SUBJECT OF THE DISPUTE

1. The dispute between Romania and Ukraine concerns the establishment of a single maritime boundary between the two States in the Black Sea, thereby delimiting the continental shelf and the exclusive economic zones appertaining to them.

II. THE FACTS

2. In 1997, following a complex process of negotiations, Romania and Ukraine concluded two legal instruments. These were the Treaty on Relations of Co-operation and Good Neighbourliness between Romania and Ukraine, signed at Constanța on 2 June 1997 (the “Treaty on Relations” — Annex 1) and an additional Agreement, concluded by exchange of letters of the Ministers of Foreign Affairs of the two States (the “Additional Agreement” — Annex 2). Both entered into force on 22 October 1997. By these agreements, the two States assumed the obligation to conclude a Treaty on the State Border Régime between Romania and Ukraine, as well as an Agreement for the delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones of the two countries in the Black Sea. At the same time, the Additional Agreement provided for the principles to be applied in the delimitation of the above-mentioned maritime areas, and set out the commitment of the two countries that the dispute could be submitted to the International Court of Justice, subject to the fulfilment of certain conditions (set out in paragraph 4 below). Both the Treaty on Relations and the Additional Agreement were registered by Romania with the Secretariat of the United Nations Organization, according to Article 102 of the Charter of the United Nations¹.

3. Between 1998 and 2004, 24 rounds of negotiations were held on the subject of the establishment of the maritime boundary. However, no result was obtained and an agreed delimitation of the maritime areas in the Black Sea was not accomplished. In order to avoid the indefinite prolongation of discussions that, in the opinion of the Romanian side, obviously cannot lead to any outcome, Romania hereby seises the Court with the dispute between the two

¹ Treaty on the Relations of Good Neighbourliness and Co-operation between Romania and Ukraine (with exchange of letters), Constanța, 2 June 1997 (United Nations, *Treaty Series*, Vol. 2159, p. 335).

I. REQUÊTE INTRODUCTIVE D'INSTANCE

[Traduction]

Je, soussigné, dûment autorisé à cette fin par le Gouvernement de la Roumanie, dont je suis l'agent, ai l'honneur de soumettre à la Cour internationale de Justice, conformément au paragraphe 1 de l'article 40 de son Statut et à l'article 38 de son Règlement, une requête par laquelle la Roumanie introduit une instance contre l'Ukraine en l'affaire décrite ci-après.

I. OBJET DU DIFFÉREND

1. Le différend opposant la Roumanie et l'Ukraine concerne l'établissement d'une frontière maritime unique entre les deux Etats dans la mer Noire, qui permettrait de délimiter le plateau continental et les zones économiques exclusives relevant d'eux.

II. LES FAITS

2. En 1997, à l'issue d'un processus complexe de négociations, la Roumanie et l'Ukraine ont signé deux instruments juridiques, à savoir le traité de bon voisinage et de coopération entre la Roumanie et l'Ukraine, signé à Constanța le 2 juin 1997 (le «traité de bon voisinage» — annexe 1), et un accord additionnel, conclu par échange de lettres entre les ministres des affaires étrangères des deux Etats (l'«accord additionnel» — annexe 2). Ces deux instruments sont entrés en vigueur le 22 octobre 1997. Aux termes de ceux-ci, les deux Etats ont contracté l'obligation de conclure un traité relatif au régime de la frontière d'Etat entre la Roumanie et l'Ukraine, ainsi qu'un accord en vue de délimiter le plateau continental et leurs zones économiques exclusives en mer Noire. Parallèlement, l'accord additionnel énonçait les principes à appliquer pour délimiter les zones maritimes susmentionnées et consacrait l'engagement des parties à porter leur différend devant la Cour internationale de Justice, si certaines conditions étaient remplies (ces conditions sont indiquées au paragraphe 4 ci-dessous). Le traité de bon voisinage et l'accord additionnel ont été enregistrés par la Roumanie auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies, conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies¹.

3. Entre 1998 et 2004, vingt-quatre séries de négociations ont été tenues en vue d'établir la frontière maritime. Cependant, ces négociations ont été infructueuses et il n'a pas été possible de convenir d'une délimitation des zones maritimes en mer Noire. Pour éviter que ne se prolongent indéfiniment des discussions qui, selon elle, ne peuvent de toute évidence aboutir au moindre résultat, la Roumanie, par la présente requête, saisit la Cour du différend qui oppose les

¹ Traité de bon voisinage et de coopération entre la Roumanie et l'Ukraine (avec échange de lettres), Constanța, 2 juin 1997; Nations Unies, *Recueil des traités*, vol. 2159, p. 335.

parties concerning the delimitation of their maritime boundary in the Black Sea, and respectfully requests the Court to proceed to the delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones of the two States in the Black Sea and to establish a single maritime boundary for this purpose.

III. THE JURISDICTION OF THE COURT

4. Article 4 (*h*) of the Additional Agreement concluded by Romania and Ukraine in 1997 provides that:

“If these negotiations shall not determine the conclusion of the above-mentioned agreement in a reasonable period of time, but not later than 2 years since their initiation, the Government of Romania and the Government of Ukraine have agreed that the problem of delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones shall be solved by the United Nations International Court of Justice, at the request of any of the parties, provided that the Treaty on the régime of the State border between Romania and Ukraine has entered into force. However, should the International Court of Justice consider that the delay of the entering into force of the Treaty on the régime of the State border is the result of the other Party’s fault, it may examine the request concerning the delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones before the entering into force of this Treaty.”

5. The negotiations on the Agreement for the delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones of Romania and Ukraine have by far exceeded the two-year period specified in Article 4 (*h*). Furthermore the treaty referred to in the Additional Agreement — the Treaty between Romania and Ukraine on the Romanian-Ukrainian State Border Régime, Collaboration and Mutual Assistance on Border Matters — was signed at Cernăuți, on 17 June 2003 (Annex 3) and entered into force on 27 May 2004, the date of the exchange of the instruments of ratification (see, in Annex 4, a copy of the Protocol of the exchange of instruments of ratification).

6. Thus, the two conditions set forth in Article 4 (*h*) of the Additional Agreement have been fulfilled, and the Court has jurisdiction over the present dispute between Romania and Ukraine in accordance with Article 36 (1) of its Statute.

IV. THE LEGAL GROUNDS UPON WHICH ROMANIA BASES ITS CASE

7. The applicable law for solving the dispute is represented by the relevant provisions of the Additional Agreement concluded in 1997 and of the 1982 Montego Bay United Nations Convention on the Law of the Sea (“UNCLOS”), to which both Romania and Ukraine are parties, as well as other relevant instruments binding on Romania and Ukraine.

8. In particular, the 1997 Additional Agreement provides, in Article 4, that the two States shall apply in the delimitation process the following:

- “(a) the principle stated in Article 121 of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982, as applied in State practice and in international case law;
- “(b) the principle of the equidistance line in areas submitted to delimitation where the coasts are adjacent and the principle of the median line in areas where the coasts are opposite;

deux parties au sujet de la délimitation de leur frontière maritime en mer Noire, et prie respectueusement la Cour de procéder à la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives des deux Etats en mer Noire et d'établir à cette fin une frontière maritime unique.

III. LA COMPÉTENCE DE LA COUR

4. L'alinéa *h*) de l'article 4 de l'accord additionnel conclu par la Roumanie et l'Ukraine en 1997 stipule ce qui suit :

«si ces négociations n'aboutissent pas à la conclusion de l'accord susmentionné dans un délai raisonnable, mais au plus tard deux ans après leur ouverture, le Gouvernement de la Roumanie et le Gouvernement de l'Ukraine sont convenus que le problème de la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives sera réglé par la Cour internationale de Justice de l'Organisation des Nations Unies, à la demande de l'une ou l'autre des parties, à condition que le traité relatif au régime de la frontière d'Etat entre la Roumanie et l'Ukraine soit entré en vigueur. Toutefois, la Cour internationale de Justice pourra connaître de la demande relative à la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives avant l'entrée en vigueur de ce traité si elle constate que le retard de l'entrée en vigueur de celui-ci s'est produit par la faute de l'autre partie.»

5. Les négociations concernant l'accord sur la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives de la Roumanie et de l'Ukraine ont de loin excédé le délai de deux ans prévu à l'alinéa *h*) de l'article 4. En outre, le traité visé dans l'accord additionnel — le traité entre la Roumanie et l'Ukraine relatif au régime de la frontière d'Etat roumaine-ukrainienne, à la collaboration et à l'assistance mutuelle en matière de frontières (annexe 3) — a été signé à Cernăuți le 17 juin 2003 et est entré en vigueur le 27 mai 2004, date à laquelle les instruments de ratification ont été échangés (voir, à l'annexe 4, la copie du protocole d'échange des instruments de ratification).

6. Les deux conditions posées à l'alinéa *h*) de l'article 4 de l'accord additionnel étant dès lors remplies, la Cour a compétence pour connaître du présent différend entre la Roumanie et l'Ukraine, conformément au paragraphe 1 de l'article 36 de son Statut.

IV. LES MOYENS DE DROIT SUR LESQUELS LA ROUMANIE FONDE SA DEMANDE

7. Le droit applicable pour le règlement du différend est contenu dans les dispositions pertinentes de l'accord additionnel conclu en 1997 et de la convention des Nations Unies sur le droit de la mer signée à Montego Bay en 1982, à laquelle la Roumanie et l'Ukraine sont toutes deux parties, ainsi que dans d'autres instruments pertinents liant les deux pays.

8. L'article 4 de l'accord additionnel prévoit en particulier que les deux Etats devront appliquer, lors du processus de délimitation :

- «a) le principe énoncé à l'article 121 de la convention des Nations Unies sur le droit de la mer du 10 décembre 1982, tel qu'il est appliqué dans la pratique des Etats et la jurisprudence internationale;
- b) le principe de la ligne d'équidistance dans les zones à délimiter lorsque les côtes sont adjacentes et le principe de la ligne médiane lorsque les côtes se font face;

- (c) the principle of equity and the method of proportionality, as applied in State practice and the decisions of international courts regarding the delimitation of continental shelf and exclusive economic zones;
- (d) the principle according to which neither of the Contracting Parties shall contest the other Contracting Party's sovereignty over any part of its territory neighbouring the area submitted to delimitation;
- (e) the principle of taking into account the special circumstances of the area submitted to delimitation."

9. The Additional Agreement thus represents a *lex specialis* between the two States, and the delimitation required from the Court must be determined in conformity with the five principles set out in Article 4 of the Additional Agreement.

10. Romania considers that the method of delimitation of the disputed maritime areas in the Black Sea, as well as the resulting boundary, as proposed by Ukraine during the negotiations, do not correspond to the relevant provisions of the Additional Agreement that have to be applied to the case. Consequently, Ukraine has failed to respect Article 4 of the Additional Agreement. Furthermore Ukraine's position does not produce an equitable solution as between the two States as required by Articles 74 and 83 of the 1982 Convention.

V. DECISION REQUESTED

11. Reserving the right to complement, amend or modify the present request in the course of the proceedings, Romania requests the Court to draw in accordance with the international law, and specifically the criteria laid down in Article 4 of the Additional Agreement, a single maritime boundary between the continental shelf and the exclusive economic zones of the two States in the Black Sea.

(Signed) Bogdan AURESCU,
Agent of the Government of Romania.

13 September 2004.

I hereby (certify) authenticate the signature of the Agent of Romania.

16 September 2004.

(Signed) Iulian BUGA,
Ambassador of Romania
to the Kingdom of the Netherlands.

- c) le principe de l'équité et la méthode de la proportionnalité, tels que ceux-ci sont appliqués dans la pratique des Etats et dans les décisions des instances internationales concernant la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives;
- d) le principe selon lequel ni l'une ni l'autre des parties contractantes ne peut contester la souveraineté de l'autre sur une quelconque portion de son territoire adjacente à la zone à délimiter;
- e) le principe selon lequel les circonstances spéciales de la zone à délimiter doivent être prises en compte.»

9. L'accord additionnel constitue donc une *lex specialis* entre les deux Etats, et la délimitation demandée à la Cour doit être effectuée conformément aux cinq principes énoncés à l'article 4 de cet accord.

10. La Roumanie considère que la méthode de délimitation des zones maritimes contestées en mer Noire ainsi que la frontière qui en découle, telles que proposées par l'Ukraine au cours des négociations, ne sont pas conformes aux dispositions pertinentes de l'accord additionnel qui doivent s'appliquer en l'espèce. De ce fait, l'Ukraine n'a pas respecté l'article 4 de l'accord additionnel. Qui plus est, la position adoptée par l'Ukraine n'aboutit pas à une solution équitable entre les deux Etats comme le prescrivent les articles 74 et 83 de la convention de 1982.

V. DÉCISION DEMANDÉE

11. Tout en se réservant le droit de compléter, amender ou modifier la présente requête au cours de l'instance, la Roumanie prie la Cour de tracer conformément au droit international et, tout spécialement, aux critères énoncés à l'article 4 de l'accord additionnel, une frontière maritime unique entre le plateau continental et les zones économiques exclusives des deux Etats en mer Noire.

L'agent du Gouvernement de la Roumanie,
(Signé) Bogdan AURESCU.

Le 13 septembre 2004.

Je certifie que la signature de l'agent de la Roumanie est authentique.

Le 16 septembre 2004.

L'ambassadeur de Roumanie
auprès du Royaume des Pays-Bas,
(Signé) Iulian BUGA.

II. THE MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS OF ROMANIA
TO THE PRESIDENT OF THE INTERNATIONAL COURT
OF JUSTICE

Bucharest, 10 September 2004.

I have the honour to inform you that in accordance with paragraph 1, Article 42, of the Statute of the Court and paragraph 2, Article 40, of the Rules of Court, the Government of Romania has appointed Mr. Bogdan Aurescu, Secretary of State within the Ministry of Foreign Affairs of Romania, as its Agent, and Mr. Cosmin Dinescu, Director General for Legal Affairs within the Ministry of Foreign Affairs of Romania, as its Co-Agent in the case *Romania v. Ukraine*, concerning the delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones of Romania and Ukraine in the Black Sea.

All communications relating to this case should be sent to the Embassy of Romania in the Kingdom of the Netherlands, located at 55, Catsheuvel, 2517 KA The Hague.

(Signed) Mircea Dan GEOANA,
Minister of Foreign Affairs of Romania.

II. LE MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES DE
LA ROUMANIE AU PRÉSIDENT DE LA COUR
INTERNATIONALE DE JUSTICE

[Traduction]

Bucarest, le 10 septembre 2004.

J'ai l'honneur de vous informer que, conformément au paragraphe 1 de l'article 42 du Statut de la Cour et au paragraphe 2 de l'article 40 de son Règlement, le Gouvernement de la Roumanie a désigné M. Bogdan Aurescu, secrétaire d'Etat au ministère des affaires étrangères de la Roumanie, comme agent, et M. Cosmin Dinescu, directeur général des affaires juridiques au même ministère, comme coagent en l'affaire qui oppose la Roumanie à l'Ukraine au sujet de la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives des deux Etats en mer Noire.

Toutes les communications relatives à cette affaire doivent être adressées à l'ambassade de la Roumanie auprès du Royaume des Pays-Bas, sise 55, Catsheuvel, 2517 KA, La Haye.

Le ministre des affaires étrangères de la Roumanie,
(Signé) Mircea Dan GEOANA.

Annex 1

TREATY ON THE RELATIONS OF GOOD NEIGHBOURLINESS AND CO-OPERATION
BETWEEN ROMANIA AND UKRAINE

[Translation¹]

Romania and Ukraine, hereinafter referred to as the Contracting Parties,

Convinced that good neighbourliness, mutual respect and co-operation between the two States correspond to the fundamental interests of their people,

Aware of their common strategic interest in the strengthening of independence, sovereignty, territorial integrity and stability of each of them,

Welcoming the positive historical changes in Europe and animated by the common endeavours towards a united Europe, which should become a continent of peace, security and co-operation,

Being guided by the goals and principles of the Charter of the United Nations and starting from the primacy of the generally recognized principles of international law,

Reaffirming their determination to accomplish the commitments contained in the Helsinki Final Act, the Paris Charter for a New Europe, as well as in other documents of the Organization for Security and Co-operation in Europe,

Convinced that the respect for human rights and fundamental freedoms represents an important premise for building a new Europe, united by the common values of democracy, freedom and rule of law,

Condemning the unjust actions of the totalitarian régimes and military dictatorships that, in the past, have adversely affected the relations between the Romanian and Ukrainian peoples and being convinced that overcoming the painful legacy of the past may be achieved only by strengthening the relations of friendship between the two peoples, aimed at building a united Europe,

Considering that the objective evaluation of the past will contribute to the strengthening of mutual understanding and confidence between the two States and peoples,

Convinced of the need for the two Contracting Parties to achieve an active policy, oriented towards the future, of good understanding and confidence, good neighbourliness and partnership,

Taking into consideration the potential of the two countries and their opportunities for developing mutually beneficial bilateral co-operation,

Have agreed upon the following:

¹ Translation supplied by the Government of Romania (United Nations, *Treaty Series*, Vol. 2159 (I-37743), p. 335).

Annexe 1TRAITÉ DE BON VOISINAGE ET DE COOPÉRATION
ENTRE LA ROUMANIE ET L'UKRAINE

[Traduction¹]

La Roumanie et l'Ukraine, dénommées ci-après «les parties contractantes»,
Convaincues que le bon voisinage, le respect mutuel et la collaboration entre
les deux Etats correspondent aux intérêts fondamentaux de leurs peuples,

Conscientes qu'il est de leur intérêt stratégique commun de consolider l'indé-
pendance, la souveraineté, l'intégrité territoriale et la stabilité de chacune
d'entre elles,

Saluant les changements historiques positifs qui se sont produits en Europe
et animées par l'aspiration commune vers une Europe unie — continent de la
paix, de la sécurité et de la coopération,

Se guidant d'après les buts et les principes de la Charte de l'Organisation des
Nations Unies et partant du primat des normes généralement acceptées du
droit international,

Réaffirmant leur décision de respecter les engagements prévus dans l'Acte
final d'Helsinki, la Charte de Paris pour une nouvelle Europe et les autres textes
de l'Organisation pour la sécurité et la coopération en Europe,

Convaincues que le respect des droits de l'homme et des libertés fondamen-
tales représente une prémisses importante pour l'édification d'une Europe nou-
velle, unie par les valeurs communes de la démocratie, de la liberté et de l'Etat
de droit,

Condamnant les actes injustes des régimes totalitaires et des dictatures mili-
taires qui, par le passé, ont nui aux rapports entre le peuple roumain et le
peuple ukrainien et convaincues que la liquidation de l'héritage douloureux du
passé ne peut se faire que par le développement de relations amicales et de coo-
pération entre les deux peuples, qui aspirent à l'édification d'une Europe unie,

Considérant que l'évaluation objective du passé contribuera au renforcement
de l'entente et de la confiance réciproques entre les deux Etats et les deux
peuples,

Convaincues de la nécessité pour les deux parties contractantes de mettre en
œuvre une politique active, orientée vers l'avenir, de bonne entente et de
confiance, de bon voisinage et de partenariat,

Compte tenu du potentiel des deux pays et des possibilités qui s'offrent à eux
de développer une coopération bilatérale réciproquement avantageuse,

Sont convenues de ce qui suit :

¹ Traduction fournie par le Gouvernement roumain et révisée par l'Organisation des
Nations Unies (Nations Unies, *Recueil des traités*, vol. 2159 (I-37743) p. 335).

Article 1

1. The Contracting Parties base their relations on mutual respect and confidence, co-operation and partnership.

2. The Contracting Parties shall observe, in their mutual relations as well as in the relations with other States, the principles of the Charter of the United Nations and of the Helsinki Final Act: sovereign equality, refraining from the threat or use of force, inviolability of frontiers, territorial integrity of States, peaceful settlement of disputes, non-interference in the internal affairs, respect for human rights, equality of rights and the right of peoples to self-determination, co-operation among States and fulfilment in good faith of obligations under international law.

Article 2

1. The Contracting Parties, in accordance with the principles and norms of the international law and with the principles of the Helsinki Final Act, reaffirm that the existing border between them is inviolable and therefore they shall refrain, now and in the future, from any attempt against this border, as well as from any demand for, or act of, seizure and usurpation of part or all the territory of the other Contracting Party.

2. The Contracting Parties shall conclude a separate Treaty on the régime of the border between the two States and shall settle the problem of the delimitation of their continental shelf and of economic exclusive zones in the Black Sea on the basis of the principles and procedures agreed upon by an exchange of letters between the ministers of foreign affairs, which shall take place simultaneously with the signature of the Treaty. The understandings included in this exchange of letters shall enter into force simultaneously with the entry into force of this Treaty.

Article 3

1. The Contracting Parties reaffirm that they shall not have recourse, in any circumstances, to the threat of force or use of force, directed either against the territorial integrity or political independence of the other Contracting Party, or in any other manner which is inconsistent with the principles of the Helsinki Final Act. They shall also refrain from supporting such actions and shall not allow a third party to use their territory to commit such activities against the other Contracting Party.

2. Any problems and disputes between the Contracting Parties shall be solved exclusively by peaceful means, in accordance with the norms of international law.

Article 4

1. The Contracting Parties, aware of the indivisible character of European security, shall co-operate to build a united Europe, consisting of peaceful, democratic and independent States. In accordance with their international commitments, they shall contribute to promoting a policy of co-operation and good neighbourliness, to strengthening stability, peace and security in their region and on the continent.

2. The Contracting Parties shall co-operate in order to consolidate the measures for strengthening the confidence among States and for prevention and peaceful settlements of regional conflicts.

Article premier

1. Les parties contractantes fondent leurs relations sur la confiance et le respect mutuels, la coopération et le partenariat.

2. Les parties contractantes respectent, dans leurs relations réciproques, ainsi que dans leurs relations avec d'autres Etats, les principes de la Charte de l'Organisation des Nations Unies et de l'Acte final d'Helsinki: l'égalité souveraine, le non-recours à la menace ou à l'emploi de la force, l'inviolabilité des frontières, l'intégrité territoriale des Etats, le règlement pacifique des différends, la non-ingérence dans les affaires internes, le respect des droits de l'homme, l'égalité des droits et le droit des peuples à disposer d'eux-mêmes, la coopération entre les Etats et l'exécution de bonne foi des obligations assumées conformément au droit international.

Article 2

1. Les parties contractantes, conformément aux principes et aux règles du droit international, ainsi qu'aux principes de l'Acte final d'Helsinki, réaffirment que la frontière qui les sépare est inviolable et, en conséquence, elles s'abstiendront, maintenant et à l'avenir, de toute atteinte à cette frontière ainsi que de toute demande ou action ayant pour but d'accaparer et d'usurper tout ou partie du territoire de l'autre partie contractante.

2. Les parties contractantes concluront un traité distinct sur le régime de la frontière entre les deux Etats et solutionneront le problème de la délimitation de leur plateau continental et des zones économiques exclusives de la mer Noire, sur la base des principes et des procédures convenus par un échange de lettres entre les ministres des affaires étrangères, effectué lors de la signature du présent traité. Les accords convenus dans cet échange de lettres entreront en vigueur en même temps que le présent traité.

Article 3

1. Les parties contractantes réaffirment qu'elles ne recourront en aucun cas à la menace ou à l'emploi de la force, soit dirigés contre l'intégrité territoriale ou l'indépendance politique de l'autre partie contractante, soit de toute autre manière incompatible avec les dispositions de la Charte des Nations Unies et les principes de l'Acte final d'Helsinki. De même, elles s'abstiendront de soutenir de telles actions et ne permettront pas à une tierce partie d'utiliser leur territoire pour déployer des activités de ce genre contre l'autre partie contractante.

2. Les problèmes et différends qui pourront surgir entre les parties contractantes seront réglés uniquement par des moyens pacifiques, conformément aux normes du droit international.

Article 4

1. Les parties contractantes, conscientes du caractère indivisible de la sécurité européenne, collaboreront à l'édification d'une Europe unie, constituée d'Etats pacifiques, démocratiques et indépendants. Conformément à leurs engagements internationaux, elles contribueront à la promotion d'une politique de coopération et de bon voisinage, de consolidation de la stabilité, de la paix et de la sécurité dans leur région et sur le continent.

2. Les parties contractantes collaboreront en vue de renforcer les mesures visant à accroître la confiance entre les états, afin de prévenir et de résoudre les conflits régionaux d'une manière pacifique.

Article 5

The Contracting Parties shall strengthen and enhance their co-operation, within the framework of international organizations, including the regional and sub-regional ones. They shall support one another in their efforts of integration in the European and Euro-Atlantic structures.

Article 6

1. Should a situation arise which, according to the opinion of one of the Contracting Parties, could threaten peace and international security, the Contracting Parties shall have consultations on the measures likely to contribute to reducing tensions and eliminating the above-mentioned situation.

2. The Contracting Parties shall organize regular consultations at various levels on security and disarmament measures of mutual interest and shall inform each other on the fulfilment of obligations assumed on the basis of international documents in this field, to which both Contracting Parties have subscribed.

3. The Contracting Parties shall co-operate in the military field, on the basis of separate agreements between their competent State institutions.

Article 7

1. The Contracting Parties, on a bilateral and multilateral basis, shall actively contribute at the process of disarmament in Europe, to the further reduction of the armed forces and armaments, to levels corresponding to their defence needs.

2. The Contracting Parties shall act together in order to maintain and strengthen the régime of non-proliferation of nuclear weapons, for its strict observance, as well as for the prohibition of production and/or use of mass destruction weapons.

Article 8

The Contracting Parties, in accordance with the European Framework Convention on Trans-frontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities, shall encourage and support the direct contacts and mutually beneficial co-operation between territorial-administrative units from Romania and Ukraine, in particular in the border areas. They shall also facilitate the co-operation between territorial-administrative units within existing Euro-regions as well as within the newly created "Upper Prut" and "Lower Danube" Euro-regions, to which territorial-administrative units from other interested States may also be invited to participate. The Contracting Parties shall act in order to include this co-operation within the relevant activities of the European institutions.

Article 9

The Contracting Parties shall enhance the co-operation between them, as well as with other riparian States to the Danube and Black Sea, in all fields of common interest.

Article 10

1. In order to ensure the deepening and strengthening of bilateral relations, as well as to achieve an exchange of views on international issues, the Contracting Parties shall favour regular contacts between their local and central bodies

Article 5

Les parties contractantes renforceront et étendront leur coopération dans le cadre des organisations internationales, y compris les organisations régionales et sous-régionales. Elles s'appuieront mutuellement dans leurs efforts d'intégration aux structures européennes et euro-atlantiques.

Article 6

1. Au cas où surgirait une situation qui, de l'avis de l'une des parties contractantes, pourrait représenter une menace pour la paix ou la sécurité internationales, les parties contractantes procéderont à des consultations sur les mesures à prendre en vue de contribuer à réduire la tension et à mettre fin à cette situation.

2. Les parties contractantes se consulteront régulièrement, à divers échelons, sur les questions d'intérêt mutuel concernant la sécurité et le désarmement et s'informeront sur l'exécution des obligations assumées aux termes des instruments internationaux dans ce domaine auxquels toutes les deux ont souscrit.

3. Les parties contractantes fonderont leur collaboration dans le domaine militaire sur des accords distincts entre leurs organes d'Etat compétents.

Article 7

1. Les parties contractantes contribueront activement, tant sur le plan bilatéral que sur le plan multilatéral, au processus de désarmement en Europe, à la réduction des forces armées et des armements, jusqu'aux niveaux correspondant aux nécessités de la défense.

2. Les parties contractantes agiront de concert pour le maintien et la consolidation du régime de non-prolifération des armes nucléaires, pour le strict respect de ce dernier, ainsi que pour l'interdiction de la production et/ou l'emploi des armes de destruction massive.

Article 8

Les parties contractantes, conformément aux dispositions de la convention-cadre européenne sur la coopération transfrontalière entre les collectivités ou les autorités territoriales, encourageront et appuieront les contacts directs et la collaboration réciproquement avantageuse entre les unités administratives territoriales de Roumanie et d'Ukraine, surtout dans les zones frontalières. De même, elles contribueront à la collaboration entre les unités administratives territoriales des deux Etats dans le cadre des Eurorégions existantes, ainsi que des Eurorégions du «Haut Prut» et du «Bas Danube» nouvellement créées, à laquelle peuvent être invitées à participer des unités administratives territoriales d'autres Etats intéressés. Par leurs actions, les parties contractantes s'efforceront d'inclure cette coopération dans le cadre des activités correspondantes des institutions européennes.

Article 9

Les parties contractantes élargiront leur coopération réciproque, ainsi que leur coopération avec les autres Etats riverains du Danube et de la mer Noire, dans tous les domaines d'intérêt commun.

Article 10

1. Afin d'assurer le développement et l'approfondissement des relations bilatérales et d'effectuer des échanges de vues sur les questions internationales, les parties contractantes favoriseront les contacts réguliers entre leurs organismes

and institutions. In this respect, meetings between the two heads of State or Government or between the ministers of foreign affairs shall take place annually, when the implementation of this Treaty shall also be reviewed.

2. The Contracting Parties shall encourage the further development of inter-parliamentary relations.

Article 11

The Contracting Parties shall support the development of direct contacts between their citizens, as well as between the non-governmental organizations and civic associations from the two countries.

Article 12

1. The Contracting Parties shall co-operate, at the bilateral level and within international conferences and organizations, in order to develop and implement the international standards concerning the protection and promotion of human rights and fundamental freedoms for all, including the rights of persons belonging to national minorities.

2. The Contracting Parties shall consult each other, whenever it will be necessary, in order to enhance and harmonize their national legislation in this field, to develop human contacts and solve humanitarian issues of common interest.

Article 13

1. In order to protect the ethnic, cultural, linguistic and religious identity of the Romanian minority in Ukraine and Ukrainian minority in Romania, the Contracting Parties shall implement the international norms and standards defining the rights of persons belonging to national minorities, as they are stipulated in the Framework Convention of the Council of Europe on the Protection of National Minorities, as well as in: the Document of the Copenhagen Conference on the human dimension of the Organization for Security and Co-operation in Europe, 29 June 1990; the Declaration of the United Nations General Assembly on the rights of persons belonging to national, ethnic, religious or linguistic minorities (resolution 47/135), 18 December 1992; and Recommendation 1201 (1993) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on an Additional Protocol on the rights of national minorities to the European Convention on Human Rights, with the understanding that the above-mentioned Recommendation does not refer to collective rights nor does it oblige the Contracting Parties to grant those persons the right to a special status of territorial autonomy based on ethnic criteria.

2. The Romanian minority in Ukraine includes the Ukrainian citizens, regardless the regions in which they live and who, as an expression of their free will, belong to this national minority by virtue of their ethnic origin, language, culture or religion.

The Ukrainian minority in Romania includes the Romanian citizens, regardless the regions in which they live and who, as an expression of their free will, belong to this national minority, by virtue of their ethnic origin, language, culture or religion.

3. The Contracting Parties pledge to adopt, if necessary, appropriate measures in order to promote, in all fields of economic, social, political and cultural life, the complete and genuine equality between persons belonging to national minorities and those belonging to the majority of the population. In this

et leurs institutions centrales et locales. A cet effet, des rencontres au niveau des chefs d'Etat ou de gouvernement ou entre les ministres des affaires étrangères auront lieu annuellement, à l'occasion desquelles sera également examinée la question de l'exécution du présent traité.

2. Les parties contractantes encourageront le développement continu des rapports interparlementaires.

Article 11

Les parties contractantes appuieront le développement des contacts directs entre leurs citoyens, ainsi qu'entre les organisations non gouvernementales et les associations civiques des deux pays.

Article 12

1. Les parties contractantes collaboreront, tant sur le plan bilatéral que dans le cadre des organisations et des conférences internationales, en vue de développer et de mettre en œuvre les normes internationales relatives à la promotion et à la protection des droits de l'homme et des libertés fondamentales pour tous, y compris les droits des personnes appartenant à des minorités nationales.

2. Les parties contractantes se consulteront, chaque fois que cela se révèlera nécessaire, en vue de perfectionner et d'harmoniser leur législation nationale dans ce domaine, de développer les contacts humains et de résoudre les problèmes à caractère humanitaire d'intérêt commun.

Article 13

1. En vue de protéger l'identité ethnique, culturelle, linguistique et religieuse de la minorité roumaine d'Ukraine et de la minorité ukrainienne de Roumanie, les parties contractantes appliqueront les règles et normes internationales qui définissent les droits des personnes appartenant à des minorités nationales, telles qu'énoncées dans la convention-cadre pour la protection des minorités nationales du Conseil de l'Europe, ainsi que dans le document de la réunion de Copenhague de la conférence sur la dimension humaine de l'Organisation pour la sécurité et la coopération en Europe, du 29 juin 1990, la déclaration de l'Assemblée générale des Nations Unies sur les droits des personnes appartenant à des minorités nationales ou ethniques, religieuses et linguistiques (résolution 47/135) du 18 décembre 1992 et la recommandation 1201 (1993) de l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe relative à un protocole additionnel à la convention européenne des droits de l'homme sur les droits des minorités nationales, étant entendu entre les parties contractantes que cette recommandation ne se réfère pas aux droits collectifs, ni n'oblige les parties contractantes à accorder aux personnes visées le droit à un statut spécial d'autonomie territoriale sur la base de critères ethniques.

2. La minorité roumaine d'Ukraine comprend les citoyens ukrainiens, quelle que soit la région où ils vivent, qui, selon leur libre choix, appartiennent à cette minorité en raison de leur origine ethnique, de leur langue, de leur culture ou de leur religion.

La minorité ukrainienne de Roumanie comprend les citoyens roumains, quelle que soit la région où ils vivent, qui, selon leur libre choix, appartiennent à cette minorité en raison de leur origine ethnique, de leur langue, de leur culture ou de leur religion.

3. Les parties contractantes s'engagent à prendre, en tant que de besoin, les mesures adéquates en vue de promouvoir, dans tous les domaines de la vie économique, sociale, politique et culturelle, l'égalité complète et réelle entre les personnes appartenant à des minorités nationales et celles appartenant à la majo-

regard, they shall take into account, correspondingly, the concrete conditions of the persons belonging to national minorities.

4. The Contracting Parties reaffirm that the persons to whom this article refers have the right, exercised individually or together with other members of their group, to express freely, preserve and develop their ethnic, cultural, linguistic and religious identity, the right to preserve and develop culture, free from any attempt of assimilation against their will. They have the right to fully and effectively exercise their human rights and fundamental freedoms, without any discrimination and in conditions of equality before the law. The persons belonging to these minorities have the right to effectively take part in the public affairs, including through elected representatives in accordance with the law, as well as in the cultural, social and economic life.

5. The Contracting Parties shall create for the persons belonging to the Romanian minority in Ukraine and Ukrainian minority in Romania the same conditions for the study of their mother tongue. The Contracting Parties reaffirm that the above-mentioned persons have the right to be instructed in their mother tongue in an appropriate number of public schools and institutions for education and specialization, located accordingly to the geographic distribution of the respective minorities. They also have the right to use their mother tongue in relations with public authorities, according to national legislation and international commitments undertaken by the two Contracting Parties.

6. The Contracting Parties recognize that, in exercising their right to association, the persons belonging to these minorities may establish and maintain, according to internal legislation, their own organizations, associations, as well as educational, cultural and religious institutions.

7. The Contracting Parties shall respect the right of persons belonging to national minorities to have access to information and mass-media in their mother tongue, as well as to freely exchange and release information. They shall not create obstacles concerning the establishment and use by these persons of their own mass-media, in accordance with the internal legislation of each Party. The persons to whom this article refers have the right to maintain contacts among themselves and across borders with the citizens of other States and to participate in the activities of national and international non-governmental organizations, at national and international levels.

8. The Contracting Parties shall refrain from measures which, by altering the proportion of population in areas inhabited by persons belonging to national minorities, are directed against the rights and freedoms of these persons which result from international standards and norms mentioned in paragraph 1 of the present article.

9. Any person belonging to a national minority, who considers that its rights protected by this article have been violated, has the right to submit a claim to the relevant State authorities, using the existing legal proceedings.

10. The Contracting Parties recognize the duty of persons mentioned in this article to be loyal to the State whose citizens they are, to observe the national legislation, as well as the rights of other persons, in particular of those belonging to majority of the population or other national minorities.

rité de la population. A cet égard, elles prendront en compte d'une manière adéquate les conditions concrètes dans lesquelles se trouvent les personnes appartenant à des minorités nationales.

4. Les parties contractantes réaffirment que les personnes visées par le présent article ont en particulier le droit, exercé individuellement ou conjointement avec d'autres membres de leur groupe, de s'exprimer librement, de préserver et de développer leur identité ethnique, culturelle, linguistique et religieuse, et le droit de maintenir et de développer leur propre culture, à l'abri de toute tentative d'assimilation contre leur gré. Elles ont le droit d'exercer pleinement et d'une manière effective, en ce qui les concerne, les droits de l'homme et les libertés fondamentales, sans aucune discrimination et dans des conditions de pleine égalité devant la loi. Les personnes appartenant à ces minorités ont le droit de participer, d'une manière effective, aux affaires publiques, y compris par l'entremise de représentants élus conformément à la loi, ainsi qu'à la vie culturelle, sociale et économique.

5. Les parties contractantes créeront, pour les personnes appartenant à la minorité roumaine d'Ukraine et à la minorité ukrainienne de Roumanie, les mêmes conditions pour l'étude de leur langue maternelle. Les parties contractantes réaffirment que les personnes susmentionnées ont le droit de s'instruire dans leur langue maternelle, dans un nombre adéquat d'écoles et d'institutions d'enseignement et de spécialisation publiques, dont l'emplacement tiendra compte de la dissémination géographique de leurs minorités respectives. Ces personnes ont également le droit d'employer leur langue maternelle dans les rapports avec les autorités publiques, conformément à la législation nationale et aux engagements internationaux des parties contractantes.

6. Les parties contractantes reconnaissent que, dans l'exercice de leur droit d'association, les personnes appartenant à ces minorités nationales peuvent créer et maintenir, conformément à la législation interne, leurs propres organisations et associations, ainsi que leurs propres institutions à caractère éducatif, culturel ou religieux.

7. Les parties contractantes respecteront le droit d'accès à l'information et aux médias, en leur langue maternelle, des personnes appartenant à des minorités nationales, ainsi que leur droit d'échanger et de diffuser librement les informations. Les parties contractantes ne feront aucun obstacle à la création et à l'utilisation par ces personnes, conformément à la législation interne de chacune des parties, de leurs propres médias. Les personnes visées par le présent article ont le droit de maintenir des contacts entre elles et au-delà des frontières avec des citoyens d'autres Etats et de participer aux activités des organisations non gouvernementales, tant sur le plan national que sur le plan international.

8. Les parties contractantes s'abstiendront de prendre toute mesure qui, en modifiant les proportions de la population dans les zones habitées par des personnes appartenant aux minorités nationales, aurait pour but de limiter les droits et libertés de ces personnes, qui découlent des normes et règles internationales mentionnées au paragraphe 1 du présent article.

9. Toute personne appartenant à une minorité nationale, qui considère que les droits dont elle jouit en vertu du présent article ont été transgressés en ce qui la concerne, peut adresser une pétition aux autorités d'Etat compétentes, en utilisant les procédures légales en vigueur.

10. Les parties contractantes reconnaissent l'obligation incombant aux personnes visées par le présent article d'être loyales envers l'Etat dont elles sont les citoyens et de respecter la législation nationale et les droits des autres personnes, en particulier de celles appartenant à la population majoritaire ou aux autres minorités nationales.

11. None of the provisions of this article shall be interpreted as limiting or denying human rights, as recognized in accordance with the legislation of the Contracting Parties or the agreements concluded between them.

12. None of the provisions of this article can be interpreted as implying any right to undertake any action or commit any activity contrary to the goals and principles of the Charter of the United Nations or to other obligations resulting from international law or to the provisions of the Helsinki Final Act and of the Paris Charter for a New Europe, including the principle of territorial integrity of States.

13. The Contracting Parties, in order to co-operate in monitoring the commitments undertaken according to this article, shall create a joint inter-governmental Commission which shall hold at least one annual session.

Article 14

1. The Contracting Parties shall create favourable conditions for the development of mutually beneficial bilateral economic and trade relations and shall develop the mechanism thereof, according to the norms and practice of international trade. They shall mutually grant, in their economic relations, the most-favoured-nation clause, as stipulated in their bilateral agreement.

2. Each Contracting Party, according to its internal legislation and the international law, shall create favourable conditions for the economic activities carried out on its own territory by physical persons and legal entities of the other Contracting Party, including for the mutual promotion and protection of investments.

Article 15

The Contracting Parties shall create the necessary conditions for an efficient co-operation in the field of fundamental and applied scientific research, of development and implementation of advanced technologies. They shall support the enhancement of direct contacts between scientists, research, design and production units and other institutions in these fields.

Article 16

1. The Contracting Parties, according to their possibilities, shall develop co-operation in the area of protection and improvement of the environment, elimination of the consequences of industrial accidents and natural disasters. They shall co-operate in the area of rational use of natural resources, of expansion of ecologically safe production, of implementation of efficient measures for the protection and revival of nature, in order to improve the environmental security of the two countries.

2. The Contracting Parties shall enhance co-operation between them and with other States and international organizations, in order to prevent, reduce and control the pollution of the Danube and Black Sea waters.

3. The Contracting Parties shall inform one another, without delay, on the occurrence of an environmental disaster or industrial accident, which might have trans-boundary effects and on the measures taken for the elimination of its consequences.

4. The Contracting Parties shall conclude a special agreement on the bilateral co-operation concerning the issues of environmental protection.

11. Aucune des dispositions du présent article ne sera interprétée comme limitant ou remettant en cause les droits de l'homme qui sont reconnus dans la législation des parties contractantes ou les accords conclus entre elles.

12. Aucune des dispositions du présent article ne peut être interprétée comme conférant le droit d'entreprendre une activité ou de commettre une action contraires aux buts et aux principes de la Charte des Nations Unies, à d'autres obligations découlant du droit international ou des dispositions de l'Acte final d'Helsinki et de la charte de Paris pour une nouvelle Europe, notamment au principe de l'intégrité territoriale des Etats.

13. Les parties contractantes, en vue de coopérer pour veiller au respect des engagements prévus dans le présent article, créeront une commission mixte intergouvernementale qui se réunira au moins une fois l'an.

Article 14

1. Les parties contractantes créeront les conditions favorables au développement de leurs relations économiques et commerciales bilatérales réciproquement avantageuses et en amélioreront le fonctionnement, conformément aux règles et aux pratiques du commerce international. Elles s'accorderont réciproquement la clause de la nation la plus favorisée dans les relations économiques, dans les conditions prévues par leur accord bilatéral.

2. Chaque partie contractante, conformément à sa législation interne et au droit international, créera des conditions favorables au développement des activités économiques menées sur son territoire par les personnes physiques et morales de l'autre partie contractante, notamment pour la promotion et la protection réciproques des investissements.

Article 15

Les parties contractantes créeront les conditions nécessaires à une coopération efficace dans le domaine des recherches scientifiques fondamentales et appliquées et du développement et de l'introduction des technologies de pointe. Elles appuieront le développement de rapports directs entre les scientifiques, les unités de recherche, de conception et de production et d'autres institutions actives dans ces domaines.

Article 16

1. Les parties contractantes développeront leur collaboration dans la mesure de leurs possibilités dans le domaine de la protection et de l'amélioration de l'environnement et de l'élimination des suites des accidents industriels et des catastrophes naturelles. Elles collaboreront dans le domaine de l'utilisation rationnelle des ressources naturelles, du développement des productions non polluantes, dans la mise en œuvre de mesures efficaces pour la protection et la régénération de la nature, en vue d'améliorer la sécurité écologique des deux pays.

2. Les parties contractantes accroîtront leur coopération réciproque, ainsi que leur coopération avec les autres Etats et les organisations internationales, en vue de prévenir, de réduire et de contrôler la pollution des eaux du Danube et de la mer Noire.

3. En cas de désastre écologique ou d'accident industriel pouvant avoir des effets transfrontaliers, les parties contractantes s'informeront mutuellement à ce sujet, ainsi que sur les mesures prises afin d'en faire disparaître les conséquences.

4. Les parties contractantes concluront un accord spécial portant sur la coopération bilatérale pour les questions de protection de l'environnement.

Article 17

The Contracting Parties shall expand co-operation in the field of the transport, including by assuring the free transit of persons and goods on their territories, in accordance with their national legislation and international practice. To this end, they shall conclude relevant agreements.

Article 18

The Contracting Parties shall co-operate in order to harmonize their policies and programmes for the development of national infrastructures, including the energetic systems, as well as transport and communication networks.

Article 19

1. The Contracting Parties shall develop co-operation in the areas of culture, science and education.

2. The Contracting Parties shall support the mutual acknowledgment of the cultural values from the two countries by their citizens, shall support the governmental, public and individual initiatives in this direction and shall contribute to the development of exchange between creative unions, associations, cultural, scientific and educational institutions.

3. The Contracting Parties shall develop co-operation, including that based on direct agreements between universities and other educational institutions, research and scientific institutions and centres of the two countries and shall support exchanges of pupils, students, professors and scientific researchers.

4. The Contracting Parties, according to their internal regulations, shall encourage co-operation and direct exchanges between archives, libraries and museums and shall provide access of researchers and other citizens of the other Contracting Party to the existing documentary sources belonging to these institutions.

5. The Contracting Parties shall encourage the study of the Romanian language in Ukraine and the Ukrainian language in Romania and to this end they shall create adequate conditions and facilities, in particular by supporting training of professors and organization of the education.

6. The Contracting Parties shall conclude corresponding agreements on the mutual recognition of study documents and high-school and university diplomas, as well as scientific titles and academic degrees.

7. The Contracting Parties shall conclude corresponding agreements and programmes, in order to fulfil the provisions of this article.

Article 20

The Contracting Parties shall co-operate for the preservation and restoration of historical and cultural monuments and Romanian memorial sites in Ukraine and of the Ukrainian ones in Romania, and in accordance with the legislation of each Party, shall provide access to them.

Article 21

The Contracting Parties shall encourage co-operation in the area of mass-media. They shall support the efforts directed towards mutual and objective information of the citizens of the two countries and, to this end, shall encour-

Article 17

Les parties contractantes élargiront leur coopération dans le domaine des transports, notamment en garantissant la liberté de transit des personnes et des marchandises sur leur territoire, conformément à leur législation nationale et aux normes et pratiques internationales. Elles concluront, à cet effet, les accords qui conviennent.

Article 18

Les parties contractantes collaboreront en vue d'harmoniser leurs politiques et leurs programmes de développement des infrastructures nationales, notamment des systèmes énergétiques, ainsi que des réseaux de transport et de télécommunication.

Article 19

1. Les parties contractantes développeront leur coopération dans les domaines de la culture, de la science et de l'enseignement.

2. Les parties contractantes œuvreront pour mieux faire connaître à leurs citoyens les valeurs culturelles des deux pays, soutiendront les initiatives prises en ce sens, tant sur le plan public que sur les plans civique et individuel, et contribueront à l'élargissement des échanges entre les groupes de créateurs, les associations et les institutions culturelles, scientifiques et d'enseignement.

3. Les parties contractantes développeront la coopération, notamment sur la base d'accords directs, entre les universités, les autres établissements d'enseignement et les institutions et centres de recherche scientifique des deux pays, et soutiendront les échanges réciproques d'élèves, d'étudiants, de professeurs et de chercheurs scientifiques.

4. Les parties contractantes, conformément à leurs réglementations internes, encourageront la coopération et les échanges directs entre les archives, les bibliothèques et les musées, et assureront l'accès des chercheurs et autres citoyens de l'autre partie aux sources documentaires qui s'y trouvent.

5. Les parties contractantes encourageront l'étude de la langue roumaine en Ukraine et de la langue ukrainienne en Roumanie, et créeront à cette fin des conditions et des possibilités adéquates, en particulier par le soutien accordé à la formation des professeurs et à l'organisation de l'enseignement.

6. Les parties contractantes concluront les accords qui conviennent concernant la reconnaissance réciproque des certificats d'études et des diplômes de fin d'études pour l'enseignement secondaire et supérieur, ainsi que des titres scientifiques et académiques.

7. Les parties contractantes, afin de mettre en œuvre les dispositions du présent article, concluront les accords et mettront sur pied les programmes qui conviennent.

Article 20

Les parties contractantes collaboreront en vue de conserver et de restaurer les monuments historiques, culturels et commémoratifs roumains en Ukraine et ukrainiens en Roumanie, et d'en assurer l'accès, conformément à la législation de chacune des parties.

Article 21

Les parties contractantes encourageront la coopération dans le domaine des médias. Elles appuieront les efforts dirigés vers l'information réciproque et objective des citoyens des deux pays et, à cette fin, elles encourageront l'échange

age the exchange and free dissemination of information regarding the social, political, economic, cultural and scientific life in their countries, according to their internal regulations and the international commitments undertaken by them.

Article 22

The Contracting Parties shall develop co-operation in the field of health care and medical research, tourism and sports. They shall be concerned with the social protection and insurance of their citizens within the territory of the other Contracting Party and shall conclude adequate agreements to this end.

Article 23

The Contracting Parties shall co-operate in the struggle against criminality, including organized crime, terrorism, air and maritime piracy, illicit trafficking of narcotic drugs and psychotropic substances, weapons, explosive and toxic substances, nuclear and radioactive materials, as well as smuggling of cultural goods and values. To this end, they shall conclude specific agreements and shall promote common actions in the framework of international co-operation in these fields.

Article 24

1. The Contracting Parties shall develop their consular relations, as well as co-operation in the area of mutual legal assistance in civil, family and criminal matters.

2. In order to create appropriate conditions for transportation of goods and carriage of passengers across the Romanian-Ukrainian border, the Contracting Parties shall co-operate for the improvement of the border crossing proceedings and customs control and shall take measures in order to create new border checkpoints and to develop the existing ones. To this end, they shall conclude appropriate agreements.

Article 25

The Contracting Parties shall conclude, on the basis of this Treaty, separate agreements in fields of mutual interest.

Article 26

The present Treaty is not directed against any third State and does not infringe upon the rights and obligations which result for the Contracting Parties from bilateral and multilateral treaties concluded by each of them with other States and international organizations.

Article 27

The present Treaty is concluded for a period of 10 years. Its validity shall be automatically extended for further periods of 5 years, unless any of the Contracting Parties notifies, in writing, at least one year before the expiration of the respective validity period, its decision to denounce the Treaty.

Article 28

The present Treaty shall be subject to ratification, in accordance with the respective constitutional procedures of each Contracting Party and shall enter into force at the date of the exchange of the Instruments of Ratification.

et la libre diffusion d'informations concernant la vie sociale, politique, économique, culturelle et scientifique de leurs pays, conformément à leurs réglementations internes et à leurs engagements internationaux.

Article 22

Les parties contractantes développeront leur coopération dans le domaine de la protection de la santé et de la recherche médicale, du tourisme et du sport. Elles attacheront une importance particulière à la protection et à l'assurance sociales de leurs citoyens se trouvant sur le territoire de l'autre partie contractante et, à cette fin, elles concluront les accords qui conviennent.

Article 23

Les parties contractantes collaboreront dans la lutte contre la criminalité, notamment contre le crime organisé, le terrorisme, la piraterie aérienne et maritime, les opérations financières illicites, le trafic illégal de stupéfiants, d'armes, de substances explosives et toxiques, de matériel nucléaire et radioactif, ainsi que la contrebande, notamment de biens et d'objets de valeur culturels. Elles concluront à cette fin les accords qui conviennent et encourageront des actions communes dans le cadre de la collaboration internationale en ces domaines.

Article 24

1. Les parties contractantes développeront leurs relations consulaires, ainsi que leur collaboration dans le domaine de l'assistance juridique réciproque en matière civile, familiale et pénale.

2. Les parties contractantes, afin de créer les conditions adéquates pour la circulation des personnes et des marchandises à travers la frontière roumano-ukrainienne, collaboreront en vue d'améliorer les procédures de passage de la frontière et de contrôle douanier, et prendront les mesures qui s'imposent pour ouvrir de nouveaux postes frontaliers et développer les postes existants. Elles concluront à cette fin des accords spécifiques.

Article 25

Les parties contractantes concluront, sur la base du présent traité, des accords distincts dans les domaines d'intérêt réciproque.

Article 26

Le présent traité n'est dirigé contre aucun Etat tiers et est sans préjudice des droits et obligations des parties contractantes qui découlent des traités bilatéraux et multilatéraux conclus par chacune d'entre elles avec d'autres Etats et organisations internationales.

Article 27

Le présent traité est conclu pour une durée de dix ans. Sa validité sera prolongée automatiquement par nouvelles périodes de cinq ans si aucune des parties contractantes ne notifie par écrit à l'autre, un an au moins avant l'expiration de la période de validité concernée, son intention de dénoncer le traité.

Article 28

Le présent traité sera soumis à la ratification conformément aux procédures prévues par la législation de chaque partie contractante et entrera en vigueur à la date de l'échange des instruments de ratification.

Article 29

The present Treaty shall be registered with the Secretariat of the United Nations Organization, in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations.

Done at Constanța, on 2 June 1997, in two original copies, each in the Romanian and Ukrainian languages, both texts being equally authentic.

For Romania:
[Emil CONSTANTINESCU]

For Ukraine:
[Leonid KUCHMA]

Article 29

Le présent traité sera enregistré au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies, conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies.

Conclu à Constanța, le 2 juin 1997, en deux exemplaires originaux, chacun en langue roumaine et en langue ukrainienne, les deux textes étant également authentiques.

Pour la Roumanie:
[Emil CONSTANTINESCU]

Pour l'Ukraine:
[Leonid KUCHMA]

TREATY ON THE RELATIONS OF GOOD NEIGHBOURLINESS AND CO-OPERATION
BETWEEN ROMANIA AND UKRAINE

TRAITÉ DE BON VOISINAGE ET DE COOPÉRATION ENTRE LA ROUMANIE
ET L'UKRAINE

[Original Romanian text¹]
[Texte original en roumain¹]

¹ United Nations, *Treaty Series*, Vol. 2159 (I-37743), p. 323.
Nations Unies, *Recueil des traités*, vol. 2159 (I-37743), p. 323.

T R A T A T**cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare
între România și Ucraina**

România și Ucraina, denumite în continuare "Părți Contractante",

Convinse că buna vecinătate, respectul reciproc și colaborarea dintre cele două state corespund intereselor fundamentale ale popoarelor lor,

Conștiente de interesul strategic comun în consolidarea independenței, suveranității, integrității teritoriale și stabilității fiecăreia dintre ele,

Salutând schimbările istorice pozitive din Europa și animate de năzuința comună către o Europă unită - continent al păcii, securității și cooperării,

Călăuzindu-se după scopurile și principiile Cartei ONU și pornind de la primatul normelor general recunoscute ale dreptului internațional,

Reafirmându-și hotărârea de a îndeplini angajamentele conținute în Actul final de la Helsinki, Carta de la Paris pentru o nouă Europă, precum și în celelalte documente ale Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa,

Convinse că respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă o premisă importantă pentru edificarea unei Europe noi, unită prin valorile comune ale democrației, libertății și statului de drept,

Condamnând actele injuste ale regimurilor totalitare și de dictatură militară care în trecut au afectat în mod negativ relațiile dintre poporul român și poporul ucrainian și convinse că lichidarea moștenirii dureroase a trecutului se poate face doar prin dezvoltarea relațiilor prietenești și de cooperare între cele două popoare, care năzuiesc spre edificarea unei Europe unite,

Considerând că evaluarea obiectivă a trecutului va contribui la întărirea înțelegerii și încrederii reciproce între cele două state și popoare,

Convinse de necesitatea realizării de către ambele Părți Contractante a unei politici active, orientată spre viitor, de bună înțelegere și încredere, bună vecinătate și parteneriat,

Având în vedere potențialul celor două țări și posibilitățile lor pentru dezvoltarea colaborării bilaterale reciproc avantajoase,

Au convenit asupra următoarelor:

Articolul 1

1. Părțile Contractante își întemeiază relațiile lor pe încredere și respect reciproc, cooperare și parteneriat.

2. Părțile Contractante vor respecta, în relațiile reciproce, ca și în relațiile cu alte state, principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite și ale Actului final de la Helsinki: egalitatea suverană, nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța, inviolabilitatea frontierelor, integritatea teritorială a statelor, reglementarea pașnică a diferendelor, neamestecul în treburile interne, respectarea drepturilor omului, egalitatea în drepturi și dreptul popoarelor de a dispune de ele însele, cooperarea între state și îndeplinirea cu bună credință a obligațiilor asumate conform dreptului internațional.

Articolul 2

1. Părțile Contractante, în concordanță cu principiile și normele dreptului internațional și cu principiile Actului Final de la Helsinki, reafirmă că frontiera existentă între ele este inviolabilă și, de aceea, ele se vor abține, acum și în viitor, de la orice atentat împotriva acestei frontiere, precum și de la orice cerere sau acțiune îndreptată spre acapararea și uzurparea unei părți sau a întregului teritoriu al celeilalte Părți Contractante.

2. Părțile Contractante vor încheia un tratat separat privind regimul frontierei dintre cele două state și vor soluționa problema delimitării platoului lor continental și a zonelor economice exclusive în Marea Neagră, pe baza principiilor și procedurilor convenite printr-un schimb de scrisori între miniștrii afacerilor externe, efectuat odată cu semnarea prezentului Tratat. Înțelegerile convenite în acest schimb de scrisori vor intra în vigoare simultan cu intrarea în vigoare a acestui Tratat.

Articolul 3

1. Părțile Contractante reafirmă că nu vor recurge în nici o împrejurare la amenințarea cu forța sau la folosirea forței, fie îndreptate împotriva integrității teritoriale sau a independenței politice a celeilalte Părți Contractante, fie în orice alt mod incompatibil cu prevederile Cartei ONU și cu principiile Actului final de la Helsinki. Ele se vor abține, de asemenea, de la sprijinirea unor asemenea acțiuni și nu vor permite unei terțe părți să folosească teritoriul lor pentru desfășurarea unor activități de acest fel împotriva celeilalte Părți Contractante.

2. Orice probleme și diferențe dintre Părțile Contractante vor fi soluționate exclusiv prin mijloace pașnice, în conformitate cu normele dreptului internațional.

Articolul 4

1. Părțile Contractante, conștiente de caracterul indivizibil al securității europene, vor colabora pentru edificarea unei Europe unite, constituită din state pașnice, democratice și independente. În conformitate cu angajamentele lor internaționale, ele vor contribui la promovarea unei politici de cooperare și bună vecinătate, de consolidare a stabilității, păcii și securității în regiunea lor și pe continent.

2. Părțile Contractante vor colabora în scopul consolidării măsurilor de creștere a încrederii între state, pentru prevenirea și soluționarea pașnică a conflictelor regionale.

Articolul 5

Părțile Contractante își vor întări și extinde cooperarea în cadrul organizațiilor internaționale, inclusiv cele regionale și subregionale. Ele se vor sprijini reciproc în eforturile lor de integrare în structurile europene și euro-atlantice.

Articolul 6

1. În cazul apariției unei situații care, potrivit părerii uneia dintre Părțile Contractante, poate crea o amenințare pentru pacea și securitatea internațională, Părțile Contractante vor proceda la consultări privind măsurile de natură să contribuie la reducerea tensiunii și eliminarea respectivei situații.

2. Părțile Contractante vor organiza consultări regulate, la diferite niveluri, în problemele securității și dezarmării care prezintă interes reciproc și se vor informa despre îndeplinirea obligațiilor asumate în baza documentelor internaționale în acest domeniu la care ambele au subscriș.

3. Părțile Contractante vor realiza colaborarea în domeniul militar pe baza unor acorduri separate între organele lor de stat competente.

Articolul 7

1. Părțile Contractante, pe bază bilaterală și multilaterală, vor contribui activ la procesul de dezarmare în Europa, la reducerea în continuare a forțelor armate și armamentelor, până la nivele corespunzătoare necesităților de apărare.

2. Părțile Contractante vor acționa împreună pentru menținerea și consolidarea regimului de neproliferare a armelor nucleare, pentru respectarea strictă a acestuia, precum și pentru interzicerea producerii și/sau folosirii armelor de distrugere în masă.

Articolul 8

Părțile Contractante, potrivit prevederilor Convenției cadru europene privind cooperarea transfrontalieră dintre comunități sau autorități teritoriale, vor încuraja și sprijini contactele directe și colaborarea reciproc avantajoasă între unități administrativ teritoriale din România și Ucraina, îndeosebi în zonele de frontieră. De asemenea, ele vor contribui la colaborarea între unități administrativ teritoriale din cele două state în cadrul euroregiunilor existente, precum și al euroregiunilor "Prutul de Sus" și "Dunărea de Jos" nou create, la care pot fi invitate să participe și unități administrativ teritoriale din alte state interesate. Părțile Contractante vor acționa pentru includerea acestei cooperări în cadrul activităților corespunzătoare ale instituțiilor europene.

Articolul 9

Părțile Contractante vor extinde cooperarea dintre ele, precum și cu alte state riverane la Dunăre și la Marea Neagră, în toate domeniile de interes comun.

Articolul 10

1. Pentru a asigura dezvoltarea și aprofundarea relațiilor bilaterale, precum și pentru efectuarea unor schimburi de vederi referitoare la problemele internaționale, Părțile Contractante vor favoriza contactele regulate între organele și instituțiile lor centrale și locale. În acest scop, anual vor avea loc întâlniri la nivel de șef de stat sau de guvern sau întâlniri ale miniștrilor afacerilor externe, cu care ocazie va fi examinată și îndeplinirea prezentului Tratat.

2. Părțile Contractante vor încuraja dezvoltarea în continuare a legăturilor interparlamentare.

Articolul 11

Părțile Contractante vor sprijini lărgirea contactelor directe între cetățenii lor, precum și între organizațiile și asociațiile civice neguvernamentale din cele două țări.

Articolul 12

1. Părțile Contractante vor colabora, între ele și în cadrul organizațiilor și conferințelor internaționale, în vederea dezvoltării și punerii în aplicare a standardelor internaționale referitoare la promovarea și protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți, inclusiv a drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale.

2. Părțile Contractante se vor consulta, ori de câte ori va fi nevoie, în scopul perfecționării și armonizării legislației lor naționale în acest domeniu, dezvoltării contactelor umane și rezolvării problemelor cu caracter umanitar de interes comun.

Articolul 13

1. În scopul protecției identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a minorității române din Ucraina și a minorității ucrainiene din România, Părțile Contractante vor aplica normele și standardele internaționale prin care sunt determinate drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și anume acele norme și standarde care sunt cuprinse în Convenția-cadru a Consiliului Europei privind protecția minorităților naționale, precum și în: Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței asupra dimensiunii umane a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, din 29 iunie 1990, Declarația Adunării Generale a ONU asupra drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale sau etnice, religioase și lingvistice (Rezoluția 47/135), din 18 decembrie 1992 și Recomandarea 1201 (1993) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei cu privire la un protocol aditional la Convenția europeană a drepturilor omului, referitor la drepturile minorităților naționale, cu înțelegerea că această Recomandare nu se referă la drepturi colective și nu obligă Părțile Contractante să acorde persoanelor respective dreptul la un statut special de autonomie teritorială bazată pe criterii etnice.

2. Minoritatea română din Ucraina cuprinde cetățenii ucrainieni, indiferent de regiunile în care trăiesc și care, potrivit opțiunii lor libere, aparțin acestei minorități în virtutea originii lor etnice, limbii, culturii sau religiei lor.

Minoritatea ucrainiană din România cuprinde cetățenii români, indiferent de regiunile în care trăiesc și care, potrivit opțiunii lor libere, aparțin acestei minorități în virtutea originii lor etnice, limbii, culturii sau religiei lor.

3. Părțile Contractante se angajează să adopte, dacă va fi necesar, măsuri adecvate în vederea promovării, în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și culturale, a egalității depline și reale, între persoanele aparținând minorităților naționale și cele aparținând majorității populației. În această privință, ele vor ține seama în mod corespunzător de condițiile concrete în care se află persoanele aparținând minorităților naționale.

4. Părțile Contractante reafirmă că persoanele la care se referă acest articol au, îndeosebi, dreptul, exercitat în mod individual sau împreună cu alți membri ai grupului lor, la liberă exprimare, la menținerea și dezvoltarea identității lor etnice, culturale, de limbă și religioase, dreptul de a-și menține și dezvolta propria lor cultură, la adăpost de orice încercare de asimilare, împotriva voinței lor. Ele au dreptul să-și exercite pe deplin și efectiv drepturile omului și libertățile fundamentale, fără nici o discriminare și în condiții de deplină egalitate în fața legii. Persoanele aparținând acestor minorități au dreptul de a participa, în mod efectiv, la treburile publice, inclusiv prin reprezentanți aleși potrivit legii, precum și la viața culturală, socială și economică.

5. Părțile Contractante vor crea, pentru persoanele aparținând minorității române din Ucraina și cele aparținând minorității ucrainiene din România aceleași condiții pentru studierea limbii lor materne. Părțile Contractante reafirmă că persoanele sus-menționate au dreptul să fie instruite în limba lor maternă, într-un număr necesar de școli și instituții de stat pentru învățământ și specializare, situate ținând seama de răspândirea geografică a minorităților respective. Ele au, de asemenea, dreptul de a folosi limba lor maternă în raporturile cu autoritățile publice, în conformitate cu legislația națională și cu angajamentele internaționale ale Părților Contractante.

6. Părțile Contractante recunosc că, în exercitarea dreptului la asociere, persoanele aparținând acestor minorități naționale pot înființa și menține, în conformitate cu legislația internă, propriile organizații, asociații, precum și instituții sau așezăminte de învățământ, culturale și religioase.

7. Părțile Contractante vor respecta dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a avea acces, în limba maternă, la informație și la mijloace de comunicare în masă, precum și de a schimba liber și de a difuza informații. Ele nu vor crea obstacole, în ceea ce privește înființarea și utilizarea de către aceste persoane, în cadrul legislației interne a fiecărei Părți, a propriilor mijloace de informare în masă. Persoanele la care se referă acest articol au dreptul de a menține contacte între ele și peste frontiere cu cetățeni ai altor state și de a participa la activitățile organizațiilor neguvernamentale, atât la nivel național, cât și internațional.

8. Părțile Contractante se vor abține să ia măsuri care, modificând proporțiile populației din zone locuite de persoane aparținând minorităților naționale, urmăresc limitarea drepturilor și libertăților acestor persoane, care decurg din standardele și normele internaționale menționate în paragraful 1 al prezentului articol.

9. Orice persoană aparținând unei minorități naționale, care consideră că drepturile protejate prin acest articol i-au fost încălcate, are dreptul să adreseze o petiție autorităților de stat competente, folosind procedurile legale disponibile.

10. Părțile Contractante recunosc obligația persoanelor la care se referă la acest articol de a fi loiale statului ai cărui cetățeni sunt, de a respecta legislația națională, precum și

de a respecta drepturile celorlalte persoane, îndeosebi acelea care aparțin populației majoritare sau altor minorități naționale.

11. Nici una din prevederile acestui articol nu va fi interpretată ca limitând sau negând drepturile omului, care sunt recunoscute în conformitate cu legile Părților Contractante sau cu acordurile încheiate între ele.

12. Nici una din prevederile acestui articol nu poate fi interpretată ca implicând vreun drept de a întreprinde vreo activitate sau de a comite vreo acțiune contrară scopurilor și principiilor Cartei ONU, altor obligații decurgând din dreptul internațional sau prevederilor Actului final de la Helsinki și ale Cartei de la Paris pentru o nouă Europă, inclusiv principiul integrității teritoriale a statelor.

13. Părțile Contractante, în scopul de a coopera în urmărirea îndeplinirii angajamentelor prevăzute în acest articol, vor crea o comisie mixtă interguvernamentală, care va ține cel puțin o sesiune anuală.

Articolul 14

1. Părțile Contractante vor crea condiții favorabile pentru dezvoltarea relațiilor lor economice și comerciale bilaterale, reciproc avantajoase și vor perfecționa mecanismul acestora, în conformitate cu normele și practica comerțului mondial. Ele își vor acorda reciproc clauza națiunii celei mai favorizate, în relațiile economice, în condițiile prevăzute de acordul lor bilateral.

2. Fiecare Parte Contractantă, în concordanță cu legislația internă și cu dreptul internațional, va crea condiții favorabile pentru activitățile economice desfășurate pe teritoriul ei de persoanele fizice și juridice ale celeilalte Părți Contractante, inclusiv pentru stimularea și protejarea reciprocă a investițiilor.

Articolul 15

Părțile Contractante vor crea condițiile necesare pentru o colaborare eficientă în domeniul cercetărilor științifice fundamentale și aplicate, al dezvoltării și introducerii tehnologiilor avansate. Ele vor sprijini extinderea legăturilor directe între oamenii de știință, unitățile de cercetare, proiectare și producție și alte instituții din aceste domenii.

Articolul 16

1. Părțile Contractante vor dezvolta colaborarea, în măsura posibilităților lor, în domeniul protecției și îmbunătățirii stării mediului înconjurător, al lichidării urmărilor accidentelor

industriale și ale calamităților naturale. Ele vor colabora în domeniul utilizării raționale a resurselor naturale, al extinderii producțiilor curate din punct de vedere ecologic, al înfăptuirii unor măsuri eficiente pentru protecția și refacerea naturii, în scopul ameliorării securității ecologice a celor două țări.

2. Părțile Contractante vor intensifica cooperarea dintre ele, cu alte state și organizații internaționale, în scopul prevenirii, reducerii și controlului poluării apelor Dunării și ale Mării Negre.

3. Părțile Contractante se vor informa reciproc, fără întârziere, asupra producerii unui dezastru ecologic sau a unui accident industrial, care poate să aibă efecte transfrontaliere, și asupra măsurilor luate pentru lichidarea consecințelor acestora.

4. Părțile Contractante vor încheia un acord special privind cooperarea bilaterală în problemele protecției mediului înconjurător.

Articolul 17

Părțile Contractante vor lărgi colaborarea în domeniul transporturilor, inclusiv asigurarea libertății de tranzit pe teritoriile lor pentru persoane și mărfuri, în conformitate cu legislația națională și cu normele și practica internațională. În acest scop, ele vor încheia acorduri corespunzătoare.

Articolul 18

Părțile Contractante vor colabora în scopul armonizării politicilor și programelor de dezvoltare a infrastructurilor naționale, inclusiv a sistemelor energetice, precum și a rețelelor de transporturi și de telecomunicații.

Articolul 19

1. Părțile Contractante vor dezvolta cooperarea în domeniile culturii, științei și învățământului.

2. Părțile Contractante vor sprijini cunoașterea reciprocă a valorilor culturale din cele două țări de către cetățenii lor, vor susține inițiativele în acest sens pe linie de stat, civice și individuale și vor contribui la lărgirea schimburilor între uniuni de creație, asociații, instituții de cultură, știință și învățământ.

3. Părțile Contractante vor dezvolta cooperarea, inclusiv pe bază de înțelegeri directe, între universități și alte instituții de învățământ, instituții și centre de cercetare științifică din cele două țări, și vor sprijini schimburile reciproce de elevi, studenți, profesori și cercetători științifici.

4. Părțile Contractante, în conformitate cu reglementările lor interne, vor încuraja cooperarea și schimburile directe între arhive, biblioteci și muzee și vor asigura accesul la sursele documentare existente în acestea, pentru cercetători și alți cetățeni ai celeilalte Părți.

5. Părțile Contractante vor încuraja studierea limbii române în Ucraina și a limbii ucrainiene în România, și vor crea, în acest scop, condiții și posibilități adecvate, îndeosebi prin sprijinirea pregătirii profesorilor și a organizării învățământului.

6. Părțile Contractante vor încheia acorduri corespunzătoare privind recunoașterea reciprocă a actelor de studii și a diplomelor de absolvire a învățământului liceal și universitar, precum și a titlurilor științifice și academice.

7. Părțile Contractante, în scopul îndeplinirii prevederilor acestui articol, vor încheia acorduri și programe corespunzătoare.

Articolul 20

Părțile Contractante vor colabora în scopul conservării și restaurării monumentelor istorice, culturale și a locurilor memoriale românești în Ucraina, respectiv ucrainiene în România și al asigurării accesului la acestea, în conformitate cu legislația fiecărei Părți.

Articolul 21

Părțile Contractante vor încuraja cooperarea în domeniul mijloacelor de comunicare în masă. Ele vor sprijini eforturile îndreptate spre informarea reciprocă și obiectivă a cetățenilor celor două țări și, în acest scop, vor încuraja schimbul și difuzarea liberă de informații referitoare la viața socială, politică, economică, culturală și științifică din țările lor. În conformitate cu reglementările lor interne și cu angajamentele lor internaționale.

Articolul 22

Părțile Contractante vor dezvolta cooperarea în domeniul protecției sănătății și cercetării medicale, turismului și sportului. Ele se vor preocupa de protecția și asigurările sociale pentru cetățenii lor, aflați pe teritoriul celeilalte Părți Contractante și, în acest scop, vor încheia acorduri corespunzătoare.

Articolul 23

Părțile Contractante vor colabora în lupta împotriva criminalității, inclusiv împotriva crimei organizate, a terorismului, a pirateriei aeriene și maritime, a operațiunilor financiare ilicite, a traficului ilegal cu stupefiante, arme, substanțe explozive și toxice, materiale nucleare și radioactive, precum și a contrabandei, inclusiv cu bunuri și valori culturale. Ele vor încheia, în acest scop, acorduri corespunzătoare și vor promova acțiuni comune în cadrul colaborării internaționale în aceste domenii.

Articolul 24

1. Părțile Contractante vor dezvolta relațiile consulare, precum și colaborarea în domeniul asistenței juridice reciproce în cauze civile, familiale și penale.

2. Părțile Contractante, în scopul creării condițiilor corespunzătoare pentru traficul de persoane și mărfuri peste frontiera de stat româno-ucrainiană, vor colabora pentru perfecționarea procedurilor de trecere a frontierei și de control vamal și vor întreprinde măsuri în vederea deschiderii de noi puncte de trecere a frontierei și pentru dezvoltarea celor existente. În acest scop, ele vor încheia acorduri corespunzătoare.

Articolul 25

Părțile Contractante vor încheia, în baza prezentului Tratat, acorduri separate în domenii de interes reciproc.

Articolul 26

Prezentul Tratat nu este îndreptat împotriva vreunui stat tert și nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor Părților Contractante care decurg din tratatele bilaterale și multilaterale încheiate de fiecare din ele cu alte state și organizații internaționale.

Articolul 27

Prezentul Tratat se încheie pe termen de 10 ani. Valabilitatea lui se prelungește automat pe noi perioade de câte cinci ani, dacă nici una din Părțile Contractante nu va încunostiința în scris cealaltă Parte despre intenția sa de a-l denunța, cu cel puțin un an înaintea expirării perioadei de valabilitate respective.

Articolul 28

Prezentul Tratat va fi supus ratificării conform procedurilor prevăzute de legislația fiecărei Părți Contractante și va intra în vigoare la data schimbului instrumentelor de ratificare.

Articolul 29

Prezentul Tratat va fi înregistrat la Secretariatul ONU, în conformitate cu articolul 102 din Carta Organizației Națiunilor Unite.

Încheiat la *Constanța*, la **2 Iunie 1997**, în două exemplare originale, fiecare în limbile română și ucrainiană, ambele texte fiind egal autentice.

PENTRU

ROMÂNIA

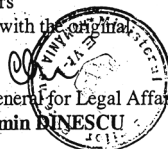
PENTRU

UCRAINA

The Ministry of Foreign Affairs of Romania
The General Directorate for Legal Affairs
Certifies that this copy is in accordance with the original

Director General for Legal Affairs
Cosmin BINESCU

Annex 2

EXCHANGE OF LETTERS OF 2 JUNE 1997 BETWEEN THE MINISTERS OF FOREIGN
AFFAIRS OF ROMANIA AND UKRAINE

LETTER FROM HIS EXCELLENCY MR. ADRIAN SEVERIN, DEPUTY PRIME MINISTER,
MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS OF ROMANIA, TO HIS EXCELLENCY
MR. GHENADI UDOVENKO, MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS OF UKRAINE

[Translation submitted by Romania]

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF ROMANIA

Bucharest, 2 June 1997.

Dear Mr. Minister,

With reference to the provisions of Article 2 of the Treaty on the Relations of Good Neighbourliness and Co-operation between Romania and Ukraine, signed today, 2 June 1997, I have the honour to propose to you the following:

1. The Government of Romania and the Government of Ukraine shall conclude, not later than 2 years from the date of the entering into force of the Treaty on the Relations of Good Neighbourliness and Co-operation between Romania and Ukraine, a Treaty on the régime of the State border between the two States, on the basis of the principle of succession of States regarding borders, according to which the proclamation of the independence of Ukraine does not affect the existing State border between Romania and Ukraine, as it was defined and described in the Treaty of 1961 on the régime of the Romanian-Soviet State border and in the appropriate demarcation documents, valid on 16 July 1990 — the date of the adoption of the Declaration on the State sovereignty of Ukraine.

2. The Government of Romania and the Government of Ukraine shall grant the right of free transit to the Black Sea for river and sea-going ships under their national flags, on the channels of the Chilia branch of the Danube which, in accordance with their legislation, are opened for navigation.

The concrete aspects of this right of transit shall be established in an Agreement between the Government of Romania and the Government of Ukraine regarding the navigation on the internal waterways.

3. The Government of Romania and the Government of Ukraine agree to conclude an Agreement on the confidence and security-building measures in the areas near to the common State border, within the framework of which Ukraine shall commit itself, among others, not to locate offensive military devices on the Island of Snakes, which belongs to Ukraine, according to the above-mentioned paragraph 1.

4. The Government of Romania and the Government of Ukraine shall negotiate an Agreement on the delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones in the Black Sea, on the basis of the following principles and procedures:

Annexe 2

ÉCHANGE DE LETTRES DU 2 JUIN 1997 ENTRE LES MINISTRES DES AFFAIRES
ÉTRANGÈRES DE L'UKRAINE ET DE LA ROUMANIE

LETTRE DE SON EXCELLENCE M. ADRIAN SEVERIN, VICE-PREMIER MINISTRE,
MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES DE LA ROUMANIE, À SON EXCELLENCE
M. GHENADI UDOVENKO, MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES DE L'UKRAINE

[Traduction établie par le Greffe à partir de la version anglaise]

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES DE LA ROUMANIE

Bucarest, le 2 juin 1997.

Cher ministre,

Me référant aux dispositions de l'article 2 du traité de bon voisinage et de coopération entre la Roumanie et l'Ukraine, signé ce jour, le 2 juin 1997, j'ai l'honneur de vous proposer ce qui suit :

1. Le Gouvernement de la Roumanie et le Gouvernement de l'Ukraine concluront, au plus tard deux ans après la date d'entrée en vigueur du traité de bon voisinage et de coopération entre la Roumanie et l'Ukraine, un traité relatif au régime de la frontière entre les deux Etats, sur la base du principe de la succession d'Etats en matière de frontières, en vertu duquel la proclamation de l'indépendance de l'Ukraine n'a aucune incidence sur sa frontière actuelle avec la Roumanie, telle que définie et décrite dans le traité de 1961 relatif au régime de la frontière entre la Roumanie et l'Union soviétique et dans les documents de démarcation correspondants, en vigueur le 16 juillet 1990 — date de l'adoption de la déclaration sur la souveraineté d'Etat de l'Ukraine.

2. Le Gouvernement de la Roumanie et le Gouvernement de l'Ukraine octroieront le droit de libre transit jusqu'à la mer Noire aux navires fluviaux et maritimes battant pavillon des deux pays sur les chenaux du bras Chilia du Danube qui, conformément à leur législation nationale, sont ouverts à la navigation.

Les modalités pratiques de ce droit de transit seront fixées par un accord entre le Gouvernement de la Roumanie et le Gouvernement de l'Ukraine concernant la navigation sur les voies navigables intérieures.

3. Le Gouvernement de la Roumanie et le Gouvernement de l'Ukraine conviennent de conclure un accord sur le renforcement de la confiance et de la sécurité dans les zones adjacentes à la frontière d'Etat commune, par lequel l'Ukraine s'engagera notamment à ne pas placer de moyens militaires offensifs sur l'Île aux serpents, qui appartient à l'Ukraine, conformément au paragraphe 1 ci-dessus.

4. Le Gouvernement de la Roumanie et le Gouvernement de l'Ukraine négocieront un accord relatif à la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives des deux Etats en mer Noire, sur la base des principes et procédures suivants :

- (a) The principle stated in Article 121 of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982, as applied in the practice of States and in international jurisprudence.
- (b) The principle of the equidistance line in areas submitted to delimitation where the coasts are adjacent and the principle of the median line in areas where the coasts are opposite.
- (c) The principle of equity and the method of proportionality, as they are applied in the practice of States and in the decisions of international courts regarding the delimitation of continental shelf and exclusive economic zones.
- (d) The principle according to which neither of the Contracting Parties shall contest the sovereignty of the other Contracting Party over any part of its territory adjacent to the zone submitted to delimitation.
- (e) The principle of taking into consideration the special circumstances of the zone submitted to delimitation.
- (f) Until reaching a solution concerning the delimitation of the continental shelf, the Contracting Parties shall refrain from exploitation of the mineral resources of the zone submitted to delimitation, the co-ordinates of which shall be established at the beginning of negotiations on the basis of the above-mentioned principles. However, the Contracting Parties may establish, by common agreement, locations of some areas in this zone the resources of which shall be jointly exploited. The companies authorized by the Contracting Parties shall establish the conditions for exploitation and distribution of the profit by special agreements.
- (g) Negotiations for the conclusion of this Agreement shall begin as soon as possible, during a period of three months from the date of the entering into force of the Treaty on the Relations of Good Neighbourliness and Co-operation between Romania and Ukraine.
- (h) If these negotiations shall not determine the conclusion of the above-mentioned agreement in a reasonable period of time, but not later than 2 years since their initiation, the Government of Romania and the Government of Ukraine have agreed that the problem of delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones shall be solved by the United Nations International Court of Justice, at the request of any of the parties, provided that the Treaty on the régime of the State border between Romania and Ukraine has entered into force. However, should the International Court of Justice consider that the delay of the entering into force of the Treaty on the régime of the State border is the result of the other Party's fault, it may examine the request concerning the delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones before the entry into force of this Treaty.

May I propose that, if you accept the above-mentioned proposals, this letter, together with your letter of reply having an identical content, shall constitute an agreement between the Government of Romania and the Government of Ukraine.

Please accept, dear Mr. Minister, the assurances of my highest consideration.

(Signed) Adrian SEVERIN,
Deputy Prime Minister,
Minister of Foreign Affairs.

- a) le principe énoncé à l'article 121 de la convention des Nations Unies sur le droit de la mer du 10 décembre 1982, tel qu'il est appliqué dans la pratique des Etats et la jurisprudence internationale;
- b) le principe de la ligne d'équidistance dans les zones à délimiter lorsque les côtes sont adjacentes et le principe de la ligne médiane lorsque les côtes se font face;
- c) le principe de l'équité et la méthode de la proportionnalité, tels que ceux-ci sont appliqués dans la pratique des Etats et dans les décisions des instances internationales concernant la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives;
- d) le principe selon lequel ni l'une ni l'autre des parties contractantes ne peut contester la souveraineté de l'autre sur une quelconque portion de son territoire adjacente à la zone à délimiter;
- e) le principe selon lequel les circonstances spéciales de la zone à délimiter doivent être prises en compte;
- f) jusqu'à ce qu'une solution soit trouvée pour la délimitation du plateau continental, les parties contractantes s'abstiendront d'exploiter les ressources minérales de la zone à délimiter, dont les coordonnées seront établies au début des négociations sur la base des principes susmentionnés. Les parties contractantes pourront toutefois établir d'un commun accord le périmètre des parties de cette zone dont les ressources seront exploitées en commun. Les sociétés commerciales autorisées par les parties contractantes établiront, par des ententes spéciales, les conditions d'exploitation et de partage des bénéfices;
- g) les négociations sur la conclusion de cet accord commenceront dès que possible, dans un délai de trois mois à compter de la date d'entrée en vigueur du traité de bon voisinage et de coopération entre la Roumanie et l'Ukraine;
- h) si ces négociations n'aboutissent pas à la conclusion de l'accord susmentionné dans un délai raisonnable, mais au plus tard deux ans après leur ouverture, le Gouvernement de la Roumanie et le Gouvernement de l'Ukraine sont convenus que le problème de la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives sera réglé par la Cour internationale de Justice de l'Organisation des Nations Unies, à la demande de l'une ou l'autre des parties, à condition que le traité relatif au régime de la frontière d'Etat entre la Roumanie et l'Ukraine soit entré en vigueur. Toutefois, la Cour internationale de Justice pourra connaître de la demande relative à la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives avant l'entrée en vigueur de ce traité si elle constate que le retard de l'entrée en vigueur de celui-ci s'est produit par la faute de l'autre partie.

Si les termes ci-dessus vous agréent, je propose que la présente lettre, avec votre lettre de réponse ayant un contenu identique, constitue un accord entre le Gouvernement de la Roumanie et le Gouvernement de l'Ukraine.

Je vous prie d'accepter, Monsieur le ministre, les assurances de ma plus haute considération.

Le vice-premier ministre,
ministre des affaires étrangères,
(Signé) Adrian SEVERIN.

LETTER FROM HIS EXCELLENCY MR. GHENADI UDOVENKO, MINISTER OF FOREIGN
AFFAIRS OF UKRAINE, TO HIS EXCELLENCY MR. ADRIAN SEVERIN,
MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS OF ROMANIA

[Translation submitted by Romania]

UKRAINE
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

2 June 1997, Kyiv.

Mister Minister,

With reference to the provisions of Article 2 of the Treaty on the Relations of Good Neighbourliness and Co-operation between Ukraine and Romania, signed today, 2 June 1997, I have the honour to propose to you the following:

1. The Government of Ukraine and the Government of Romania shall conclude, not later than 2 years from the date of the entering into force of the Treaty on the Relations of Good Neighbourliness and Co-operation between Ukraine and Romania, a Treaty on the régime of the State border between the two States, on the basis of the principle of succession of States regarding borders, according to which the proclamation of the independence of Ukraine does not affect the existing State border between Ukraine and Romania, as it was defined and described in the Treaty of 1961 on the régime of the Soviet-Romanian State border and in the appropriate demarcation documents, valid on 16 July 1990 — the date of the adoption of the Declaration on the State sovereignty of Ukraine.

2. The Government of Ukraine and the Government of Romania shall grant the right of free transit to the Black Sea for river and sea-going ships under their national flags, on the channels of the Chilia branch of the Danube which, in accordance with their legislation, are opened for navigation.

The concrete aspects of this right of transit shall be established in an Agreement between the Government of Ukraine and the Government of Romania regarding the navigation on the internal waterways.

3. The Government of Ukraine and the Government of Romania agree to conclude an Agreement on the confidence and security-building measures in the areas near to the common State border, within the framework of which Ukraine shall commit itself, among others, not to locate offensive military devices on the Island of Snakes, which belongs to Ukraine, according to the above-mentioned paragraph 1.

4. The Government of Ukraine and the Government of Romania shall negotiate an agreement on the delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones in the Black Sea, on the basis of the following principles and procedures:

- (a) The principle stated in Article 121 of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982, as applied in the practice of States and in international jurisprudence.
- (b) The principle of the equidistance line in areas submitted to delimitation where the coasts are adjacent and the principle of the median line in areas where the coasts are opposite.
- (c) The principle of equity and the method of proportionality, as they are

LETTRE DE SON EXCELLENCE M. GHENADI UDOVENKO, MINISTRE DES AFFAIRES
ÉTRANGÈRES DE L'UKRAINE, À SON EXCELLENCE M. ADRIAN SEVERIN, MINISTRE
DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES DE LA ROUMANIE

[Traduction établie par le Greffe à partir de la version anglaise]

UKRAINE
MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Kiev, le 2 juin 1997.

Monsieur le Ministre,

Me référant aux dispositions de l'article 2 du traité de bon voisinage et de coopération entre l'Ukraine et la Roumanie, signé ce jour, le 2 juin 1997, j'ai l'honneur de vous proposer ce qui suit :

1. Le Gouvernement de l'Ukraine et le Gouvernement de la Roumanie concluront, au plus tard deux ans après la date d'entrée en vigueur du traité de bon voisinage et de coopération entre l'Ukraine et la Roumanie, un traité relatif au régime de la frontière entre les deux Etats, sur la base du principe de la succession d'Etats en matière de frontières, en vertu duquel la proclamation de l'indépendance de l'Ukraine n'a aucune incidence sur sa frontière actuelle avec la Roumanie, telle que définie et décrite dans le traité de 1961 relatif au régime de la frontière entre la Roumanie et l'Union soviétique et dans les documents de démarcation correspondants, en vigueur le 16 juillet 1990 — date de l'adoption de la déclaration sur la souveraineté d'Etat de l'Ukraine.

2. Le Gouvernement de l'Ukraine et le Gouvernement de la Roumanie octroieront le droit de libre transit jusqu'à la mer Noire aux navires fluviaux et maritimes battant pavillon des deux pays sur les chenaux du bras Chilia du Danube qui, conformément à leur législation nationale, sont ouverts à la navigation.

Les modalités pratiques de ce droit de transit seront fixées par un accord entre le Gouvernement de l'Ukraine et le Gouvernement de la Roumanie concernant la navigation sur les voies navigables intérieures.

3. Le Gouvernement de l'Ukraine et le Gouvernement de la Roumanie conviennent de conclure un accord sur le renforcement de la confiance et de la sécurité dans les zones adjacentes à la frontière d'Etat commune, par lequel l'Ukraine s'engagera notamment à ne pas placer de moyens militaires offensifs sur l'Île aux serpents, qui appartient à l'Ukraine, conformément au paragraphe 1 ci-dessus.

4. Le Gouvernement de l'Ukraine et le Gouvernement de la Roumanie négocieront un accord relatif à la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives des deux Etats en mer Noire, sur la base des principes et procédures suivants :

- a) le principe énoncé à l'article 121 de la convention des Nations Unies sur le droit de la mer du 10 décembre 1982, tel qu'il est appliqué dans la pratique des Etats et la jurisprudence internationale;
- b) le principe de la ligne d'équidistance dans les zones à délimiter lorsque les côtes sont adjacentes et le principe de la ligne médiane lorsque les côtes se font face;
- c) le principe de l'équité et la méthode de la proportionnalité, tels que ceux-ci

applied in the practice of States and in the decisions of international courts regarding the delimitation of continental shelf and exclusive economic zones.

- (d) The principle according to which neither of the Contracting Parties shall contest the sovereignty of the other Contracting Party over any part of its territory adjacent to the zone submitted to delimitation.
- (e) The principle of taking into consideration the special circumstances of the zone submitted to delimitation.
- (f) Until reaching a solution concerning the delimitation of the continental shelf, the Contracting Parties shall refrain from exploitation of the mineral resources of the zone submitted to delimitation, the co-ordinates of which shall be established at the beginning of negotiations on the basis of the above-mentioned principles. However, the Contracting Parties may establish, by common agreement, locations of some areas in this zone the resources of which shall be jointly exploited. The companies authorized by the Contracting Parties shall establish the conditions for exploitation and distribution of the profit by special agreements.
- (g) Negotiations for the conclusion of this Agreement shall begin as soon as possible, during a period of three months from the date of the entering into force of the Treaty on the Relations of Good Neighbourliness and Co-operation between Ukraine and Romania.
- (h) If these negotiations shall not determine the conclusion of the above-mentioned agreement in a reasonable period of time, but not later than 2 years since their initiation, the Government of Ukraine and the Government of Romania have agreed that the problem of delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones shall be solved by the United Nations International Court of Justice, at the request of any of the parties, provided that the Treaty on the régime of the State border between Ukraine and Romania has entered into force. However, should the International Court of Justice consider that the delay of the entering into force of the Treaty on the régime of the State border is the result of the other Party's fault, it may examine the request concerning the delimitation of the continental shelf and the exclusive economic zones before the entry into force of this Treaty.

May I propose that, if you accept the above-mentioned proposals, this letter, together with your letter of reply having an identical content, shall constitute an agreement between the Government of Ukraine and the Government of Romania.

Please accept, Mr. Minister, the assurances of my highest consideration.

(Signed) Ghenadi UDOVENKO,
Minister of Foreign Affairs.

sont appliqués dans la pratique des Etats et dans les décisions des instances internationales concernant la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives;

- d) le principe selon lequel ni l'une ni l'autre des parties contractantes ne peut contester la souveraineté de l'autre sur une quelconque portion de son territoire adjacente à la zone à délimiter;
- e) le principe selon lequel les circonstances spéciales de la zone à délimiter doivent être prises en compte;
- f) jusqu'à ce qu'une solution soit trouvée pour la délimitation du plateau continental, les parties contractantes s'abstiendront d'exploiter les ressources minérales de la zone à délimiter, dont les coordonnées seront établies au début des négociations sur la base des principes susmentionnés. Les parties contractantes pourront toutefois établir d'un commun accord le périmètre des parties de cette zone dont les ressources seront exploitées en commun. Les sociétés commerciales autorisées par les parties contractantes établiront, par des ententes spéciales, les conditions d'exploitation et de partage des bénéfices;
- g) les négociations sur la conclusion de cet accord commenceront dès que possible, dans un délai de trois mois à compter de la date d'entrée en vigueur du traité de bon voisinage et de coopération entre l'Ukraine et la Roumanie;
- h) si ces négociations n'aboutissent pas à la conclusion de l'accord susmentionné dans un délai raisonnable, mais au plus tard deux ans après leur ouverture, le Gouvernement de l'Ukraine et le Gouvernement de la Roumanie sont convenus que le problème de la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives sera réglé par la Cour internationale de Justice de l'Organisation des Nations Unies, à la demande de l'une ou l'autre des parties, à condition que le traité relatif au régime de la frontière d'Etat entre l'Ukraine et la Roumanie soit entré en vigueur. Toutefois, la Cour internationale de Justice pourra connaître de la demande relative à la délimitation du plateau continental et des zones économiques exclusives avant l'entrée en vigueur de ce traité si elle constate que le retard de l'entrée en vigueur de celui-ci s'est produit par la faute de l'autre partie.

Si les termes ci-dessus vous agréent, je propose que la présente lettre, avec votre lettre de réponse ayant un contenu identique, constitue un accord entre le Gouvernement de l'Ukraine et le Gouvernement de la Roumanie.

Je vous prie d'accepter, Monsieur le ministre, les assurances de ma plus haute considération.

Le ministre des affaires étrangères,
(Signé) Ghenadi UDOVENKO.

LETTER FROM HIS EXCELLENCY MR. ADRIAN SEVERIN, DEPUTY PRIME MINISTER,
MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS OF ROMANIA, TO HIS EXCELLENCY MR. GHENADI
UDOVENKO, MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS OF UKRAINE

LETTRE DE SON EXCELLENCE M. ADRIAN SEVERIN, VICE-PREMIER MINISTRE,
MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES DE LA ROUMANIE, À SON EXCELLENCE
M. GHENADI UDOVENKO, MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES DE L'UKRAINE

[Original Romanian text]
[Texte original en roumain]

Ministerul Afacerilor Externe al României

București, 2 iunie 1997

DOMNULE MINISTRU,

Referindu-mă la prevederile articolului 2 din Tratatul cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare între România și Ucraina, semnat astăzi 2 iunie 1997, am onoarea să vă propun următoarele:

1. Guvernul României și Guvernul Ucrainei vor încheia, nu mai târziu de 2 ani de la intrarea în vigoare a Tratatului cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare între România și Ucraina, un tratat privind regimul frontierei de stat dintre cele două state, pe baza principiului succesiunii statelor în privința frontierelor, potrivit căruia proclamarea independenței Ucrainei nu afectează frontiera de stat existentă între România și Ucraina, așa cum a fost definită și descrisă în Tratatul din 1961 privind regimul frontierei de stat romano-sovietice și în documentele de demarcare corespunzătoare, valabile la 16 iulie 1990 - data adoptării Declarației privind suveranitatea de stat a Ucrainei.

2. Guvernul României și Guvernul Ucrainei vor acorda dreptul de liber tranzit până la Marea Neagră pentru navele fluviale și maritime sub pavilioanele lor naționale, pe canalele brațului Chilia al Dunării, care, conform legislației lor naționale, sunt deschise pentru navigație.

Aspectele concrete privind acest drept de tranzit vor fi stabilite într-un Acord între Guvernul României și Guvernul Ucrainei privind navigația pe caile navigabile interioare.

3. Guvernul României și Guvernul Ucrainei convin să încheie un Acord privind întărirea încrederii și securității în zone adiacente frontierei de stat comune, în cadrul căruia, între altele, Ucraina se va angaja să nu amplaseze mijloace militare ofensive pe insula Șerpilor, care aparține Ucrainei, potrivit punctului 1 de mai sus.

Excelenței Sale
Domnului GHENADI UDOVENKO,
MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE
AL UCRAINEI

4. Guvernul României și Guvernul Ucrainei vor negocia un Acord pentru delimitarea platoului continental și a zonelor economice exclusive ale celor două state în Marea Neagră, pe baza următoarelor principii și proceduri:

a) Principiul încorporat în art.121 al Convenției ONU cu privire la Dreptul Mării, din 10 decembrie 1982, așa cum acesta este aplicat în practica statelor și în jurisprudența internațională.

b) Principiul liniei de echidistanță în zonele de delimitat unde țărmurile sunt limitrofe și principiul liniei mediane în zonele unde țărmurile sunt față în față.

c) Principiul echității și metoda proporționalității, așa cum acestea sunt aplicate în practica statelor și în hotărârile instanțelor internaționale cu privire la delimitarea platoului continental și a zonelor economice exclusive.

d) Principiul potrivit căruia nici una din Părțile Contractante nu va contesta suveranitatea celeilalte Părți Contractante asupra oricărei părți din teritoriul acesteia adiacentă zonei de delimitat.

e) Principiul luării în considerare a circumstanțelor speciale din zona de delimitat.

f) Până la realizarea unei soluții de delimitare a platoului continental, Părțile Contractante se vor abține de la exploatarea resurselor minerale ale zonei de delimitat, ale cărei coordonate vor fi stabilite la începutul negocierilor, pe baza principiilor menționate mai sus. Cu toate acestea, Părțile Contractante vor putea stabili, de comun acord, perimetre ale unor suprafețe situate în această zonă și ale căror resurse vor fi exploatare în comun. Societățile comerciale autorizate de Părțile Contractante vor stabili, prin înțelegeri speciale, condițiile de exploatare și de împărțire a profitului.

g) Negocierile pentru încheierea acestui acord vor începe cât mai curând posibil, în termen de trei luni de la intrarea în vigoare a Tratatului cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare între România și Ucraina.

h) În situația în care aceste negocieri nu vor duce la încheierea susamintitului acord într-un termen rezonabil, dar nu mai mult de 2 ani de la începerea acestora, Guvernul României și Guvernul Ucrainei au convenit ca problema delimitării platoului continental și a zonelor economice exclusive să fie soluționată de Curtea Internațională de Justiție a ONU, la cererea oricăreia din Părți, cu condiția intrării în vigoare a Tratatului privind regimul frontierei de stat dintre România și Ucraina. Cu toate acestea, Curtea Internațională de Justiție a ONU va putea examina cererea referitoare la delimitarea platoului continental și a zonelor economice exclusive, înainte de intrarea în vigoare a Tratatului privind regimul frontierei de stat, dacă va constata că întârzierea intrării în vigoare a acestuia s-a produs din vina celeilalte Părți.

În cazul în care veți fi de acord cu cele de mai sus, vă propun ca prezenta scrisoare, împreună cu scrisoarea dumneavoastră de răspuns cu conținut identic, să constituie un Acord între Guvernul României și Guvernul Ucrainei.

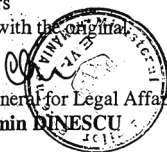
Vă rog, domnule ministru, să primiți asigurările deosebitei mele considerații.

ADRIAN SEVERIN

MINISTRU DE STAT,
MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE

The Ministry of Foreign Affairs of Romania
The General Directorate for Legal Affairs
Certifies that this copy is in accordance with the original.

Director General for Legal Affairs
Cosmin DINESCU

LETTER FROM HIS EXCELLENCY MR. GHENADI UDOVENKO, MINISTER OF FOREIGN
AFFAIRS OF UKRAINE, TO HIS EXCELLENCY MR. ADRIAN SEVERIN, MINISTER OF FOREIGN
AFFAIRS OF ROMANIA

LETTRE DE SON EXCELLENCE M. GHENADI UDOVENKO, MINISTRE DES AFFAIRES
ÉTRANGÈRES DE L'UKRAINE, À SON EXCELLENCE M. ADRIAN SEVERIN, MINISTRE
DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES DE LA ROUMANIE

[Original Ukrainian text]

[Texte original en ukrainien]

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

" 2 " серпня 1997 рок

м. Київ

ПАНЕ МІНІСТРЕ,

Посилаючись на положення статті 2 Договору про відносин добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією, підписаног сьогодні 2 серпня 1997 року, маю честь запропонувати Вам наступне:

1. Уряд України і Уряд Румунії укладуть, не пізніше, ніж через 2·рок після набуття чинності Договором про відносини добросусідства співробітництва між Україною та Румунією, Договір про режим державног кордону між обома державами на основі принципу правонаступництва держа щодо кордонів, згідно з яким проголошення незалежності України не зміню існуючий між Україною і Румунією державний кордон, як його визначено т описано у Договорі 1961 року про режим радянсько-румунського державног кордону і відповідних документах демаркації, чинних станом на 16 липня 1990 року - дату прийняття Декларації про державний суверенітет України.

2. Уряд України і Уряд Румунії нададуть право вільного транзиту д Чорного моря для річкових і морських суден під їхніми національним прапорами на каналах рукава Кілія Дунаю, які, відповідно до їхнього національного законодавства, є відкриті для судноплавства.

Конкретні аспекти цього права транзиту будуть визначені Угодою між Урядом України і Урядом Румунії про судноплавство на внутрішніх водни шляхах.

3. Уряд України і Уряд Румунії домовляються укласти Угоду пр зміцнення довіри та безпеки у зонах, суміжних із спільним державни:

Його Високоповажності
Панові Адріану Северіну
Міністру закордонних справ
Румунії
м.Бухарест

кордоном, в рамках якої Уряд України, зокрема, візьме на себе зобов'язання не розміщувати наступальних озброєнь на острові Зміїний, який належить Україні відповідно до вищезгаданого пункту 1.

4. Уряд України і Уряд Румунії проведуть переговори щодо Угоди про делімітацію континентального шельфу і виключних економічних зон обох держав у Чорному морі на основі наступних принципів і процедур:

а) принцип, що міститься у статті 121 Конвенції ООН з морського права від 10 грудня 1982 року, як він застосовується у практиці держав і у міжнародному судочинстві;

б) принцип лінії рівновіддаленості у районах делімітації, де береги є суміжними, і принцип лінії медіани у районах, де береги є протилежними;

в) принцип справедливості і метод пропорційності, як вони застосовуються у практиці держав і рішеннях міжнародних інстанцій при розмежуванні континентального шельфу та виключних економічних зон;

г) принцип, згідно з яким жодна з Договірних Сторін не заперечуватиме суверенітет іншої Договірної Сторони над будь-якою частиною її території, прилеглої до району делімітації;

е) принцип врахування спеціальних обставин у зоні делімітації;

ф) до досягнення рішення щодо делімітації континентального шельфу Договірні Сторони утримуватимуться від експлуатації мінеральних ресурсів зони делімітації, координати якої будуть визначені на початку переговорів на основі вищезазначених принципів. При цьому Договірні Сторони зможуть встановити, за спільною згодою, периметри певних площ, які розміщені у цій зоні і ресурси яких будуть спільно використовуватися. Комерційні товариства, уповноважені Договірними Сторонами, встановлять через спеціальні домовленості умови експлуатації та розподілу прибутку;

г) переговори щодо укладення цієї Угоди розпочнуться якомога скоріше, але не пізніше, ніж у трьохмісячний строк після набуття чинності Договором про відносини добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією.

д) Якщо ці переговори не завершаться укладенням вищезгаданої Угоди у розумний термін, але не більше ніж 2 роки від їх початку, Уряд України і Уряд Румунії домовились, що справа про делімітацію континентального шельфу та виключних економічних зон буде вирішена Міжнародним Судом ООН на прохання будь-якої із Договірних Сторін, за умови набуття чинності Договором про режим державного кордону між Україною та Румунією. При цьому, Міжнародний Суд ООН зможе розглянути прохання стосовно делімітації континентального шельфу та виключних економічних зон до набуття чинності Договором щодо режиму державного кордону, якщо встановить, що затримка із набуттям ним чинності відбулася з вини іншої Договірної Сторони.

У випадку, якщо Ви будете згодні з вищезазначеним, пропоную Вам цей лист разом з Вашим листом-відповіддю ідентичного змісту вважати Угодою між Урядом України і Урядом Румунії.

Прошу Вас, пане Міністре, прийняти запевнення у моїй високій повазі.

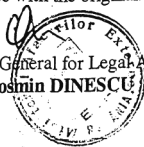

Геннадій УДОВЕНКО

The Ministry of Foreign Affairs of Romania
The General Directorate for Legal Affairs
Certifies that this copy is in accordance with the original.

Міністр закордонних справ

Director General for Legal Affairs
Cosmin DINESCU

Annex 3

TREATY BETWEEN ROMANIA AND UKRAINE ON THE ROMANIAN-UKRAINIAN
STATE BORDER RÉGIME, COLLABORATION AND MUTUAL ASSISTANCE
ON BORDER MATTERS

[Translation submitted by Romania]

Romania and Ukraine, hereinafter referred to as “Contracting Parties”,
in their desire to develop friendly relations in the interest of both States and
their peoples,

having in mind the principles of sovereign equality, territorial integrity,
inviolability of borders and mutual respect,

in their desire to develop relations of collaboration on the basis of the prin-
ciples and provisions set forth in the Treaty on Relations of Good Neighbour-
liness and Co-operation between Romania and Ukraine and in the Agreement
additional to it, concluded by an exchange of letters of the ministers of foreign
affairs of Romania and Ukraine, signed at Constanța, on the 2nd of June, 1997,

taking into account the provisions of the domestic legislation of the
Contracting Parties on matters of State border, as well as the norms and the
principles of international law in this regard,

have agreed upon the following:

CHAPTER I

TRACT OF THE STATE BORDER LINE

Article 1

The State border between Romania and Ukraine passes on the ground as
defined and described in the Treaty between the Government of the People’s
Republic of Romania and the Government of the Union of the Soviet Socialist
Republics on the Romanian-Soviet State Border Régime, Collaboration and
Mutual Assistance on Border Matters, signed at Bucharest, on the 27th of Feb-
ruary, 1961, as well as in all the corresponding demarcation documents, the
maps of the State border between the former People’s Republic of Romania
and Union of the Soviet Socialist Republics, the protocols of the border signs
with their draft sketches, the corresponding annexes and their additions, as well
as the documents of verifications of the State border line concluded between the
former People’s Republic of Romania/Socialist Republic of Romania and the
former Union of the Soviet Socialist Republics in force on the 16th of July,
1990 — the date of the adoption of the Declaration on the State Sovereignty of
Ukraine, as well as in the annexes and additions to the above-mentioned docu-
ments which may be concluded between the Contracting Parties during the
period of validity of this Treaty,

with the exception of the sector of the State border line above-defined, that
passes from the Northern meeting point of the State borders of Romania,

Annexe 3

TRAITÉ ENTRE LA ROUMANIE ET L'UKRAINE RELATIF AU RÉGIME DE LA FRONTIÈRE
D'ÉTAT ROUMAINE-UKRAINIENNE, À LA COLLABORATION ET À L'ASSISTANCE
MUTUELLE EN MATIÈRE DE FRONTIÈRES

[Traduction établie par le Greffe à partir de la version anglaise]

La Roumanie et l'Ukraine, ci-après dénommées «parties contractantes»,
désireuses de développer des relations amicales dans l'intérêt des deux Etats
et de leurs peuples,

ayant présents à l'esprit les principes de l'égalité souveraine, de l'intégrité ter-
ritoriale, de l'inviolabilité des frontières et du respect mutuel,

désireuses de développer des liens de collaboration fondés sur les principes et
dispositions énoncés dans le traité de bon voisinage et de coopération entre la
Roumanie et l'Ukraine, signé à Constanța le 2 juin 1997, et dans son accord
additionnel, conclu par échange de lettres entre les ministres des affaires étran-
gères de la Roumanie et de l'Ukraine,

compte tenu des dispositions de la législation interne des parties contrac-
tantes en matière de frontières, ainsi que des règles et principes du droit inter-
national dans ce domaine,

sont convenues de ce qui suit :

CHAPITRE I

TRACÉ DE LA FRONTIÈRE D'ÉTAT

Article premier

La frontière qui sépare la Roumanie et l'Ukraine passe par les endroits défi-
nis et décrits dans le traité entre le Gouvernement de la République populaire
de Roumanie et le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes sovié-
tiques relatif au régime de la frontière commune, à la collaboration et à l'assis-
tance mutuelle en matière de frontières, signé à Bucarest le 27 février 1961, ainsi
que dans tous les documents de démarcation correspondants, les cartes sur les-
quelles figure la frontière d'Etat entre l'ancienne République populaire de Rou-
manie et l'ancienne Union des Républiques socialistes soviétiques, les proto-
coles relatifs à l'emplacement des bornes, avec leurs croquis, annexes correspon-
dantes et documents additionnels, de même que dans les documents approuvés
par l'ancienne République populaire de Roumanie/République socialiste de
Roumanie et l'ancienne Union des Républiques socialistes soviétiques relatifs à
l'inspection de leur frontière commune, en vigueur le 16 juillet 1990 — date
d'adoption de la déclaration de souveraineté d'Etat de l'Ukraine, ainsi que
dans les annexes et textes additionnels aux documents susmentionnés qui pour-
ront être conclus entre les parties contractantes pendant la durée de validité du
présent traité,

à l'exception du segment de la frontière d'Etat définie ci-dessus qui va du
point de jonction septentrional des frontières de la Roumanie, de l'Ukraine et

Ukraine and the Republic of Moldova to the Southern meeting point of the State borders of these countries,

and continues, from the border sign 1439 (buoy) on the outer limit of Ukraine's territorial waters around the Serpents' Island, up to the point of 45°05'21" north latitude and 30°02'27" east longitude, which is the meeting point with the Romanian State border passing on the outer limit of its territorial sea. The territorial seas of the Contracting Parties measured from the baselines shall permanently have, at the meeting point of their outer limits, the width of 12 maritime miles.

If objective modifications due to natural phenomena which are not related to human activities and that make it necessary for these co-ordinates to be changed are noticed, the Joint Commission shall conclude new protocols.

The State border line, on its whole length, shall remain unchanged, unless the Contracting Parties agree otherwise.

The elaboration of the new documents on the State border does not represent a revision of the existent border between Romania and Ukraine.

CHAPTER II

MARKING AND MAINTENANCE OF THE STATE BORDER LINE

Article 2

1. The State border is marked on the ground by border signs. The characteristics of each border sign as well as its position to the border are established in the documents of demarcation and verification, in documents on triplex confinium signs as well as in other documents that shall be elaborated in future.

2. For those sectors of the border waters where, due to certain natural phenomena, the configuration of their shores or river-bed has changed, or changes in comparison to the situation existent at the conclusion of the demarcation documents in force at the time of the verification of the State border line are noticed, the Contracting Parties, taking into account the provisions of Article 12 of the present Treaty, shall elaborate new documents on the State border line, in two copies, in the Romanian and Ukrainian languages, which shall enter into force on the receipt of the last notification on the fulfilment by the Contracting Parties of the necessary domestic procedures.

Article 3

1. The Contracting Parties undertake to maintain the State border on all its length, in order that its tract be clear and visible.

2. For the land sectors of the State border, a border corridor is created, having a 10 metres width — 5 metres from the border line on each part — that must be cleansed of vegetation. It is forbidden to erect installations or constructions in this corridor, except for those designed for the guard of the State border.

3. The cleansing of the border corridor is achieved by each of the Contracting Parties on its territory. The competent organs of the Contracting Parties shall inform each other on the delays of execution of the cleansing works at least five days prior to their beginning.

4. For the water sectors of the border, the places around the border posts

de la République de Moldova au point de jonction méridional des frontières de ces pays,

et continue, depuis la borne 1439 (bouée) indiquant la limite extérieure de la mer territoriale de l'Ukraine autour de l'Île aux serpents, jusqu'au point situé à 45° 05' 21" de latitude nord et 30° 02' 27" de longitude est, qui est le point de jonction avec la frontière d'Etat de la Roumanie à la limite extérieure de sa mer territoriale. Les mers territoriales des parties contractantes mesurées à partir des lignes de base auront toujours, au point de jonction de leurs limites extérieures, une largeur de 12 milles marins.

Si est constatée l'existence de modifications objectives causées par des phénomènes naturels, non liées aux activités humaines et appelant une modification de ces coordonnées, la commission mixte dressera de nouveaux protocoles.

La frontière d'Etat, sur toute sa longueur, restera inchangée, sauf si les parties contractantes en décident autrement.

La production de nouveaux documents relatifs à la frontière d'Etat ne constitue pas une révision de la frontière existante entre la Roumanie et l'Ukraine.

CHAPITRE II

ABORNEMENT ET ENTRETIEN DE LA FRONTIÈRE D'ÉTAT

Article 2

1. La frontière d'Etat est marquée sur le terrain par des bornes. Les caractéristiques de chaque borne ainsi que son emplacement sur la frontière sont établis dans les documents de démarcation et d'inspection, les documents relatifs aux bornes de triple frontière, ainsi que les autres documents qui seront produits à l'avenir.

2. Pour les parties des eaux frontières dans lesquelles la configuration des rives ou du lit a changé en raison de phénomènes naturels, ou dans lesquelles sont constatés des changements par rapport à la situation qui existait au moment où ont été établis les documents de démarcation en vigueur lors de l'inspection de la frontière d'Etat, les parties contractantes établiront, en tenant compte des dispositions de l'article 12 du présent traité, de nouveaux documents relatifs à la frontière d'Etat en deux exemplaires, en langue roumaine et en langue ukrainienne, lesquels entreront en vigueur à la réception de la dernière notification attestant que les parties contractantes ont accompli les formalités internes requises.

Article 3

1. Les parties contractantes s'engagent à entretenir la frontière d'Etat sur toute sa longueur afin que son tracé soit clair et visible.

2. Pour les secteurs terrestres de la frontière d'Etat, il est créé un couloir frontalier d'une largeur de 10 mètres — 5 mètres à partir de la frontière de chaque côté —, qui devra être dépourvu de végétation. Il est interdit d'ériger dans ce couloir des ouvrages ou des installations, à l'exception de ceux ayant pour objet la protection de la frontière d'Etat.

3. Chacune des parties contractantes est chargée de déboiser le couloir frontalier sur son territoire. Les organes compétents des parties contractantes s'informeront mutuellement du calendrier d'exécution des travaux de déboisement au moins cinq jours avant leur commencement.

4. Dans les secteurs comportant des eaux frontières, l'emplacement des

shall be cleansed on a radius of 2 metres around them and direct visibility between the border posts bearing the same number shall be assured.

Article 4

1. The Contracting Parties shall take all necessary measures for the guard and maintenance of the border signs and shall punish the persons guilty for the movement, deterioration or destruction of the border signs or of their components.

2. In the case of disappearance, destruction or deterioration of the border signs, the competent organs of the Contracting Parties shall immediately take measures in order to repair or restore them. The competent organs of the Contracting Parties performing the works for the restoration or repair of the border signs or of their components shall inform in writing the corresponding organs of the other Contracting Party at least 10 days prior to the beginning of these activities.

3. Moved, deteriorated or destroyed border signs or their components shall be repaired or restored by that Contracting Party whose citizens have induced the said prejudice. If the guilty persons are not identified, the repair or restoration of the border signs will be accomplished by that Contracting Party that is responsible for their maintenance.

Any activity related to the reconstruction, replacement or movement of the border signs is performed with the agreement, and in the presence of, the representatives of the other Contracting Party.

4. If necessary, the competent organs of the Contracting Parties may install additional border signs, by mutual agreement. In the same way, they may change the site of the destroyed or deteriorated border signs or of those exposed to destruction or deterioration and re-place them in safe locations. During the execution of these works, the tract of State border line established in the demarcation documents is not modified.

5. Regarding the realization of the works of reconstitution and establishment on the ground of the border signs, documents and protocols of the border signs in two copies, in the Romanian and Ukrainian languages that must correspond to the other documents they are enclosed to, shall be elaborated. These documents shall also be elaborated for the additional border signs.

Article 5

1. The maintenance of the border signs is done by the Contracting Parties as follows:

- (a) the Romanian Party maintains the border posts and direction signs on its own territory, as well as the buoys and centre landmarks bearing uneven numbers that are placed on the State border line;
- (b) the Ukrainian Party maintains the border posts and direction signs on its own territory, as well as the buoys and centre landmarks bearing even numbers that are placed on the State border line.

2. The maintenance of the triplex confinium signs is done according to distinct agreements between:

- the Governments of Romania, Ukraine and the Republic of Hungary;
- the Governments of Romania, Ukraine and the Republic of Moldova.

3. The Contracting Parties undertake to maintain the shape, dimensions, colour and site of the border signs in accordance with the provisions resulting from the demarcation documents of the State border.

poteaux-frontière devra être dégagé dans un rayon de 2 mètres et une visibilité directe devra être assurée entre les poteaux-frontière portant le même numéro.

Article 4

1. Les parties contractantes prendront toutes les mesures qui s'imposent pour protéger et entretenir les bornes et sanctionneront toute personne coupable d'avoir déplacé, détérioré ou détruit les bornes ou l'un de leurs éléments.

2. En cas de disparition, de destruction ou de détérioration de bornes, les organes compétents des parties contractantes prendront immédiatement des mesures pour les réparer ou les remettre en place. Les organes compétents des parties contractantes qui effectueront des travaux afin de réparer ou de remettre en place des bornes ou leurs éléments en informeront par écrit leurs homologues de l'autre partie contractante au moins dix jours avant le commencement des travaux.

3. Les bornes ou leurs éléments qui ont été déplacés, détériorés ou détruits seront réparés ou remis en place par la partie contractante dont les responsables des infractions sont ressortissants. Si les responsables ne sont pas identifiés, la réparation ou la remise en place des bornes sera effectuée par la partie contractante à qui il incombe de les entretenir.

Toutes les activités liées à la reconstruction, au remplacement ou au déplacement des bornes sont menées avec l'accord et en présence des représentants de l'autre partie contractante.

4. S'il y a lieu, les organes compétents des parties contractantes pourront placer des bornes supplémentaires d'un commun accord. De la même manière, ils pourront changer l'emplacement de bornes détruites ou détériorées ou qui risquent de l'être et les placer dans des endroits moins exposés. Lors de ces travaux, le tracé de la frontière d'Etat établi dans les documents de démarcation ne sera pas modifié.

5. La remise en état et la pose de bornes sur le terrain seront consignées dans des documents et protocoles établis en deux exemplaires, en langue roumaine et en langue ukrainienne, qui devront correspondre aux autres documents auxquels ils seront joints. De tels documents seront également établis pour les bornes supplémentaires.

Article 5

1. L'entretien des bornes par les parties contractantes sera réparti comme suit :

- a) la partie roumaine assurera l'entretien des poteaux-frontière et des bornes de signalisation situés sur son propre territoire, ainsi que des bouées et repères centraux placés sur la frontière d'Etat portant des numéros impairs;
- b) la partie ukrainienne assurera l'entretien des poteaux-frontière et des bornes de signalisation situés sur son propre territoire, ainsi que des bouées et repères centraux placés sur la frontière d'Etat portant des nombres pairs.

2. L'entretien des bornes de triple frontière sera effectué conformément aux accords distincts conclus entre

- les Gouvernements de la Roumanie, de l'Ukraine et de la République de Hongrie;
- les Gouvernements de la Roumanie, de l'Ukraine et de la République de Moldova.

3. Les parties contractantes s'engagent à conserver la forme, les dimensions, la couleur et l'emplacement des bornes conformément aux dispositions des documents de démarcation de la frontière d'Etat.

4. Each Contracting Party shall inform the other Contracting Party, through diplomatic channels, on the colour of the border posts installed on its own territory and on the national symbols on these posts.

Article 6

1. The verification of the state and position on the ground of the border signs, as well as the state of the border corridors on their own territory is done individually by each Contracting Party.

2. The joint verification of the border signs and corridors is done every two years, in the summer, in the terms established by mutual agreement.

3. If there is a need for a supplementary joint verification of the border signs and corridors, the competent organs of a Contracting Party shall inform, in writing, the competent organs of the other Contracting Party. Such verification must begin no later than 15 days from the moment of the receipt of the notification.

4. At the end of the joint verification, a protocol in two copies, in the Romanian and Ukrainian language shall be elaborated.

Article 7

1. The restored and additional border signs must correspond in shape, dimensions and aspect with the existent border signs.

2. The placement of the additional border signs is done commonly by the competent organs of the Contracting Parties, and the expenses of this operation are equally shared.

3. The reconstitution of the disappeared, destroyed or deteriorated border signs is done by the competent organs of the Contracting Parties, with the participation of experts.

CHAPTER III

THE USAGE OF THE BORDER WATERS, RAILWAYS AND ROADS, AS WELL AS OF
OTHER COMMUNICATION INSTALLATIONS CROSSING THE STATE BORDER

Article 8

1. All the rivers, rivulets, channels and maritime waters, within the limits of the sectors crossed by the State border line, are considered border waters.

2. The Contracting Parties shall take all necessary measures so that during the exploitation of the border waters the provisions of this Treaty and other bilateral and multilateral agreements on this matter be observed.

Article 9

1. On the navigable border rivers, the vessels of the two Contracting Parties are entitled to sail on the main navigable channel no matter the State border line on these rivers. Other navigation means are allowed to sail on the border waters only up to the State border line.

2. The navigation means of one of the Contracting Parties may land on the bank of the river or the sea shores of the other Contracting Party if in danger (calamity, damage, etc.). The owners of these means have the obligation to inform in the shortest delay the representatives of the border or local authorities of the Contracting Party on whose territory these means are found. In such cases, the said authorities shall give them the necessary help.

4. Chacune des parties indiquera à l'autre, par la voie diplomatique, la couleur des poteaux-frontière installés sur son propre territoire et les symboles nationaux affichés sur ceux-ci.

Article 6

1. Les parties contractantes inspecteront chacune de leur côté l'état et l'emplacement des bornes sur le terrain, ainsi que l'état des couloirs frontaliers se trouvant sur leur territoire.

2. L'inspection conjointe des bornes et des couloirs frontaliers sera effectuée tous les deux ans, en été, selon les modalités établies d'un commun accord.

3. S'il y a lieu de procéder à une inspection conjointe supplémentaire des bornes et des couloirs frontaliers, les organes compétents de l'une des parties contractantes en donneront notification par écrit aux organes compétents de l'autre. Cette inspection devra commencer au plus tard quinze jours à compter de la date de réception de la notification.

4. A l'issue de l'inspection conjointe, un protocole sera établi en deux exemplaires, en langue roumaine et en langue ukrainienne.

Article 7

1. Les bornes remises en état et les bornes supplémentaires devront correspondre, dans leur forme, leurs dimensions et leur aspect, aux bornes existantes.

2. La pose de bornes supplémentaires se fera conjointement par les organes compétents des parties contractantes et les frais y afférents seront partagés également entre eux.

3. La reconstruction des bornes disparues, détruites ou détériorées sera effectuée par les organes compétents des parties contractantes, avec la participation d'experts.

CHAPITRE III

USAGE DES EAUX FRONTIÈRES, DES CHEMINS DE FER ET DES ROUTES, AINSI QUE DES AUTRES VOIES DE COMMUNICATION TRAVERSANT LA FRONTIÈRE D'ÉTAT

Article 8

1. Tous les cours d'eau, ruisseaux, chenaux et eaux maritimes se trouvant à l'intérieur des limites des secteurs traversés par la frontière d'Etat sont considérés comme des eaux frontières.

2. Les parties contractantes prendront toutes les mesures nécessaires pour que soient respectées, dans le cadre de l'exploitation des eaux frontières, les dispositions du présent traité et des autres accords bilatéraux et multilatéraux pertinents.

Article 9

1. Sur les cours d'eau frontaliers navigables, les navires des deux parties contractantes seront autorisés à emprunter le chenal navigable principal sans tenir compte de la frontière d'Etat. Les autres engins de navigation pourront naviguer sur les eaux frontières seulement jusqu'à la frontière d'Etat.

2. Les engins de navigation de l'une des parties contractantes pourront accoster sur la rive d'un cours d'eau ou le rivage de la mer de l'autre partie contractante en cas de danger (catastrophe, avarie, etc.). Les propriétaires de ces engins seront tenus d'informer dans les plus brefs délais les représentants des autorités frontalières ou locales de la partie contractante sur le territoire de laquelle ils se trouvent. Dans de tels cas, lesdites autorités leur procureront l'aide nécessaire.

Article 10

All the navigation means of the Contracting Parties that sail in the border waters must have:

- (a) the vessels — their own State flags, their names or registration numbers;
- (b) the boats — their own State flags or the symbols of the State flags at the poop or the prow and their registration numbers.

The names and numbers are painted in black or white colour and must be clearly visible from both shores.

During night time, all the navigation means must have their navigation lights on.

Article 11

The rules of navigation in the border waters of the navigation means belonging to the border authorities of the Contracting Parties, as well as the way of co-operation during the guarding of the State border shall be established by mutual agreement in a distinct protocol between the border authorities of the Contracting Parties, that shall enter into force on the date of the receipt of the last notification of its approval.

Article 12

1. The Contracting Parties shall undertake the maintenance in good state of the border waters and shall take all necessary measures to prevent the premeditated destruction of their banks.

2. If the bed of the river, rivulet or border channel is modified due to natural phenomena, the Contracting Parties shall take the appropriate measures according to the bilateral agreements in force.

3. In order to assure the stability of the State border line, the bed of the border waters cannot be changed unilaterally.

4. If, as a result of the actions of one of the Contracting Parties in the border waters, the banks have been deteriorated or their bed or their flowing régime have been modified, then the respective Contracting Party must reconstitute the deteriorated banks and bring the bed to its original position, according to the documents mentioned in Article 1 of the present Treaty.

5. The situation and the direction of the flowing border waters must, as much as possible, remain unchanged. For this purpose, the Contracting Parties shall take, by mutual agreement, the necessary measures to remove the accidental obstacles that might induce changes to the beds of the border rivers, rivulets and channels. The expenses for the common works are shared equally by the Contracting Parties, unless they convene otherwise.

6. The building in the border waters or on their banks of any constructions that might lead to modifying the bed of these waters or their flowing régime shall be done in accordance with the bilateral agreements in force.

7. In order to prevent the modifications of the bed of the border rivers, rivulets and channels, the banks of these border waters must be consolidated where the competent authorities of the Contracting Parties, by mutual agreement, find it necessary. The execution of these works and the bearing of the expenses are incumbent upon the Contracting Party that the bank belongs to.

8. The natural flow of the water from the border running waters and from their contiguous easily flooded regions during the rising of the waters can not

Article 10

Tous les engins de navigation des parties contractantes naviguant dans les eaux frontières devront indiquer :

- a) pour les navires : le pavillon de leur Etat, leur nom ou numéro d'immatriculation ;
- b) pour les bateaux : le pavillon de leur Etat ou les symboles de ce pavillon à la poupe ou à la proue et leur numéro d'immatriculation.

Les noms et numéros devront être peints en blanc ou en noir et être clairement visibles depuis les deux rives.

Pendant la nuit, tous les engins de navigation devront avoir leurs feux de navigation allumés.

Article 11

Les règles de navigation dans les eaux frontières applicables aux engins de navigation appartenant aux autorités frontalières des parties contractantes, ainsi que les modalités de coopération dans le cadre de la protection de la frontière d'Etat, seront établies d'un commun accord dans un protocole distinct entre les autorités frontalières des parties contractantes, qui entrera en vigueur à la date de réception de la dernière notification relative à son approbation.

Article 12

1. Les parties contractantes s'engagent à maintenir les eaux frontalières en bon état et à prendre toutes les mesures nécessaires pour prévenir la destruction préméditée de leurs rives.

2. Si le lit d'un cours d'eau, d'un ruisseau ou d'un chenal frontalier est modifié en raison de phénomènes naturels, les parties contractantes prendront les mesures appropriées conformément aux accords bilatéraux en vigueur.

3. Afin de garantir la stabilité de la frontière d'Etat, le lit des eaux frontalières ne pourra pas être modifié unilatéralement.

4. Si, par le fait de l'une des parties contractantes dans les eaux frontalières, les rives de celles-ci sont détériorées ou leur lit ou régime modifiés, ladite partie contractante devra reconstituer les rives détériorées et rétablir le lit de ces eaux en l'état initial, conformément aux documents mentionnés à l'article premier du présent traité.

5. La situation et le cours des eaux frontières courantes doivent, dans la mesure du possible, demeurer inchangés. A cette fin, les parties contractantes prendront d'un commun accord les mesures nécessaires pour enlever les obstacles accidentels susceptibles de causer des changements dans le lit des cours d'eau, des ruisseaux et des chenaux frontaliers. Les frais occasionnés par ces travaux communs seront partagés de manière égale entre les parties contractantes, sauf si elles en décident autrement.

6. La construction dans les eaux frontières ou sur leurs rives de tout ouvrage susceptible de causer des changements dans le lit ou le cours de ces eaux s'effectuera conformément aux accords bilatéraux en vigueur.

7. Pour empêcher que soit modifié le lit des cours d'eau, ruisseaux et chenaux frontaliers, les rives des eaux frontières seront consolidées aux endroits où les autorités compétentes des parties contractantes, d'un commun accord, l'estimeront nécessaire. La partie contractante à laquelle la rive appartient sera chargée de l'exécution de ces travaux et en assumera les coûts.

8. L'écoulement naturel des eaux frontières courantes et des eaux provenant des régions contiguës facilement inondables en période de crue ne pourra être

be changed or burdened to the prejudice of the other Contracting Party by building and rebuilding installations or constructions in water and on the banks.

Article 13

1. The matters related to the construction, repair and exploitation of the communication means that cross the State border, when setting up new State border crossing points and when establishing the air corridors, shall be regulated by distinct agreements between the Contracting Parties.

2. The data and documents related to the transportation of the materials necessary for the execution of the works mentioned in paragraph 1 of the present article shall be communicated to the border authorities of the other Contracting Party in due time.

Article 14

The Contracting Parties shall take all necessary measures for the maintenance in appropriate state of the sectors of the railways, roads and navigable ways, at the points where they cross the State border.

CHAPTER IV

FISHING, HUNTING, FORESTRY, SUBSOIL EXPLOITATION AND THE PROTECTION OF
THE ENVIRONMENT AT THE STATE BORDER

Article 15

1. Fishing in the border waters is allowed up to the State border line, according to the domestic legislation of each of the Contracting Parties, subject to the interdiction of using explosive or poisoning substances or substances of any other nature that might lead to mass destruction of, or affecting, the fish.

2. The protection and the development of the pisciculture in the border waters shall be regulated by a distinct agreement.

Article 16

Hunting is allowed up to the State border line according to the domestic legislation of each of the Contracting Parties. Shooting and chasing the game over the State border are forbidden.

Article 17

If, due to natural phenomena or during the woods cutting, trees fall over the State border line, the competent organs of the Contracting Parties shall inform each other in this respect and shall take measures to transport them on the territory of the Contracting Party that they originate from. In such situations, the transportation of the wood over the State border is done without paying custom duties or any other duties.

Article 18

The works of prospecting and exploitation of the subsoil may be done up to the outer limit of 20 metres from the State border, unless the Contracting Parties agree otherwise.

modifié ni freiné au détriment de l'autre partie contractante par la construction et la reconstruction d'installations et d'ouvrages dans les eaux et sur les rives.

Article 13

1. Les questions liées à la construction, à la réparation et à l'exploitation des voies de communication qui traversent la frontière d'Etat, lors de la création de nouveaux points de passage de la frontière d'Etat et de l'établissement de couloirs aériens, seront réglées par accords distincts entre les parties contractantes.

2. Les données et documents concernant le transport des matériaux nécessaires à l'exécution des travaux visés au paragraphe 1 du présent article devront être communiqués en temps utile aux autorités frontalières de l'autre partie contractante.

Article 14

Les parties contractantes prendront toutes les mesures nécessaires pour maintenir en bon état les segments des chemins de fer, des routes et des voies navigables qui traversent la frontière d'Etat.

CHAPITRE IV

PÊCHE, CHASSE, ACTIVITÉS FORESTIÈRES, EXPLOITATION DU SOUS-SOL ET PROTECTION DE L'ENVIRONNEMENT AUTOUR DE LA FRONTIÈRE D'ÉTAT

Article 15

1. La pêche dans les eaux frontières est permise jusqu'à la frontière d'Etat, conformément à la législation interne de chacune des Parties, étant entendu qu'il est interdit d'utiliser des explosifs, des substances toxiques ou des substances de toute autre nature qui pourraient entraîner la destruction massive des poissons ou leur nuire.

2. La protection et le développement de la pisciculture dans les eaux frontières seront régis par un accord distinct.

Article 16

La chasse est permise jusqu'à la frontière d'Etat conformément à la législation interne de chacune des parties contractantes. Il est interdit de tirer sur le gibier et de le poursuivre au-delà de la frontière d'Etat.

Article 17

Si, en raison de phénomènes naturels ou pendant la coupe du bois, des arbres tombent en travers de la frontière d'Etat, les organes compétents des parties contractantes s'en informeront réciproquement et prendront des mesures pour transporter ces arbres sur le territoire de la partie contractante d'où ils proviennent. En ce cas, le transport du bois d'un côté à l'autre de la frontière d'Etat est exonéré de droits de douane et de toute autre charge.

Article 18

Les travaux de prospection et d'exploitation du sous-sol peuvent être effectués jusqu'à une distance de 20 mètres de la frontière d'Etat, sauf si les parties en décident autrement.

Article 19

1. In case a fire breaks out in the proximity of the State border line, the Contracting Party on whose territory it occurred must take all measures to locate and extinguish the fire and must not allow its spreading across the State border line.

2. If the fire spreads across the State border line or there is an imminent danger for such a spreading, the competent organs of the Contracting Party on whose territory the fire occurred shall immediately inform the competent organs of the other Contracting Party.

Article 20

The Contracting Parties shall take the necessary measures for the protection of the environment, and, in case of a danger of pollution, their competent organs shall immediately inform each other in this respect, and shall take the necessary measures according to the provisions of a distinct agreement in this field.

CHAPTER V

THE ROMANIAN-UKRAINIAN JOINT BORDER COMMISSION

Article 21

1. In order to fulfil the corresponding attributions provided for by the present Treaty, within three months from its entry into force, the Permanent Border Romanian-Ukrainian Intergovernmental Joint Commission, hereinafter referred to as "the Joint Border Commission", shall be constituted, composed of the Romanian and Ukrainian delegations.

2. Each delegation shall be formed according to the legislation in force of the Contracting Parties and shall be composed of: the head of delegation, one deputy and five members.

The notification on the appointment of the heads of delegation is done through diplomatic channels.

3. The heads of delegation may co-operate directly in respect of the activity of the Joint Border Commission.

When needed, the heads of delegation may employ in the Joint Border Commission the necessary number of experts and other specialists.

4. Each Contracting Party bears the expenses of its delegation. The expenses for the verification of the tract and marking of the State border are shared equally by the Contracting Parties.

5. For executing works on the ground, joint working groups shall be constituted comprising Romanian and Ukrainian subgroups. Each subgroup shall consist in one head, its deputy, three members and technical staff. The composition of the joint working groups is approved by the heads of delegation of the Joint Border Commission.

6. The Joint Border Commission:

- (a) executes the common verification of the State border line, every seven years in the land sectors and every five years on the border waters;
- (b) according to the results of the verifications of the State border line, elabo-

Article 19

1. Si un incendie se déclare à proximité de la frontière d'Etat, la partie contractante sur le territoire de laquelle cet incendie a lieu doit prendre toutes les mesures pour en déterminer l'emplacement et l'éteindre et ne doit pas le laisser se propager au-delà de la frontière d'Etat.

2. Si le feu se propage au-delà de la frontière d'Etat ou s'il y a un danger imminent que cela se produise, les organes compétents de la partie contractante sur le territoire de laquelle l'incendie s'est déclaré en informeront immédiatement les organes compétents de l'autre partie contractante.

Article 20

Les parties contractantes prendront les mesures nécessaires pour protéger l'environnement et, s'il y a un danger de pollution, leurs organes compétents s'en informeront immédiatement et prendront les mesures nécessaires conformément aux dispositions d'un accord distinct en la matière.

CHAPITRE V

LA COMMISSION MIXTE ROUMANO-UKRAINIENNE DES FRONTIÈRES

Article 21

1. Afin d'exécuter les tâches incombant respectivement aux parties en vertu du présent traité, il sera créé, dans les trois mois à compter de la date d'entrée en vigueur du traité, une commission mixte permanente intergouvernementale roumano-ukrainienne des frontières, ci-après dénommée «commission mixte des frontières», qui sera composée de la délégation roumaine et de la délégation ukrainienne.

2. Chaque délégation, formée conformément à la législation en vigueur des parties contractantes, sera composée d'un chef de délégation, d'un chef adjoint et de cinq membres.

La notification de la désignation des chefs de délégation se fera par la voie diplomatique.

3. Les chefs de délégation pourront coopérer directement pour ce qui concerne les activités de la commission mixte des frontières.

En tant qu'il en sera besoin, les chefs de délégation pourront solliciter, au sein de la commission mixte des frontières, le concours du nombre nécessaire d'experts et d'autres spécialistes.

4. Chacune des parties contractantes prendra en charge les dépenses de sa délégation. Les frais afférents à l'inspection du tracé et à l'abornement de la frontière d'Etat seront répartis également entre les parties contractantes.

5. Pour l'exécution des travaux sur le terrain, des groupes de travail mixtes, comprenant un sous-groupe roumain et un sous-groupe ukrainien, seront constitués. Chaque sous-groupe sera composé d'un chef, de son adjoint, de trois membres et d'une équipe technique. La composition des groupes de travail mixtes sera approuvée par les chefs de délégation de la commission mixte des frontières.

6. La commission mixte des frontières :

- a) procédera à l'inspection conjointe de la frontière d'Etat, tous les sept ans dans les secteurs terrestres et tous les cinq ans dans les eaux frontalières;
- b) établira, à partir des résultats des inspections de la frontière d'Etat, des

rates annexes and additions to the demarcation documents in force, in conformity with the provisions of the present Treaty, as well as of Articles 1 to 4 of the Treaty between the Government of the People's Republic of Romania and the Government of the Union of the Soviet Socialist Republics on the Romanian-Soviet State Border Régime, Collaboration and Mutual Assistance in Border Matters, signed at Bucharest, on the 27th of February, 1961, of the Treaty on Relations of Good-Neighbourliness and Co-operation between Romania and Ukraine, signed at Constanța, the 2nd of June, 1997, and the Agreement additional to it, concluded through an exchange of letters of the ministers of foreign affairs of the two States.

These documents shall be elaborated in two copies, in the Romanian and Ukrainian languages, and shall enter into force on the receipt of the last notification on the fulfilment, by the Contracting Parties, of the necessary domestic procedures;

- (c) prepares documents on the necessity to reconstruct the deteriorated banks of the border waters and to bring their beds to the original position, according to the documents mentioned in Article 1 of this Treaty;
- (d) if needed, prepares proposals on the exchange of sectors adjacent to the State border;
- (e) solves the matters on the placement of the additional border signs, on the moving of those in danger of destruction or of their components to safe sites;
- (f) accommodates the technical characteristics of the border signs;
- (g) fulfils other tasks related to the maintenance of the State border line;
- (h) elaborates technical instructions for the joint working groups.

7. The Joint Border Commission establishes its own working regulation that is approved by the Governments of the Contracting Parties.

8. The official languages of the Joint Border Commission are Romanian and Ukrainian.

9. The meetings of the Joint Border Commission shall take place whenever necessary, but no less than twice a year, on the territory of each Contracting Party alternatively.

The conclusions of the Joint Border Commission shall be registered in protocols, done in two copies, in the Romanian and Ukrainian languages.

If the Joint Border Commission cannot reach a mutual decision on certain matters, then these shall be solved on diplomatic channel.

10. The members of the Joint Border Commission and the persons invited by the Commission to its works cannot be deprived of their freedom on the territory of the other Contracting Party; the personal belongings, official documents, technical and transportation means are inviolable and are exempt from custom duties or any other duties.

11. During the works for the verification of the State border line, the members of the Joint Border Commission and the persons whose expertise is needed by the Commission for these works are issued certificates for the crossing of the State border.

The certificates shall be issued according to the domestic legislation of the Contracting Parties.

12. The time, the order and the place of crossing the State border by the members of the Joint Border Commission, the experts and the other specialists

annexes et textes additionnels aux documents de démarcation en vigueur, conformément aux dispositions du présent traité, ainsi qu'aux articles 1 à 4 du traité entre le Gouvernement de la République populaire de Roumanie et le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes soviétiques relatif au régime de la frontière commune et à la collaboration et l'assistance mutuelle en matière de frontières, signé à Bucarest le 27 février 1961, au traité de bon voisinage et de coopération entre la Roumanie et l'Ukraine, signé à Constanța le 2 juin 1997, et à son accord additionnel conclu par échange de lettres entre les ministres des affaires étrangères des deux Etats;

Ces documents seront produits en deux exemplaires, en langue roumaine et en langue ukrainienne, et entreront en vigueur sur réception de la dernière notification attestant que les parties contractantes ont accompli les formalités internes requises;

- c)* établira les documents nécessaires en vue de reconstruire les rives des eaux frontières et de rétablir le lit de ces eaux en son état initial, en cas de détérioration, conformément aux documents visés à l'article 1 du présent traité;
- d)* élaborera, au besoin, des propositions concernant l'échange de secteurs limitrophes de la frontière d'Etat;
- e)* réglera les questions relatives à l'implantation de bornes frontières supplémentaires, et au déplacement vers des endroits non exposés des bornes qui risquent d'être détruites ou de leurs éléments;
- f)* harmonisera les caractéristiques techniques des bornes frontières;
- g)* remplira d'autres tâches se rapportant à l'entretien de la frontière d'Etat;
- h)* élaborera des instructions techniques pour les groupes de travail mixtes.

7. La commission mixte des frontières établira son propre règlement intérieur, qui sera approuvé par les gouvernements des parties contractantes.

8. Les langues officielles de la commission mixte des frontières seront le roumain et l'ukrainien.

9. La commission mixte des frontières se réunira en tant que de besoin, mais au moins deux fois par an alternativement sur le territoire de l'une et de l'autre des parties contractantes.

Les conclusions de la commission mixte des frontières seront consignées dans des procès-verbaux dressés en deux exemplaires, en langue roumaine et en langue ukrainienne.

Si la commission mixte des frontières ne peut rendre de décision conjointe sur certaines questions, celles-ci seront réglées par la voie diplomatique.

10. Les membres de la commission mixte des frontières et les personnes invitées par la commission à participer à ses travaux ne pourront être privés de liberté sur le territoire de l'autre partie contractante; leurs effets personnels, documents officiels, matériel technique et moyens de transport seront inviolables et exonérés de droits de douane ainsi que de toute autre charge.

11. Pendant les travaux d'inspection de la frontière d'Etat, les membres de la commission mixte des frontières et les personnes dont les avis d'experts seront requis par celle-ci pour accomplir ces travaux se verront délivrer des permis pour franchir la frontière d'Etat.

Ces permis seront délivrés conformément à la législation interne des parties contractantes.

12. La date, l'ordre et le lieu de franchissement de la frontière d'Etat par les membres de la commission mixte des frontières, les experts et les autres spécia-

executing works on the State border shall be established in each particular case by the Joint Border Commission.

13. If necessary, the Contracting Parties shall exchange data from the topographic network and cartographic and airphotogrammetric materials for a 5-kilometres-width strip along the State border, including those documents that according to the domestic legislation of the Contracting Parties are classified or secret.

These documents can only be used to prepare the materials for the verification of the tract of the Romanian-Ukrainian State border line.

The Contracting Parties are obliged to give to the materials and information received a similar nature and degree of protection.

Neither of the Contracting Parties is entitled to hand over to any third party these materials and information without the preliminary written agreement of the Contracting Party who delivered the respective materials and information.

14. Within a year from the entry into force of this Treaty, the Joint Border Commission shall begin the joint verification of the Romanian-Ukrainian State border line and on the basis of its results shall prepare the following documents:

- (a) the protocols of description of the tract of border line between Romania and Ukraine;
- (b) the album of the topographic maps of the State border line between Romania and Ukraine;
- (c) the protocols of the border signs which are established on the State border between Romania and Ukraine, with their topographic draft sketches;
- (d) the table of co-ordinates of the border signs;
- (e) the final protocol of joint verification of the State border between Romania and Ukraine.

CHAPTER VI

BORDER EMPOWERED OFFICERS, RIGHTS AND OBLIGATIONS

Article 22

1. In order to fulfil the tasks provided for by this Treaty, there shall be appointed:

- border empowered chief officers;
- deputies of the border empowered chief officers;
- border empowered officers;
- deputies of the border empowered officers.

2. The border empowered chief officers and their deputies are appointed by the Governments of the Contracting Parties. The border empowered officers and their deputies are appointed by the border empowered chief officers.

3. The Contracting Parties shall inform each other, through diplomatic channels, on the appointment of the border empowered chief officers and their deputies. The border empowered chief officers shall inform each other about the appointment of the border empowered officers and their deputies.

Article 23

1. The border empowered chief officers are competent to:

- (a) carry out the corresponding provisions of the present Treaty;

listes effectuant des travaux sur la frontière d'Etat seront établis dans chaque cas particulier par la commission mixte des frontières.

13. S'il y a lieu, les parties contractantes échangeront des informations provenant du réseau topo-géodésique ainsi que des éléments cartographiques et aéro-photogrammétriques concernant la bande d'une largeur de 5 kilomètres le long de la frontière d'Etat, y compris des documents qui, au regard de la législation interne des parties contractantes, sont confidentiels ou secrets.

Ces documents ne pourront être utilisés que pour établir les pièces destinées à l'inspection du tracé de la frontière roumano-ukrainienne.

Les parties contractantes seront tenues de conférer aux éléments et informations reçus le même statut et le même niveau de protection.

Ni l'une ni l'autre des parties contractantes ne pourra communiquer ces éléments et informations à une tierce partie sans l'accord écrit préalable de la partie contractante qui les a fournis.

14. Dans un délai d'un an à compter de la date d'entrée en vigueur du présent traité, la commission mixte des frontières commencera l'inspection conjointe de la frontière roumano-ukrainienne et, sur la base des résultats de cette inspection, produira les documents suivants :

- a) un relevé du tracé de la frontière entre la Roumanie et l'Ukraine;
- b) un recueil des cartes topographiques de la frontière entre la Roumanie et l'Ukraine;
- c) un relevé des bornes installées sur la frontière entre la Roumanie et l'Ukraine, accompagné de croquis topographiques;
- d) un tableau des coordonnées d'implantation des bornes;
- e) le protocole final de l'inspection conjointe de la frontière entre la Roumanie et l'Ukraine.

CHAPITRE VI

AGENTS DES FRONTIÈRES, DROITS ET OBLIGATIONS

Article 22

1. Aux fins des tâches prévues par le présent traité, seront désignés :

- des directeurs des frontières;
- des adjoints aux directeurs des frontières;
- des agents des frontières;
- des adjoints aux agents des frontières.

2. Les directeurs des frontières et leurs adjoints seront désignés par les gouvernements des parties contractantes. Les agents des frontières et leurs adjoints seront désignés par les directeurs des frontières.

3. Les parties contractantes s'informeront réciproquement, par la voie diplomatique, de la désignation des directeurs des frontières et de leurs adjoints. Les directeurs des frontières s'informeront réciproquement de la désignation des agents des frontières et de leurs adjoints.

Article 23

1. Les directeurs des frontières :

- a) mettront en œuvre les dispositions pertinentes du présent traité;

- (b) analyse the situation in the guard and the supervision of the State border line and give mutual support in this respect;
 - (c) co-ordinate the border empowered officers' activity and approve the minutes of their working meetings;
 - (d) solve the issues upon which the border empowered officers could not agree.
2. The border empowered officers are competent to:
- (a) take measures to prevent the violation of the State border régime;
 - (b) conduct joint investigations and elaborate minutes referring to border events and violations of the State border régime and, when necessary, take measures for the sampling, conservation and guard of the evidences discovered on the place where these facts were committed;
 - (c) examine and establish the damages produced as a result of the violations of the rules of the State border régime and take the necessary measures in collaboration with the competent organs of the Contracting Parties;
 - (d) organize the delivery-reception of the persons, domestic animals and goods which reached the territory of the other Contracting Party because of *force majeure* or accidentally;
 - (e) ensure the functioning of the means of communication;
 - (f) analyse the cases when false, counterfeit or invalid documents were used to cross the State border and the activities aiming to counteract the illegal migration and the appearance of organized crime at the State border and mutually inform on these;
 - (g) organize, once every two years, joint controls of the border signs and corridors and inform the Joint Border Commission about the results of these controls;
 - (h) fulfil other tasks provided for in the present Treaty.
3. The border empowered officers shall inform each other immediately about:
- (a) the violation and the preparation to violate the State border régime;
 - (b) natural disasters and environment pollution which has extended or could extend on to the territory of the other Contracting Party and the measures taken in this respect;
 - (c) the floating means belonging to the other Contracting Party which crossed the State border without approval;
 - (d) the passing over the State border with airplanes or other flying devices by violating the overflight rules and their illegal stay on the territory of the other Contracting Party;
 - (e) the carrying out in the proximity of the State border of works which can produce damages on the territory of the other Contracting Party;
 - (f) other data and issues relating to the guard of the State border, the control of its crossing by individuals, means of transport and goods, as well as the observance of the State border régime which impose the adoption, in the shortest delay, of common measures.

Article 24

1. The border empowered chief officers shall hold meetings at least once a year, alternatively, on the territory of each Contracting Party.

- b) analyseront la situation relative à la protection et à la surveillance de la frontière d'Etat et se procureront une aide mutuelle à cet égard;
- c) coordonneront les activités des agents des frontières et approuveront les procès-verbaux de leurs réunions de travail;
- d) régleront les questions sur lesquelles les agents des frontières n'auront pas pu se mettre d'accord.

2. Les agents des frontières :

- a) prendront des mesures pour empêcher les infractions au régime de la frontière d'Etat;
- b) mèneront des enquêtes conjointes et dresseront le procès-verbal des incidents frontaliers et des infractions au régime de la frontière d'Etat et, s'il y a lieu, prendront des dispositions pour recueillir, préserver et protéger les éléments de preuve découverts sur les lieux des faits;
- c) examineront et constateront les dommages causés par les infractions aux règles du régime de la frontière d'Etat et prendront les mesures nécessaires en collaboration avec les organes compétents des parties contractantes;
- d) organiseront le transfert et la réception des personnes, des animaux domestiques et des biens qui sont arrivés sur le territoire de l'autre partie contractante en cas fortuit ou de force majeure;
- e) veilleront au bon fonctionnement des moyens de communication;
- f) analyseront les cas dans lesquels des documents faux ou non valides ont été utilisés pour franchir la frontière d'Etat et les activités menées en vue de lutter contre les migrations illégales et le crime organisé à la frontière d'Etat, et s'informeront réciproquement à cet égard;
- g) procéderont conjointement, une fois tous les deux ans, à l'inspection des bornes frontières et des couloirs frontaliers et aviseront la commission mixte des frontières des résultats de cette inspection;
- h) s'acquitteront d'autres tâches prévues dans le présent traité.

3. Les agents des frontières informeront immédiatement leurs homologues en cas :

- a) d'infraction ou de préparatifs en vue de commettre une infraction au régime de la frontière d'Etat;
- b) de catastrophe naturelle ou de dégradation de l'environnement s'étendant ou pouvant s'étendre au territoire de l'autre partie contractante, et de mesures prises à cet égard;
- c) de franchissement non autorisé de la frontière d'Etat par des engins de navigation appartenant à l'autre partie contractante;
- d) de franchissement de la frontière d'Etat par des aéronefs en violation des règles de survol ou de présence illégale d'aéronefs sur le territoire de l'autre partie contractante;
- e) d'exécution à proximité de la frontière d'Etat de travaux susceptibles de causer des dommages sur le territoire de l'autre partie contractante;
- f) de tout autre élément ou problème lié à la protection de la frontière d'Etat, au contrôle de son franchissement par des personnes, des moyens de transport ou des biens, ainsi qu'au respect du régime de la frontière d'Etat, appelant l'adoption, dans les plus brefs délais, de mesures communes.

Article 24

1. Les directeurs des frontières se réuniront au moins une fois par an alternativement sur le territoire de l'une et de l'autre des parties contractantes.

2. The border empowered officers shall hold at least two meetings per year, alternatively, on the territory on each Contracting Party.

3. There can be other working meetings, besides those already planned, at the proposal of one Contracting Party's border empowered officer, which will take place on the territory of the initiating Contracting Party.

4. The unplanned working meetings for the investigation in commune of the violations of the State border régime shall be held at the place where these facts were committed.

5. Experts may be invited to participate in the working sessions, according to each border empowered officer's decision.

6. The problems which do not request for the personal participation of the border empowered officers may be solved through correspondence or by other means of communication.

Article 25

The border empowered chief officers and their deputies, the border empowered officers and their deputies may cross the State border to fulfil their duties in their sector of responsibility on the basis of the certificate issued in this respect.

Article 26

1. The border empowered chief officers, the border empowered officers and their deputies, as well as their assistants and experts who participate at joint activities on the territory of the other Contracting Party cannot be deprived of their freedom; personal goods, official documents, technical and transport means are inviolable and are exempt from customs duties or any other duties.

2. The persons mentioned at paragraph 1 of the present article may wear uniform while staying on the territory of the other Contracting Party.

Article 27

While investigating the circumstances regarding the breach of the State border régime, the border empowered officers may hear the persons involved, the witnesses and the experts and take any other measures to collect the evidence related to the violation produced, according to the internal legislation of the Contracting Parties.

Article 28

1. The results of the meetings and working sessions of the border empowered chief officers and the border empowered officers, as well as those of the investigations regarding the violation of the State border régime shall be recorded in protocols, done in two copies, each one of them in the Romanian and Ukrainian languages, both texts being equally authentic.

2. If necessary, other documents elaborated as a result of the performed investigations shall be annexed to the protocols.

3. If the border empowered chief officers have divergent opinions, the issues which constitute the object of the divergence shall be recorded in the protocols as a distinct entry and shall be solved through diplomatic channels.

4. In case of joint investigation of the border events, the border empowered officers shall elaborate protocols containing the results of the performed investigations, to which sketches, photos, declarations shall be annexed.

5. The protocols of the meetings of the border empowered chief officers are approved according to the internal legislation of each of the Contracting Parties.

2. Les agents des frontières se réuniront au moins deux fois par an alternativement sur le territoire de l'une et de l'autre des parties contractantes.

3. D'autres réunions de travail, outre celles déjà prévues, pourront avoir lieu, sur proposition d'un agent des frontières de l'une des parties contractantes, sur le territoire de la partie contractante qui en aura pris l'initiative.

4. Les réunions de travail extraordinaires organisées pour enquêter conjointement sur les infractions au régime de la frontière d'Etat se tiendront sur les lieux des faits.

5. Des experts pourront être invités à participer aux réunions de travail, sur décision de chacun des agents des frontières.

6. Les problèmes ne requérant pas la participation personnelle des agents des frontières pourront être résolus par voie de correspondance ou par d'autres moyens de communication.

Article 25

Les directeurs des frontières et leurs adjoints, ainsi que les agents des frontières et leurs adjoints, pourront franchir la frontière d'Etat pour s'acquitter de leurs fonctions dans leur secteur de compétence au moyen du permis délivré à cet effet.

Article 26

1. Les directeurs des frontières, les agents des frontières et leurs adjoints, ainsi que leurs assistants et les experts qui participent aux activités conjointes sur le territoire de l'autre partie contractante, ne pourront être privés de liberté; leurs effets personnels, documents officiels, matériel technique et moyens de transport seront inviolables et exonérés de droits de douane ainsi que de toute autre charge.

2. Les personnes visées au paragraphe 1 du présent article pourront porter leur uniforme sur le territoire de l'autre partie contractante.

Article 27

Lorsqu'ils enquêteront sur les circonstances entourant une infraction au régime de la frontière d'Etat, les agents des frontières pourront entendre les personnes concernées, ainsi que les témoins et experts, et prendre toute autre mesure pour recueillir les preuves concernant l'infraction, conformément à la législation interne des parties contractantes.

Article 28

1. Les résultats des réunions et séances de travail des directeurs des frontières et des agents des frontières, ainsi que les résultats des enquêtes sur les violations du régime de la frontière d'Etat, seront consignés dans des procès-verbaux, dressés en deux exemplaires, l'un et l'autre en langue roumaine et en langue ukrainienne, les deux textes faisant également foi.

2. S'il y a lieu, les autres documents élaborés dans le cadre des enquêtes seront joints en annexe aux procès-verbaux.

3. En cas de désaccord entre les directeurs des frontières, les questions qui en font l'objet seront consignées dans les procès-verbaux sous un article distinct et seront réglées par la voie diplomatique.

4. Si une enquête conjointe sur des incidents frontaliers est menée, les agents des frontières établiront le procès-verbal de ses résultats, auquel seront joints les croquis, photographies et déclarations.

5. Les procès-verbaux des réunions des directeurs des frontières seront approuvés conformément à la législation interne de chaque partie contractante.

6. The border empowered officers shall forward the protocols of the working sessions, for approval, to the border empowered chief officers.

Article 29

The border empowered officer of any Contracting Party, that has received from the border empowered officer of the other Contracting Party any information related to the occurrence of a breach of the State border régime, is obliged to undertake immediately measures to counteract this violation. The border empowered officers of the Contracting Parties shall permanently inform each other about the measures taken and their results.

Article 30

1. The persons who have crossed the State border illegally but unintentionally shall be handed over within 48 hours from the moment of their detainment to the border empowered officer of the Contracting Party from whose territory they have come, under the condition that they should not have committed a crime on the territory of the delivering Contracting Party.

The goods they carry with them shall be handed over at the same time, if it is proven that those goods have been brought on to the territory of the other Contracting Party. A protocol on the handing-over and the reception of the persons who passed the State border unintentionally shall be elaborated.

2. The handing-over and the reception of their own citizens, of the citizens of third States and of the stateless persons that have crossed illegally the State border shall be regulated by a separate agreement.

3. The Contracting Parties agree that neither of them has the right to refuse the reception of the persons mentioned at paragraph 2 of this article if it will be proven that the person passed the State border from the territory of the receiving Contracting Party.

Article 31

1. The border empowered officers shall inform each other about the crossing of domestic animals over the State border and will take the necessary measures for their search and return.

2. The delivery of the domestic animals is organized by the border empowered officers, according to the provisions of the internal legislation of the Contracting Parties, in the proximity of the place of the State border crossing.

3. The border empowered officers shall take the necessary measures for the search and return of the goods which, due to natural phenomena, have been removed from the territory of one Contracting Party on to the territory of the other Contracting Party.

4. In case of delivery of the domestic animals which have trespassed the State border and of goods which have been removed across it, a protocol shall be elaborated, mentioning the quantum of the expenses for the maintenance and the sanitary-veterinarian assistance, the guard and transport of these animals, as well as the quantum of the expenses for the conservation and transport of the goods, which are calculated according to the provisions of the internal legislation of the delivering Contracting Party.

5. No compensation shall be paid to the owners of the domestic animals and of the goods that could not be found.

Article 32

1. In case of natural disasters, the persons who find themselves in the proximity of the State border area may cross the State border at any place and at

6. Les agents des frontières transmettront aux directeurs des frontières les procès-verbaux des réunions de travail, pour approbation.

Article 29

L'agent des frontières d'une partie contractante, qui aura reçu d'un agent des frontières de l'autre partie contractante un élément d'information concernant une infraction au régime de la frontière d'Etat, sera tenu de prendre immédiatement des mesures pour remédier à cette infraction. Les agents des frontières des parties contractantes s'informeront réciproquement et en permanence des mesures qu'ils auront prises et de leurs résultats.

Article 30

1. Les personnes ayant franchi de façon illégale mais non intentionnelle la frontière d'Etat seront remises, dans les quarante-huit heures de la date de leur mise en détention, à l'agent des frontières de la partie contractante depuis le territoire de laquelle elles sont arrivées, à condition qu'elles n'aient pas commis d'infraction grave sur le territoire de la partie contractante qui les transfère.

Les biens transportés par ces personnes seront remis au même moment s'il est établi qu'ils ont été transportés sur le territoire de l'autre partie contractante. Il sera dressé un procès-verbal du transfert et de l'accueil des personnes ayant franchi la frontière involontairement.

2. Le transfert et l'accueil par une partie contractante de ses propres citoyens, de citoyens d'Etats tiers et d'apatrides ayant franchi illégalement la frontière d'Etat seront régis par accord distinct.

3. Les parties contractantes conviennent que ni l'une ni l'autre n'a le droit de refuser d'accueillir une personne visée au paragraphe 2 du présent article s'il est établi qu'elle a franchi la frontière d'Etat depuis le territoire de la partie contractante d'accueil.

Article 31

1. Les agents des frontières s'informeront réciproquement du franchissement de la frontière d'Etat par des animaux domestiques et prendront les mesures nécessaires pour les rechercher et les renvoyer.

2. Le retour des animaux domestiques sera organisé par les agents des frontières, conformément aux dispositions de la législation interne des parties contractantes, à proximité du lieu où la frontière d'Etat a été franchie.

3. Les agents des frontières prendront les mesures nécessaires pour rechercher et rendre les biens qui, en raison de phénomènes naturels, ont été déplacés du territoire de l'une des parties contractantes vers le territoire de l'autre.

4. Lors du renvoi d'animaux domestiques ayant franchi sans autorisation la frontière d'Etat et de biens ayant été transportés à travers celle-ci, il sera dressé un procès-verbal indiquant le montant des frais engagés pour l'entretien et l'aide sanitaire et vétérinaire, la protection et le transport des animaux, ainsi que le montant des frais de conservation et de transport des biens, calculés conformément aux dispositions de la législation interne de la partie contractante qui assure le renvoi des animaux et des biens.

5. Aucune indemnisation ne sera versée aux propriétaires d'animaux domestiques et de biens qui n'auront pu être retrouvés.

Article 32

1. En cas de catastrophe naturelle, les personnes qui se trouvent à proximité du secteur de la frontière d'Etat pourront franchir celle-ci en tout lieu et à tout

any time and may remain on the territory of the other Contracting Party until the end of the mentioned natural disasters. Those persons are obliged to inform immediately about this situation the authorities of the Contracting Party on whose territory they are.

2. If a natural disaster occurs in the proximity of the State border of a Contracting Party the rescue teams of the other Contracting Party, by joint agreement with the empowered border officers, can cross the State border, in order to provide the necessary assistance, at whatever time and place, and may remain on the territory of the respective Contracting Party, in the affected area, for the period necessary for giving assistance.

3. The equipment, the means of transport and the materials necessary for providing assistance, as well as the objects of personal use introduced on the territory of one Contracting Party by the rescue teams of the other Contracting Party are exempt from customs duties or any other duties on the condition of their compulsory return on the territory of the Contracting Party from where they were introduced.

4. The return of the persons mentioned at paragraph 1 of this article and of the rescue teams shall be done through the office of the empowered border officers of the Contracting Parties through the nearest border checking points.

5. The passage of the persons who reside in isolated localities, in order to benefit from urgent medical assistance, on the territory of the other Contracting Party, shall be permitted under the same conditions.

Article 33

The crossing of the State border by persons and means of transport shall be done through border crossing points, on the basis of a separate agreement.

Article 34

The persons whose entry on the territory of a Contracting Party was denied shall be received immediately back by that Contracting Party from whose territory they have come.

The empowered border officers of the Contracting Parties shall inform each other about the return of the persons whose passage was not permitted.

Article 35

The passage across the State border by the persons who maintain the railways, the highways or other installations crossing the State border, as well as by those persons who carry out works on the border waters, shall be regulated by separate agreements.

If the persons mentioned at paragraph 1 of this article have to cross the State border through other places than the crossing points, in order to carry out certain works, they shall inform the empowered border officers at least 72 hours before the beginning of the works.

The empowered border officers of the Contracting Parties shall inform each other in due time about the crossing of the State border by these persons.

Article 36

1. Following the investigation of the border events and of the violations of the State border régime the empowered border officers shall assess the damages produced.

The assessment of the damages and of the modality of compensation shall be

moment et demeurer sur le territoire de l'autre partie contractante jusqu'à la fin de ladite catastrophe. Ces personnes devront avertir immédiatement de cette situation les autorités de la partie contractante sur le territoire de laquelle elles se trouvent.

2. Si une catastrophe naturelle se produit à proximité de la frontière d'Etat d'une partie contractante, les équipes de sauvetage de l'autre partie contractante, d'un commun accord avec les agents des frontières, pourront franchir la frontière d'Etat afin de procurer l'aide nécessaire, au lieu et au moment de leur choix, et demeurer sur le territoire des parties contractantes respectives, dans les zones sinistrées, pendant le temps nécessaire pour procurer leur aide.

3. L'équipement, les moyens de transport et le matériel nécessaires pour procurer l'assistance, ainsi que les effets personnels apportés sur le territoire de l'une des parties contractantes par les équipes de sauvetage de l'autre partie contractante, seront exonérés des droits de douane et de toute autre charge, à condition qu'ils soient ramenés sur le territoire de la partie contractante depuis lequel ils ont été introduits.

4. Le retour des personnes visées au paragraphe 1 du présent article et des équipes de sauvetage s'effectuera sous la supervision des agents des frontières des parties contractantes par les postes frontières les plus proches.

5. Le passage des personnes habitant des lieux isolés en vue de bénéficier d'une aide médicale d'urgence sur le territoire de l'autre partie contractante sera autorisé dans les mêmes conditions.

Article 33

Le franchissement de la frontière d'Etat par les personnes et les moyens de transport s'effectuera par les points de passage de la frontière, aux termes d'un accord distinct.

Article 34

Les personnes n'ayant pas été autorisées à entrer sur le territoire d'une partie contractante en provenance de l'autre partie contractante seront immédiatement autorisées par celle-ci à revenir sur son territoire.

Les agents des frontières des parties contractantes s'informeront réciproquement du retour des personnes dont le passage n'a pas été autorisé.

Article 35

Le passage de la frontière d'Etat par les personnes chargées de l'entretien des chemins de fer, des autoroutes ou d'autres ouvrages traversant la frontière, ainsi que par les personnes qui effectuent des travaux dans les eaux frontières, sera régi par des accords distincts.

Si les personnes visées au paragraphe 1 du présent article doivent, afin d'effectuer certains travaux, franchir la frontière d'Etat ailleurs que par les points de passage, elles en informeront les agents des frontières au moins soixante-douze heures avant le début des travaux.

Les agents des frontières des parties contractantes s'informeront réciproquement et en temps utile du franchissement de la frontière d'Etat par ces personnes.

Article 36

1. Après avoir enquêté sur les incidents frontaliers et les infractions au régime de la frontière d'Etat, les agents des frontières évalueront les dommages.

L'évaluation des dommages et des modalités d'indemnisation se fera confor-

effected according to the provisions of the internal legislation of that Contracting Party on whose territory the damages were produced.

2. If the person responsible for the damages cannot be identified, they shall be covered by the Contracting Party from whose territory they were caused, except for the cases when the damages were produced as a result of extraordinary circumstances or of natural disasters.

CHAPTER VII
FINAL PROVISIONS

Article 37

The present Treaty or any of its provisions cannot be interpreted as providing for the change of the State border line between the Contracting Parties, as defined and described in the present Treaty.

The divergences in the interpretation and the application of the present Treaty shall be solved through diplomatic channels.

Article 38

The provisions of the present Treaty do not affect the rights and obligations of the Contracting Parties resulting from the bilateral or multilateral international treaties to which they are parties, as well as from the relevant *acquis communautaire* of the European Union.

Article 39

The present Treaty is concluded for a period of 10 years and shall be automatically extended for new 5-year periods, unless one Contracting Party notifies the other Contracting Party of its intention to terminate its validity at least 6 months before the expiration of the respective period.

Chapters I and VII shall be automatically extended for further 5-year periods and are not submitted to denunciation.

Article 40

The present Treaty shall be submitted to ratification and shall enter into force on the moment of the exchange of the instruments of ratification, which shall take place at Bucharest.

The present Treaty shall be registered at the United Nations Secretariat, according to Article 102 of the United Nations Charter.

Done in Cernăuți, on the 17th of June, 2003, in two original copies, each of them in the Romanian and Ukrainian languages, both texts being equally authentic.

For Romania,
(Signed) Ion ILIESCU.

For Ukraine,
(Signed) Leonid KUCHMA.

mément aux dispositions de la législation interne de la partie contractante sur le territoire de laquelle les dommages ont été causés.

2. Si l'auteur des dommages ne peut être identifié, ceux-ci seront couverts par la partie contractante du territoire à partir duquel ils ont été causés, sauf dans les cas où les dommages sont dus à des circonstances extraordinaires ou à des catastrophes naturelles.

CHAPITRE VII DISPOSITIONS FINALES

Article 37

Le présent traité ou l'une quelconque de ses dispositions ne sauraient être interprétés comme portant modification de la frontière d'Etat entre les parties contractantes, telle que définie et décrite dans le présent traité.

Les différends relatifs à l'interprétation et à l'application du présent traité seront réglés par la voie diplomatique.

Article 38

Les dispositions du présent traité sont sans préjudice des droits et obligations des parties contractantes découlant des traités internationaux bilatéraux et multilatéraux auxquels elles sont parties et des acquis communautaires pertinents de l'Union européenne.

Article 39

Le présent traité est conclu pour une durée de dix ans et sera prorogé de plein droit par nouvelles périodes de cinq ans, sauf si l'une des parties contractantes indique à l'autre, au moins six mois avant la date d'expiration de la période correspondante, qu'elle compte mettre fin au traité.

Les chapitres I et VII seront prorogés de plein droit par nouvelles périodes de cinq ans et ne pourront faire l'objet d'une dénonciation.

Article 40

Le présent traité sera soumis à ratification et entrera en vigueur à la date de l'échange des instruments de ratification, qui aura lieu à Bucarest.

Le présent traité sera enregistré auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies, conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies.

Conclu à Cernăuți, le 17 juin 2003, en deux exemplaires originaux, chacun en langue roumaine et en langue ukrainienne, les deux textes faisant également foi.

Pour la Roumanie,
(Signé) Ion ILIESCU.

Pour l'Ukraine,
(Signé) Leonid KUCHMA.

TREATY BETWEEN ROMANIA AND UKRAINE ON THE ROMANIAN-UKRAINIAN
STATE BORDER RÉGIME, COLLABORATION AND MUTUAL ASSISTANCE
ON BORDER MATTERS

TRAITÉ ENTRE LA ROUMANIE ET L'UKRAINE RELATIF AU RÉGIME DE LA FRONTIÈRE
D'ÉTAT ROUMAINE-UKRAINIENNE, À LA COLLABORATION ET À L'ASSISTANCE
MUTUELLE EN MATIÈRE DE FRONTIÈRES

[Original Romanian text]

[Texte original en roumain]

TRATAT**între România și Ucraina
privind regimul frontierei de stat româno-ucrainene,
colaborarea și asistența mutuală în problemele de frontieră**

România și Ucraina, denumite în continuare "Părți Contractante",

în dorința de a dezvolta relațiile prietenești în interesul ambelor state și popoarelor lor,

pornind de la principiile egalității suverane, integrității teritoriale, inviolabilității frontierelor de stat existente și respectului reciproc,

în dorința de a dezvolta relațiile de colaborare pe baza principiilor și prevederilor cuprinse în Tratatul cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare dintre România și Ucraina și în Acordul conexe acestuia sub forma schimbului de scrisori între miniștrii afacerilor externe ai României și Ucrainei, semnate la Constanța, la 2 iunie 1997,

luând în considerare prevederile din legislația internă a Părților Contractante pe problemele frontierei de stat, precum și normele și principiile de drept internațional în domeniul respectiv,

au convenit următoarele:

**CAPITOLUL I
Traseul liniei frontierei de stat****Articolul 1**

Frontiera de stat între România și Ucraina trece pe teren astfel cum este definită și descrisă în Tratatul dintre Guvernul Republicii Populare Române și Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste privind regimul frontierei de stat româno-sovietice, colaborarea și asistența mutuală în probleme de frontieră, semnat la București, la 27 februarie 1961, precum și în toate documentele de demarcare corespunzătoare, hărțile frontierei de stat între fostele Republica Populară Română și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, procesele verbale ale semnelor de frontieră cu schițele crochii, anexele corespunzătoare și completările la acestea, precum și în documentele verificărilor traseului liniei frontierei de stat în vigoare între fostele Republica Populară Română/ Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste la 16 iulie 1990 –

data adoptării Declarației privind suveranitatea de stat a Ucrainei, și în completările și anexele la documentele de demarcare menționate mai sus care pot fi încheiate între Părțile Contractante în perioada de valabilitate a prezentului Tratat,

cu excepția celui sector al liniei frontierei de stat definită mai sus, care trece de la punctul nordic de întâlnire a frontierelor de stat ale României, Ucrainei și Republicii Moldova până la punctul sudic de întâlnire a frontierelor de stat ale acestor state,

și se continuă, de la semnul de frontieră nr. 1439 (baliză) pe limita exterioară a mării teritoriale a Ucrainei din jurul Insulei Șerpilor până la punctul cu coordonatele 45°05'21" latitudine nordică și 30°02'27" longitudine estică, care este punctul de întâlnire cu frontiera de stat a României care trece pe limita exterioară a mării sale teritoriale. Marea teritorială a Părților Contractante, măsurată de la liniile de bază, la punctul de intersecție a limitelor exterioare ale acesteia va avea, în permanență, lățimea de 12 mile marine.

În cazul în care se va constata existența unor modificări obiective ca urmare a unor fenomene naturale care nu sunt legate de activități umane și care vor face necesară schimbarea acestor coordonate, Comisia mixtă de frontieră va întocmi noi procese verbale.

Linia frontierei de stat, pe întreaga sa întindere, va rămâne nemodificată, dacă Părțile Contractante nu vor conveni altfel.

Întocmirea noilor documente privind frontiera de stat nu reprezintă o revizuire a frontierei existente între România și Ucraina.

CAPITOLUL II

Marcarea și întreținerea liniei frontierei de stat

Articolul 2

1. Frontiera de stat este marcată în teren prin semne de frontieră. Caracteristicile fiecărui semn de frontieră și poziția lui față de linia de frontieră sunt stabilite prin documente de demarcare și verificare, documente privind semnele triplex confinium, precum și alte documente care vor fi întocmite ulterior.

2. Pentru sectoarele apelor de frontieră unde, ca urmare a unor fenomene naturale, s-a modificat configurația malurilor sau albiei acestora sau se constată schimbări față de situația existentă la data încheierii documentelor de demarcare în vigoare la data efectuării verificării traseului frontierei de stat, Părțile Contractante, luând în considerare dispozițiile articolului 12 din prezentul Tratat, întocmesc noi documente privind traseul liniei frontierei de stat, în două exemplare, fiecare în

limbile română și ucraineană, care intră în vigoare la data primirii ultimei notificări privind îndeplinirea, de către Părțile Contractante, a procedurilor interne necesare.

Articolul 3

1. Părțile Contractante se obligă să întrețină frontiera de stat pe toată lungimea ei, astfel ca traseul acesteia să fie clar și vizibil.

2. În sectoarele de uscat ale frontierei de stat se constituie culoarul de frontieră cu o lățime de 10 metri - câte 5 metri față de linia frontierei în ambele părți -, care trebuie să fie curățat de vegetație. În acest culoar se interzice realizarea de instalații și construcții în afara celor care sunt destinate pazei frontierei de stat.

3. Curățarea culoarului de frontieră se realizează de către fiecare Parte Contractantă pe teritoriul propriu. Organele corespunzătoare ale Părților Contractante se vor informa reciproc cu privire la termenele de executare a lucrărilor de curățare cu cel puțin cinci zile înainte de începerea acestora.

4. În sectoarele apelor de frontieră, locurile din jurul stâlpilor de frontieră se vor curăța pe o rază de 2 metri și se va asigura vizibilitatea directă între stâlpii de frontieră care au același număr.

Articolul 4

1. Părțile Contractante vor lua măsurile necesare pentru paza și întreținerea semnelor de frontieră și vor trage la răspundere persoanele vinovate de mutarea, deteriorarea sau distrugerea semnelor de frontieră ori a părților componente ale acestora.

2. În cazul dispariției, distrugerii sau deteriorării semnelor de frontieră, organele corespunzătoare ale Părților Contractante iau imediat măsuri pentru restabilirea sau repararea acestora. Organele corespunzătoare ale Părții Contractante care efectuează lucrările privind restabilirea sau repararea semnelor de frontieră ori ale unor părți componente ale acestora vor înștiința în scris organele corespunzătoare ale celeilalte Părți Contractante cu cel puțin zece zile înainte de începerea activităților respective.

3. Semnele de frontieră mutate, deteriorate ori distruse, sau părțile componente ale acestora vor fi refăcute sau reparate de către acea Parte Contractantă ai cărei cetățeni au produs prejudiciul menționat. Dacă vinovații nu sunt identificați, atunci refacerea sau repararea semnelor de frontieră se va efectua de către acea Parte Contractantă care răspunde de întreținerea acestora.

Orice activități referitoare la reconstituirea, înlocuirea sau mutarea semnelor de frontieră se realizează cu acordul și în prezența reprezentanților celeilalte Părți Contractante.

4. În cazul în care este necesar, organele corespunzătoare ale Părților Contractante pot să instaleze semne de frontieră suplimentare, de comun acord. În același mod, ele pot să schimbe locul de dispunere a semnelor de frontieră distruse, deteriorate sau care sunt în pericol de distrugere sau deteriorare și să le restabilească în locuri care prezintă siguranță. Pe timpul executării acestor lucrări, traseul liniei frontierei de stat stabilit prin documentele de demarcare nu se modifică.

5. Despre executarea lucrărilor de reconstituire și fixare în teren a semnelor de frontieră în locurile ce prezintă siguranță se întocmesc acte și procese verbale ale semnelor de frontieră în două exemplare, fiecare în limbile română și ucraineană, care trebuie să corespundă cu celelalte documente la care se anexează. Astfel de documente se întocmesc și pentru semnele de frontieră suplimentare.

Articolul 5

1. Întreținerea semnelor de frontieră se efectuează de către Părțile Contractante astfel:

a) Partea română întreține stâlpii de frontieră și semnele de direcție de pe teritoriul propriu, precum și geamandurile, balizele și bornele de centru cu număr impar care sunt dispuse pe linia frontierei de stat;

b) Partea ucraineană întreține stâlpii de frontieră și semnele de direcție de pe teritoriul propriu, precum și geamandurile, balizele și bornele de centru cu număr par care sunt dispuse pe linia frontierei de stat.

2. Întreținerea semnelor triplex confinium se realizează pe baza unor înțelegeri separate între:

- guvernele României, Ucrainei și Republicii Ungare;
- guvernele României, Ucrainei și Republicii Moldova.

3. Părțile Contractante se obligă să mențină forma, dimensiunile, culoarea și locul de dispunere ale semnelor de frontieră în conformitate cu prevederile ce rezultă din documentele de demarcare a frontierei de stat.

4. Fiecare Parte Contractantă va informa cealaltă Parte Contractantă, pe cale diplomatică, cu privire la culoarea stâlpilor de frontieră care sunt stabiliți pe teritoriul propriu și la simbolurile naționale de pe acești stâlpi.

Articolul 6

1. Verificarea stării și poziției în teren a semnelor de frontieră și a stării culoarelor de frontieră de pe teritoriul propriu se execută de către fiecare Parte Contractantă, individual.

2. Verificările comune ale semnelor și culoarelor de frontieră se execută o dată la doi ani, vara, la termenele stabilite de comun acord.

3. În cazul în care se impune o verificare comună suplimentară a semnelor și culoarelor de frontieră, organele corespunzătoare ale unei Părți Contractante vor înștiința, în scris, despre aceasta, organele corespunzătoare ale celeilalte Părți Contractante. O astfel de verificare trebuie să înceapă nu mai târziu de cincisprezece zile din momentul primirii înștiințării.

4. La terminarea verificării comune, se va întocmi un proces verbal în două exemplare, fiecare în limbile română și ucraineană.

Articolul 7

1. Semnele de frontieră restabilite și suplimentare trebuie să corespundă ca formă, dimensiuni și aspect semnelor de frontieră existente.

2. Fixarea semnelor de frontieră suplimentare se face în comun de către organele corespunzătoare ale Părților Contractante, iar cheltuielile legate de această activitate se împart în mod egal.

3. Reconstituirea semnelor de frontieră dispărute, distruse sau deteriorate se efectuează de organele corespunzătoare ale Părților Contractante, cu participarea experților.

CAPITOLUL III

Modul de folosire a apelor de frontieră, căilor ferate și șoselelor, precum și a altor instalații de comunicații care traversează frontiera de stat

Articolul 8

1. Toate râurile, pârâurile, canalele și apele maritime, în limitele sectoarelor pe care trece linia frontierei de stat se consideră ape de frontieră.

2. Părțile Contractante vor lua măsurile necesare pentru ca pe timpul folosirii apelor de frontieră să se respecte prevederile acestui Tratat și ale altor acorduri bilaterale și multilaterale în acest domeniu.

Articolul 9

1. Pe râurile de frontieră navigabile, navele celor două Părți Contractante au dreptul să navigheze pe șenalul navigabil principal indiferent de traseul liniei frontierei de stat pe aceste râuri. Altor mijloace de navigație li se permite să navigheze pe apele de frontieră numai până la linia frontierei de stat.

2. Mijloacele de navigație ale uneia dintre Părțile Contractante pot să acosteze la malul râului sau la țărmul mării celeilalte Părți Contractante în caz de pericol (calamitate, avarie etc.). Proprietarii acestor mijloace sunt obligați să informeze în cel mai scurt timp reprezentanții autorităților de frontieră sau locale ale Părții Contractante pe teritoriul căreia se găsesc acestea. În astfel de cazuri, aceste autorități le vor acorda ajutorul necesar.

Articolul 10

Toate mijloacele de navigație ale Părților Contractante care navighează în apele de frontieră trebuie să aibă:

- a) navele - pavilioanele de stat proprii, denumirea sau numerele de înregistrare ale acestora;
- b) bărcile - pavilioanele de stat proprii sau simbolurile drapelului de stat în pupa sau în prova și numerele de înregistrare ale acestora.

Denumirile și numerele se înscriu cu culoare albă sau neagră și trebuie să fie clar vizibile de pe ambele maluri.

Pe timp de noapte, toate mijloacele de navigație trebuie să aibă în funcțiune luminile de navigație.

Articolul 11

Regulile de navigație pe apele de frontieră a mijloacelor de navigație aparținând autorităților de frontieră ale Părților Contractante, precum și modul de cooperare pe timpul executării pazei frontierei de stat, se stabilesc de comun acord printr-un protocol separat între autoritățile de frontieră ale Părților Contractante, care va intra în vigoare la data primirii ultimei notificări privind aprobarea sa.

Articolul 12

1. Părțile Contractante se vor preocupa de întreținerea în stare corespunzătoare a apelor de frontieră și vor lua măsurile necesare pentru prevenirea distrugerii premeditate a malurilor acestora.

2. În cazul modificării albiei râului, pârâului sau canalului de frontieră ca urmare a unor fenomene naturale, Părțile Contractante vor lua măsuri în conformitate cu înțelegerile bilaterale în vigoare.

3. În scopul asigurării stabilității traseului liniei frontierei de stat, albia apelor de frontieră nu poate fi modificată în mod unilateral.

4. În cazul în care, ca urmare a acțiunilor uneia din Părțile Contractante pe apele de frontieră, au fost deteriorate malurile sau modificată albia ori regimul de scurgere ale acestora, atunci acea Parte Contractantă este obligată să reconstituie malurile deteriorate și să readucă albia în poziția inițială, conform documentelor menționate la articolul 1 din prezentul Tratat.

5. Situația și direcția apelor curgătoare de frontieră trebuie, pe cât posibil, să rămână neschimbate. În acest scop, Părțile Contractante vor lua, de comun acord, măsurile necesare pentru îndepărtarea obstacolelor accidentale care ar putea provoca schimbarea albiei râurilor, pârâurilor și canalelor de frontieră. Cheltuielile pentru efectuarea lucrărilor comune se împart în mod egal între Părțile Contractante, dacă acestea nu convin altfel.

6. Realizarea pe apele de frontieră sau pe malurile acestora a oricăror construcții care pot provoca modificarea albiei acestor ape sau a regimului lor de scurgere se efectuează în conformitate cu înțelegerile bilaterale în vigoare.

7. În scopul prevenirii modificărilor albiei râurilor, pârâurilor și canalelor de frontieră, malurile acestor ape de frontieră trebuie să fie consolidate acolo unde autoritățile competente ale Părților Contractante, de comun acord, consideră necesar. Executarea acestor lucrări și suportarea cheltuielilor revin Părții Contractante căreia îi aparține malul.

8. Scurgerea naturală a apei din apele de frontieră curgătoare și din regiunile contigue lor inundabile în timpul creșterii apelor nu poate fi schimbată sau îngreunată în detrimentul celeilalte Părți Contractante prin construirea sau reconstruirea unor instalații sau construcții pe apă și pe maluri.

Articolul 13

1. Chestiunile referitoare la construcția, repararea și exploatarea căilor de comunicație care traversează frontiera de stat, la înființarea unor noi puncte de trecere peste frontiera de stat, precum și la stabilirea culoarelor aeriene vor fi reglementate prin acorduri separate între Părțile Contractante.

2. Datele și documentele referitoare la transportul materialelor necesare pentru executarea lucrărilor menționate la punctul 1 din prezentul articol vor fi transmise autorităților de frontieră ale celeilalte Părți Contractante în timp util.

Articolul 14

Părțile Contractante vor lua măsurile necesare pentru menținerea în stare corespunzătoare a sectoarelor căilor ferate, șoselelor și căilor navigabile, în locurile unde acestea intersectează frontiera de stat.

CAPITOLUL IV**Pescuitul, vânătoarea, silvicultura, exploatarea subsolului și protecția mediului la frontiera de stat****Articolul 15**

1. Pescuitul în apele de frontieră este permis până la linia frontierei de stat, în conformitate cu legislația internă a fiecărei Părți Contractante cu condiția interzicerii folosirii substanțelor explozive, otrăvitoare sau de altă natură care ar putea provoca distrugerea în masă sau vătămarea peștelui.

2. Protecția și dezvoltarea pisciculturii în apele de frontieră vor fi reglementate printr-un acord separat.

Articolul 16

Vânătoarea este permisă până la linia frontierei de stat în conformitate cu legislația internă a fiecărei Părți Contractante. Împușcarea și urmărirea vânatului peste frontiera de stat sunt interzise.

Articolul 17

Dacă, din cauza unor fenomene naturale sau pe timpul tăierii pădurilor, copacii vor cădea peste linia frontierei de stat, organele corespunzătoare ale Părților Contractante se vor informa reciproc în acest sens și vor lua măsuri pentru transportul acestora pe teritoriul acelei Părți Contractante de unde provin. În astfel de situații, transportul materialului lemnos peste frontiera de stat se efectuează fără taxe vamale sau de altă natură.

Articolul 18

Lucrările de prospectare și exploatare a subsolului se pot efectua până la cel mult 20 de metri de linia frontierei de stat, dacă Părțile Contractante nu convin altfel.

Articolul 19

1. În cazul apariției unui incendiu în apropierea liniei frontierei de stat, Partea Contractantă pe teritoriul căreia s-a produs acesta trebuie să ia toate măsurile pentru localizarea și stingerea incendiului și să nu permită extinderea acestuia peste linia frontierei de stat.

2. În cazul extinderii incendiului peste linia frontierei de stat sau al pericolului iminent al unei astfel de extinderi, organele corespunzătoare ale Părții Contractante pe teritoriul căruia s-a produs incendiul vor informa despre aceasta imediat organele corespunzătoare ale celeilalte Părți Contractante.

Articolul 20

Părțile Contractante vor lua măsurile necesare pentru protecția mediului, iar în cazul apariției pericolului de poluare, organele lor corespunzătoare se vor informa reciproc în acest sens, imediat și vor lua măsurile necesare, în conformitate cu prevederile unui acord separat în acest domeniu.

CAPITOLUL V**Comisia mixtă de frontieră româno - ucraineană****Articolul 21**

1. Pentru îndeplinirea atribuțiilor corespunzătoare prevăzute de prezentul Tratat, în decurs de trei luni de la intrarea în vigoare a acestuia, se va constitui Comisia mixtă de frontieră interguvernamentală româno-ucraineană permanentă, denumită în continuare "Comisia mixtă de frontieră", care se compune din delegațiile română și ucraineană.

2. Fiecare delegație se va constitui în conformitate cu legislația în vigoare a Părților Contractante și va fi alcătuită din: șeful delegației, un locțiitor și cinci membri.

Înștiințarea despre numirea șefilor delegațiilor se realizează pe cale diplomatică.

3. Șefii delegațiilor pot coopera în mod direct cu privire la activitatea Comisiei mixte de frontieră.

La nevoie, șefii delegațiilor au dreptul să folosească pentru lucru în cadrul Comisiei mixte de frontieră numărul necesar de experți și alți specialiști.

4. Fiecare Parte Contractantă suportă cheltuielile delegației sale. Cheltuielile legate de verificarea traseului și marcarea liniei frontierei de stat se suportă de către Părțile Contractante în mod egal.

5. Pentru efectuarea lucrărilor în teren, se constituie grupuri mixte de lucru, care se compun din subgrupuri române și ucrainene. Fiecare subgrup se constituie dintr-un șef, loctiitorul acestuia, trei membri și personal tehnic. Componenta grupurilor mixte de lucru se aprobă de către șefii delegațiilor din Comisia mixtă de frontieră.

6. Comisia mixtă de frontieră:

a) efectuează la fiecare 7 ani în sectoarele de uscat și la fiecare 5 ani pe apele de frontieră verificarea în comun a traseului liniei frontierei de stat;

b) pe baza rezultatelor verificărilor traseului frontierei de stat, elaborează anexele și completările la documentele de demarcare în vigoare, în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat, precum și ale articolelor 1-4 din Tratatul dintre Guvernul Republicii Populare Române și Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste privind regimul frontierei de stat româno-sovietice, colaborare și asistență mutuală pe probleme de frontieră, semnat la București, la 27 februarie 1961, ale Tratatului cu privire la relațiile de bună-vecinătate și cooperare dintre România și Ucraina, semnat la Constanța, la 2 iunie 1997 și Acordului conex acestuia, încheiat prin schimb de scrisori ale miniștrilor afacerilor externe ai celor două state.

Documentele se întocmesc în două exemplare, fiecare în limbile română și ucraineană, și intră în vigoare la data primirii ultimei notificări privind îndeplinirea, de către Părțile Contractante, a procedurilor interne necesare;

c) pregătește materialele privind necesitatea refacerii malurilor deteriorate ale apelor de frontieră și readucerii albiei acestora în poziția inițială, în conformitate cu documentele menționate la art.1 al acestui Tratat;

d) la nevoie, pregătește propuneri privind schimbul cu sectoare de teritorii limitrofe frontierei de stat;

e) rezolvă problemele privind fixarea semnelor de frontieră suplimentare, mutarea acelor care sunt în pericol de distrugere sau a părților din acestea, pe locuri ce prezintă siguranță;

f) pune de acord caracteristicile tehnice ale semnelor de frontieră ;

g) îndeplinește alte sarcini referitoare la întreținerea liniei frontierei de stat;

h) elaborează instrucțiuni tehnice pentru grupurile mixte de lucru.

7. Comisia mixtă de frontieră își întocmește regulamentul de lucru, care se aprobă de guvernele Părților Contractante.

8. Limbile oficiale ale Comisiei mixte de frontieră sunt limbile română și ucraineană.

9. Ședințele Comisiei mixte de frontieră se desfășoară ori de câte ori este necesar, dar nu mai rar de două ori pe an, alternativ pe teritoriul fiecărei Părți Contractante.

Rezultatele ședinței Comisiei mixte de frontieră se consemnează în procese verbale în două exemplare, fiecare în limbile română și ucraineană.

În cazul în care Comisia mixtă de frontieră nu va putea ajunge la o hotărâre comună în legătură cu unele probleme, atunci acestea se vor rezolva pe cale diplomatică.

10. Membrii Comisiei mixte de frontieră și persoanele invitate de Comisie la lucrările sale nu pot fi privați de libertate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante; lucrurile personale, documentele de serviciu, mijloacele tehnice și mijloacele de transport sunt inviolabile și sunt scutite de taxe vamale sau de altă natură.

11. Pe perioada lucrărilor privind verificarea traseului liniei frontierei de stat, membrilor Comisiei mixte de frontieră și persoanelor folosite de aceasta pentru lucrări li se eliberează legitimații pentru trecerea frontierei de stat.

Legitimațiile se eliberează în conformitate cu legislația internă a Părților Contractante.

12. Timpul, ordinea și locul trecerii peste frontiera de stat de către membrii Comisiei mixte de frontieră, experții și alți specialiști care execută lucrări la frontiera de stat se stabilesc pentru fiecare caz în parte de către Comisia mixtă de frontieră.

13. În cazul în care este necesar, Părțile Contractante vor face schimb de date din rețeaua topogeodezică și de materiale cartografice și aerofotogrametrice pentru o fâșie de 5 kilometri de-a lungul liniei frontierei de stat, inclusiv cu acele documente care, potrivit legislației interne a Părților Contractante, au caracter clasificat sau secret.

Aceste documente se pot folosi numai pentru pregătirea materialelor de verificare a traseului liniei frontierei de stat româno-ucrainene.

Părțile Contractante sunt obligate să acorde materialelor și informațiilor primite un caracter și un grad de protecție echivalent.

Nici una dintre Părțile Contractante nu are dreptul să predea nici unei terțe părți aceste materiale și informații fără acordul prealabil în scris al Părții Contractante care a furnizat materialele și informațiile respective.

14. În termen de un an de la intrarea în vigoare a acestui Tratat, Comisia mixtă de frontieră va începe verificarea în comun a frontierei de stat româno-ucrainene și, pe baza rezultatelor acesteia, va pregăti următoarele documente:

- a) Procesul verbal-descriere a traseului liniei frontierei de stat între România și Ucraina;
- b) Albumul harților topografice ale frontierei de stat între România și Ucraina;
- c) Procesele verbale ale semnelor de frontieră care sunt fixate pe frontiera de stat între România și Ucraina, cu schițele - crochii topografice;
- d) Tabelul de coordonate ale semnelor de frontieră;
- e) Procesul verbal final al verificării în comun a frontierei de stat între România și Ucraina.

CAPITOLUL VI **Împuterniciții de frontieră, drepturi și obligații**

Articolul 22

1. În scopul îndeplinirii sarcinilor prevăzute de acest Tratat, se numesc:
 - împuterniciți de frontieră principali;
 - locțiitori ai împuterniciților de frontieră principali;
 - împuterniciți de frontieră;
 - locțiitori ai împuterniciților de frontieră.
2. Împuterniciții de frontieră principali și locțiitorii acestora sunt numiți de guvernele Părților Contractante. Împuterniciții de frontieră și locțiitorii lor sunt numiți de împuterniciții de frontieră principali.
3. Părțile Contractante se vor informa reciproc, pe cale diplomatică, cu privire la numirea împuterniciților de frontieră principali și a locțiitorilor acestora. Împuterniciții de frontieră principali se vor informa reciproc cu privire la numirea împuterniciților de frontieră și a locțiitorilor lor.

Articolul 23

1. În competența împuterniciților de frontieră principali intră următoarele:
 - a) îndeplinirea dispozițiilor corespunzătoare ale prezentului Tratat;
 - b) analiza situației în paza și supravegherea frontierei de stat și acordarea de sprijin reciproc în acest sens;
 - c) coordonarea activității împuterniciților de frontieră și aprobarea proceselor-verbale ale întâlnirilor de lucru ale acestora;
 - d) rezolvarea problemelor asupra cărora împuterniciții de frontieră nu au căzut de acord.
2. În competența împuterniciților de frontieră intră următoarele:
 - a) luarea de măsuri pentru prevenirea încălcării regimului frontierei de stat;

b) efectuarea de cercetări în comun și întocmirea de procese verbale în legătură cu evenimentele de frontieră și încălcările regimului frontierei de stat, iar când este necesar luarea de măsuri pentru prelevarea, conservarea și paza probelor descoperite la locul producerii acestor fapte;

c) cercetarea și stabilirea pagubelor produse ca urmare a încălcării regulilor regimului frontierei de stat și luarea măsurilor necesare, în colaborare cu organele competente ale Părților Contractante;

d) organizarea predării – primirii persoanelor, animalelor domestice și bunurilor care, din cauză de forță majoră sau în mod întâmplător, au ajuns pe teritoriul celeilalte Părți Contractante;

e) asigurarea funcționării mijloacelor de comunicare;

f) analiza cazurilor de folosire a documentelor false, falsificate sau nevalabile la trecerea frontierei de stat și a activităților pentru contracararea migrației ilegale și apariției criminalității organizate la frontiera de stat și informarea reciprocă despre aceasta;

g) organizarea, o dată la doi ani, a controalelor comune ale semnelor și culoarelor de frontieră și informarea Comisiei mixte de frontieră cu privire la rezultatele acestor controale;

h) îndeplinirea altor atribuții prevăzute de prezentul Tratat.

3. Împuterniciții de frontieră se informează reciproc și imediat cu privire la:

a) încălcarea și pregătirea în vederea încălcării frontierei de stat;

b) calamitățile naturale și poluarea mediului care s-au extins sau se pot extinde pe teritoriul celeilalte Părți Contractante și măsurile luate în acest sens;

c) mijloacele plutitoare aparținând celeilalte Părți Contractante ce au trecut frontiera de stat fără aprobare;

d) trecerea peste frontiera de stat cu aeronave sau cu alte aparate de zbor prin încălcarea regulilor de survol și staționarea ilegală a acestora pe teritoriul celeilalte Părți Contractante;

e) efectuarea în apropierea frontierei de stat de lucrări care pot produce pagube teritoriului celeilalte Părți Contractante;

f) alte date și probleme referitoare la paza frontierei de stat, controlul trecerii acesteia de către persoane, mijloace de transport și bunuri, precum și respectarea regimului frontierei de stat care impun adoptarea în cel mai scurt timp a unor măsuri comune.

Articolul 24

1. Împuterniciții de frontieră principali desfășoară ședințe cel puțin o dată pe an, alternativ, pe teritoriul fiecărei Părți Contractante.

2. Împuterniciții de frontieră desfășoară anual cel puțin două întâlniri de lucru, alternativ, pe teritoriul fiecărei Părți Contractante.

3. La propunerea împuternicitului de frontieră al unei Părți Contractante pot avea loc și alte întâlniri de lucru în afara celor planificate, care se desfășoară pe teritoriul Părții Contractante inițitoare.

4. Întâlnirile de lucru neplanificate pentru cercetarea în comun a încălcărilor regimului frontierei de stat se desfășoară la locul producerii acestora.

5. În funcție de hotărârea fiecărui împuternicit de frontieră, la întâlnirea de lucru pot fi invitați să participe experți.

6. Problemele care nu impun participarea nemijlocită a împuterniciților de frontieră pot fi rezolvate prin corespondență sau prin alte mijloace de comunicare.

Articolul 25

Împuterniciții de frontieră principali și loctătorii lor, împuterniciții de frontieră și loctătorii acestora pot trece frontiera de stat în scopul îndeplinirii sarcinilor în sectorul lor de responsabilitate pe baza împuternicirilor eliberate în acest sens.

Articolul 26

1. Împuterniciții de frontieră principali, împuterniciții de frontieră și loctătorii acestora, precum și asistenții și experții lor care participă la activități comune pe teritoriul celeilalte Părți Contractante nu pot fi privați de libertate; bunurile personale, documentele de serviciu, mijloacele tehnice și mijloacele de transport sunt inviolabile și sunt scutite de taxe vamale sau de altă natură.

2. Persoanele menționate la punctul 1 al prezentului articol pot purta uniformă pe timpul șederii pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Articolul 27

Pe timpul cercetării împrejurărilor privind încălcarea regimului frontierei de stat, împuterniciții de frontieră pot să audieze persoanele implicate, martorii și experții și să ia orice alte măsuri pentru culegerea probelor în legătură cu încălcarea produsă în conformitate cu legislația internă a Părților Contractante.

Articolul 28

1. Rezultatele ședințelor și întâlnirilor de lucru ale împuterniciților de frontieră principali și împuterniciților de frontieră, precum și ale cercetărilor încălcărilor regimului frontierei de stat se consemnează în procese verbale, întocmite în două

exemplare, fiecare în limbile română și ucraineană, ambele texte fiind egal autentice.

2. În funcție de situație, la procesele verbale se anexează și alte documente întocmite ca rezultat al cercetărilor efectuate.

3. În cazul în care împuterniciții de frontieră principali au puncte de vedere diferite, problemele care fac obiectul divergenței se consemnează în procesul verbal ca punct separat și se înaintează spre rezolvare pe cale diplomatică.

4. În cazul cercetării în comun a evenimentelor de frontieră, împuterniciții de frontieră întocmesc procese verbale cu rezultatele cercetărilor efectuate la care se anexează schițe, fotografii, declarații etc.

5. Procesele-verbale ale ședințelor împuterniciților de frontieră principali se aprobă în conformitate cu legislația internă a Părților Contractante.

6. Împuterniciții de frontieră înaintează procesele verbale ale întâlnirilor de lucru, spre aprobare, împuterniciților de frontieră principali.

Articolul 29

Împuternicitul de frontieră al unei Părți Contractante, după ce a primit informații referitoare la producerea unei încălcări a regimului frontierei de stat de la împuternicitul de frontieră al celeilalte Părți Contractante, este obligat să întreprindă imediat măsuri pentru contracararea acestei încălcări. Împuterniciții de frontieră ai Părților Contractante se vor informa reciproc și permanent despre aceste măsuri și rezultatele lor.

Articolul 30

1. Persoanele care au trecut frontiera de stat ilegal, dar în mod neintenționat, se predau în termen de 48 de ore din momentul reținerii acestora împuternicitului de frontieră al acelei Părți Contractante de pe teritoriul căreia au venit cu condiția ca, pe teritoriul Părții Contractante care predă, acestea să nu fi săvârșit o infracțiune.

Concomitent cu predarea persoanelor reținute se predau și bunurile aflate asupra lor, dacă se demonstrează că au fost aduse de către acestea pe teritoriul celeilalte Părți Contractante. Despre predarea - primirea persoanelor care au trecut neintenționat frontiera de stat se întocmește un proces verbal.

2. Predarea - primirea cetățenilor proprii, a cetățenilor unor terțe state și a apatrizilor care au trecut ilegal frontiera de stat se va realiza în baza unui acord separat.

3. Părțile Contractante convin că nici una dintre ele nu are dreptul să refuze primirea persoanelor menționate la punctul 2 din acest articol, dacă se va demonstra că persoana a trecut frontiera de stat de pe teritoriul Părții Contractante primitoare.

Articolul 31

1. Împuterniciții de frontieră se vor informa reciproc cu privire la animalele domestice care au trecut frontiera de stat și vor lua măsurile necesare pentru căutarea și înapoierea acestora.

2. Predarea animalelor domestice se organizează de către împuterniciții de frontieră în conformitate cu prevederile legislației interne a ambelor Părți Contractante în apropierea locului trecerii acestora peste frontiera de stat.

3. Împuterniciții de frontieră vor lua măsuri pentru căutarea și înapoierea bunurilor care, ca urmare a unor fenomene naturale, au ajuns de pe teritoriul uneia din Părțile Contractante pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

4. Predarea animalelor domestice care au trecut frontiera de stat precum și a bunurilor care au fost deplasate peste aceasta se face printr-un proces verbal în care se menționează cuantumul cheltuielilor pentru întreținerea și asistența sanitară – veterinară, paza și transportul acestor animale, precum și cuantumul cheltuielilor pentru păstrarea și transportul bunurilor, care se calculează în conformitate cu prevederile legislației interne a Părții Contractante care predă.

5. Pentru animalele domestice și bunurile care nu s-au găsit, nu se acordă despăgubiri posesorilor acestora.

Articolul 32

1. În cazul producerii unor calamități naturale, persoanele care se află în zona limitrofă frontierei de stat pot să treacă frontiera de stat prin orice loc și la orice oră și să rămână pe teritoriul celeilalte Părți Contractante până la încetarea acestora. Persoanele menționate sunt obligate să informeze imediat despre aceasta cele mai apropiate autorități ale Părții Contractante pe teritoriul căreia se află.

2. În cazul producerii unei calamități naturale în zona limitrofă frontierei de stat a unei Părți Contractante, de comun acord cu împuterniciții de frontieră, echipele de salvare ale celeilalte Părți Contractante pot să treacă frontiera de stat pentru acordarea ajutorului necesar, prin orice loc, la orice oră și să rămână pe teritoriul Părții Contractante respective, în zona calamității, pe perioada necesară acordării ajutorului.

3. Utilajele, mijloacele de transport și materialele necesare pentru acordarea ajutorului, precum și obiectele de uz personal introduse pe teritoriul unei Părți Contractante de către echipele de salvare ale celeilalte Părți Contractante sunt scutite de taxe vamale sau de altă natură, cu condiția returnării obligatorii a acestora pe teritoriul Părții Contractante de unde au fost introduse.

4. Returnarea persoanelor menționate la punctul 1 al acestui articol și a echipelor de salvare se realizează prin intermediul împuterniciților de frontieră ai Părților Contractante prin cele mai apropiate puncte de trecere.

5. În aceleași condiții se va permite trecerea pe teritoriul celeilalte Părți Contractante a persoanelor care domiciliază în localități izolate, pentru a beneficia de ajutor medical de urgență.

Articolul 33

Trecerea frontierei de stat de către persoane și mijloace de transport se efectuează prin punctele de trecere, în baza unor acorduri separate.

Articolul 34

Persoanele cărora li s-a refuzat intrarea pe teritoriul unei Părți Contractante vor fi reprimite imediat de către acea Parte Contractantă de pe teritoriul căreia au venit.

Împuterniciții de frontieră ai Părților Contractante se informează reciproc cu privire la returnarea persoanelor cărora nu li s-a permis trecerea.

Articolul 35

1. Trecerea peste frontiera de stat de către persoanele care întrețin căile ferate, șoselele sau alte instalații care traversează frontiera de stat, precum și de către acele persoane care efectuează lucrări pe apele de frontieră, se va reglementa prin acorduri separate.

2. În cazul în care persoanele menționate la punctul 1 al acestui articol trebuie să treacă frontiera de stat în afara punctelor de trecere, în scopul executării unor lucrări, acestea informează împuterniciții de frontieră cu cel puțin 72 ore înainte de începerea lucrărilor.

Împuterniciții de frontieră ai Părților Contractante se informează reciproc și în timp util despre trecerea frontierei de stat de către aceste persoane.

Articolul 36

1. Împuterniciții de frontieră, în urma cercetării evenimentelor de frontieră și a încălcărilor regimului frontierei de stat, stabilesc pagubele produse.

Evaluarea pagubelor și modalitatea de compensare a acestora se efectuează în conformitate cu prevederile legislației interne a acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia s-au produs.

2. Dacă nu se poate stabili persoana vinovată de producerea pagubelor, acestea vor fi acoperite de Partea Contractantă de pe teritoriul căreia au fost cauzate, cu excepția cazurilor în care pagubele s-au produs ca urmare a unor circumstanțe extraordinare sau a unor calamități naturale.

CAPITOLUL VII**Dispoziții finale****Articolul 37**

Tratatul sau oricare din dispozițiile sale nu pot fi interpretate ca prevăzând schimbarea liniei frontierei de stat dintre Părțile Contractante, așa cum este ea definită și descrisă în prezentul Tratat.

Divergențele privind interpretarea și aplicarea prezentului Tratat se rezolvă pe cale diplomatică.

Articolul 38

Dispozițiile prezentului Tratat nu afectează drepturile și obligațiile Părților Contractante rezultate din tratatele internaționale bilaterale sau multilaterale la care acestea sunt parte, precum și din acquis-ul comunitar relevant al Uniunii Europene.

Articolul 39

Prezentul Tratat se încheie pe o perioadă de 10 ani și se va prelungi automat, pe noi perioade de 5 ani, dacă nici una din Părțile Contractante nu va informa cealaltă Parte Contractantă despre intenția sa de a-i termina valabilitatea, cu cel puțin 6 luni înaintea expirării perioadei de valabilitate respective.

Capitolele I și VII se vor prelungi automat pe noi perioade de 5 ani și nu se supun denunțării.

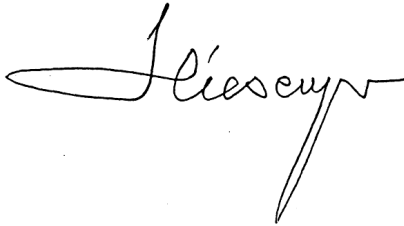
Articolul 40

Prezentul Tratat este supus ratificării și va intra în vigoare în momentul schimbului instrumentelor de ratificare, care va avea loc la București.

Prezentul Tratat va fi înregistrat la Secretariatul Organizației Națiunilor Unite, în conformitate cu articolul 102 al Cartei Organizației Națiunilor Unite.

Semnat la ~~Cernăuți~~ la ~~17 iunie 2003~~, în două exemplare originale, fiecare în limbile română și ucraineană, ambele texte fiind egal autentice.

PENTRU ROMÂNIA

PENTRU UCRAINA

The Ministry of Foreign Affairs of Romania
The General Directorate for Legal Affairs
Certifies that this copy is in accordance with the original.

Annex 4

**PROTOCOL ON THE EXCHANGE OF THE INSTRUMENTS OF RATIFICATION OF THE
TREATY BETWEEN ROMANIA AND UKRAINE ON THE ROMANIAN-UKRAINIAN STATE
BORDER RÉGIME, COLLABORATION AND MUTUAL ASSISTANCE IN BORDER
MATTERS**

[Translation submitted by Romania]

The undersigned,

Bogdan Aurescu, Secretary of State in the Ministry of Foreign Affairs of Romania,

and

Teofil Bauer, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Ukraine in Romania,

Have done at Mamaia, on 27 May 2004, the exchange of instruments of ratification of the Treaty between Romania and Ukraine on the Romanian-Ukrainian State Border Régime, Collaboration and Mutual Assistance in Border Matters, signed at Cernăuți, on 17 June 2003.

The instruments of ratification have been verified and found to be in duly and appropriate form.

In accordance with the provisions of Article 40 of the Treaty, it entered into force on the day of the exchange of the instruments of ratification, respectively 27 May 2004.

Therefore the present Protocol was done, signed in two copies, each of them in the Romanian and Ukrainian languages.

Mamaia, 27 May 2004.

(Signed) Bogdan AURESCU.

(Signed) Teofil BAUER.

Annexe 4

PROTOCOLE D'ÉCHANGE DES INSTRUMENTS DE RATIFICATION DU TRAITÉ ENTRE
LA ROUMANIE ET L'UKRAINE RELATIF AU RÉGIME DE LA FRONTIÈRE D'ÉTAT
ROUMAINE-UKRAINIENNE, À LA COLLABORATION ET À L'ASSISTANCE MUTUELLE
EN MATIÈRE DE FRONTIÈRES

[Traduction établie par le Greffe à partir de la version anglaise]

Nous soussignés,

Bogdan Aurescu, secrétaire d'Etat au ministère des affaires étrangères de la Roumanie,

et

Teofil Bauer, ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de l'Ukraine en Roumanie,

avons procédé à Mamaia, le 27 mai 2004, à l'échange des instruments de ratification du traité entre la Roumanie et l'Ukraine relatif au régime de la frontière d'Etat roumaine-ukrainienne, à la collaboration et à l'assistance mutuelle en matière de frontières, signé à Cernăuți le 17 juin 2003.

Les instruments de ratification ont été vérifiés et trouvés en bonne et due forme.

Conformément aux dispositions de l'article 40 du traité, celui-ci est entré en vigueur à la date de l'échange des instruments de ratification, c'est-à-dire le 27 mai 2004.

En conséquence, le présent protocole a été conclu et signé en deux exemplaires, chacun d'eux en langue roumaine et en langue ukrainienne.

Mamaia, le 27 mai 2004.

(Signé) Bogdan AURESCU.

(Signé) Teofil BAUER.

PROTOCOL ON THE EXCHANGE OF THE INSTRUMENTS OF RATIFICATION OF THE
TREATY BETWEEN ROMANIA AND UKRAINE ON THE ROMANIAN-UKRAINIAN STATE
BORDER RÉGIME, COLLABORATION AND MUTUAL ASSISTANCE IN BORDER MATTERS

PROTOCOLE D'ÉCHANGE DES INSTRUMENTS DE RATIFICATION DU TRAITÉ ENTRE
LA ROUMANIE ET L'UKRAINE RELATIF AU RÉGIME DE LA FRONTIÈRE D'ÉTAT
ROUMAINE-UKRAINIENNE, À LA COLLABORATION ET À L'ASSISTANCE MUTUELLE
EN MATIÈRE DE FRONTIÈRES

[Original Romanian text]

[Texte original en roumain]

PROTOCOL

privind schimbul instrumentelor de ratificare a Tratatului între România și Ucraina
privind regimul frontierei de stat româno-ucrainene, colaborarea și asistența mutuală în
problemele de frontieră

Subsemnații,

Bogdan Aurescu, Secretar de Stat în Ministerul Afacerilor Externe al României,

și

Teofil Bauer, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Ucrainei în România,

Au efectuat la *Mamaia*..... la data de 27.mai 2004, schimbul instrumentelor de ratificare a Tratatului între România și Ucraina privind regimul frontierei de stat româno-ucrainene, colaborarea și asistența mutuală în problemele de frontieră, semnat la Cernăuți, la 17 iunie 2003.

Instrumentele de ratificare au fost verificate și găsite în bună și convenită formă.

În conformitate cu prevederile articolului 40 al Tratatului, acesta a intrat în vigoare la data schimbului instrumentelor de ratificare, respectiv la 27.mai 2004.

Drept pentru care, a fost întocmit prezentul Protocol, semnat în două exemplare, fiecare în limba română și în limba ucraineană.

Mamaia....., 27.mai 2004

Bogdan Aurescu

The Ministry of Foreign Affairs of Romania
The General Directorate for Legal Affairs
Certifies that this copy is in accordance with the original.

Teofil Bauer

General Director
Cosmin DINESCU

CERTIFICATION

I, the undersigned, Mr. Iulian Buga, Ambassador of Romania to the Kingdom of the Netherlands, hereby certify that all the translations in English of documents in Romanian and Ukrainian attached to the Application which Romania filed today in the Registry of the Court are accurate.

The Hague, 16 September 2004.

(Signed) Iulian BUGA,
Ambassador of Romania
to the Kingdom of the Netherlands.

ATTESTATION

Je soussigné, M. Iulian Buga, ambassadeur de la Roumanie auprès du Royaume des Pays-Bas, certifie par les présentes que toutes les traductions anglaises de documents en roumain et en ukrainien joints à la requête que la Roumanie a déposée ce jour au Greffe de la Cour sont exactes.

La Haye, le 16 septembre 2004.

L'ambassadeur de la Roumanie
auprès du Royaume des Pays-Bas,
(*Signé*) Iulian BUGA.

PRINTED IN THE NETHERLANDS